gemeente
Haarlemmermeer

raadsvoorstel

Onderwerp	Veiligheidsanalyse 2018-2021 en prioriteiten Integraal veiligheidsplan 2023-2026
Portefeuillehouder	Marianne Schuurmans-Wijdeven
Steller	Ron van Wieringen
Collegevergadering	12 juli 2022
Raadsvergadering	
Raadsvoorstelnummer	2022.0001418

1. Voorstel

Collegebesluit(en)

Het college besluit de raad voor te stellen om:

1. het college opdracht te geven de volgende prioriteiten uit te werken in een raadsvoorstel Integraal veiligheidsplan 2023-2026:
   a. Vergroten weerbaarheid jongeren tegen criminaliteit, wapens en drugs;
   b. Versterken digitale veiligheid;
   c. Waarborgen zorg en veiligheid van kwetsbare personen;
   d. Aanpak georganiseerde ondermijnende criminaliteit;
   e. Tegengaan van polarisatie, radicalisering en extremisme.
2. het raadsvoorstel Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 in december 2022 aan te bieden aan de raad, onder het voorbehoud dat er geen nieuwe of verhevigde corona- of vluchtelingencrisis ontstaat.

2. Samenvatting

Nieuw integraal veiligheidsplan vinden wij noodzakelijk

Het huidige Integraal Veiligheidsplan (hierna: IVP) loopt aan het eind van dit jaar af. Dit IVP staat bekend als de Kadernota integrale Veiligheid 2018-2022 Haarlemmermeer (2018.0042518). De bepalingen in de Politiewet en de Wet veiligheidsregio's maken dat wij een nieuw IVP voor 2023-2026 noodzakelijk vinden. Wij hebben de raad hierover schriftelijk geïnformeerd op 28 september 2021 (X.2021.0000172).

Veiligheidsanalyse vormt de basis voor een nieuw plan

De basis voor de nieuwe prioriteiten en het nieuwe IVP is de Veiligheidsanalyse 2018-2021. Deze beschrijft aan de hand van cijfers, informatie, onderzoeksresultaten en participatie vijf veiligheidsvelden en 22 veiligheidsthema's. Hiermee maken we inzichtelijk hoe het staat met de veiligheid in Haarlemmermeer. De driehoek (overleg van burgemeester, politie, Openbaar Ministerie en Koninklijke Marechaussee) heeft over dit raadsvoorstel een positief advies uitgebracht.

Nieuwe prioriteiten die we willen uitwerken
Wij stellen de raad voor om ons opdracht te geven de volgende prioriteiten voor 2023-2026 uit te werken in een IVP:

a. Vergroten weerbaarheid jongeren tegen criminaliteit, wapens en drugs
b. Versterken digitale veiligheid
c. Waarborgen zorg en veiligheid van kwetsbare personen
d. Aanpak georganiseerde ondermijnende criminaliteit
e. Tegengaan van polarisatie, radicalisering en extremisme

Hoe uitwerken?
Wij nodigen de raadsleden uit voor een werkbezoek bij het politiebureau in Hoofddorp. Hierbij gaan we onder andere in op de capaciteit van de politie in relatie tot het op te stellen IVP en de rol van handhaving. De uitwerking van de prioriteiten geven we in de tweede helft van dit jaar vorm door verschillende werkateliers rond de prioriteiten te houden. Daarvoor nodigen wij ook de raadsleden uit. In de werkateliers gaan wij onder andere in gesprek over ambities en haalbare doelstellingen per prioriteit.

3. Uitwerking

3.1 Wat willen we bereiken?

Wat is de aanleiding, context?
Eenmaal per vier jaar stelt de gemeenteraad een IVP vast. Ons huidige veiligheidsbeleid loopt eind dit jaar af. Voordat de raad het IVP kan vaststellen moet de raad een actueel beeld hebben van de veiligheid in Haarlemmermeer. De Veiligheidsanalyse 2018-2021 geeft dat inzicht. We concretiseren het IVP in jaarlijkse uitvoeringsprogramma's veiligheid.

Welk doel wordt nagestreefd?
We willen dat Haarlemmermeer ook de komende jaren een gemeente is waar inwoners, ondernemers en bezoekers veilig zijn en waar men zich veilig voelt.

3.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Bij de onderstaande argumenten verwijzen wij waar nodig naar verdere details in de veiligheidsanalyse. De veiligheidsanalyse is als bijlage 1 bij dit raadsvoorstel gevoegd.

Wat zijn de argumenten?
Ontwikkelingen in een relatief veilige gemeente vragen om herijking
Haarlemmermeer is nog steeds een relatief veilige gemeente, waarin inwoners en ondernemers zich over het algemeen veilig voelen. De ontwikkelingen rond de productie, het vervoer, de verkoop en het gebruik van drugs, alsmede de toename in jeugdcriminaliteit en wapenbezit onder jongeren zijn echter zorgelijk. De overlast door jeugd zal naar verwachting verder toenemen omdat in veel wijken gelijktijdig grote groepen jongeren in een bepaalde leeftijdscategorie komen en er vooralsnog onvoldoende voor hen te doen is in de openbare ruimte. De traditionele geregistreerde criminaliteit neemt in omvang af, maar de online criminaliteit neemt toe. Dit geeft een groter wordende maatschappelijke schade en heeft een grote impact op de slachtoffers. De weerbaarheid en zelfredzaamheid van onze inwoners wordt op de proef gesteld. Ook de zorg en veiligheid voor kwetsbare inwoners staat onder druk. Buiten het zicht van de overheid en van de meeste inwoners en ondernemers speelt de georganiseerde ondermijnende criminaliteit een blijvend grote rol. Dit heeft in toenemende mate een ondermijnend effect op de samenleving. Als hiertegen onvoldoende offensief wordt gevoerd tast de georganiseerde ondermijnende criminaliteit op de langere termijn zelfs onze

rechtsstaat aan. De verdergaande polarisering in de samenleving zou in diverse vormen van extremisme tot een aantasting van onze veiligheid kunnen leiden.

Veiligheidsgevoelens in eigen buurt blijven stabiel
Er is voor ons geen aanleiding opnieuw prioriteit te geven aan 'het verbeteren van het gevoel van veiligheid in eigen buurt'. Het gevoel van veiligheid in eigen buurt lag in 2021 op hetzelfde niveau als in 2019. Van de inwoners voelt 12% zich wel eens onveilig in eigen buurt. Gemiddeld geven de Haarlemmermeerders het rapportcijfer 7,5 voor veiligheid in eigen buurt, net als in 2019. Wij vinden dit een acceptabel niveau, dat we wel willen behouden. We continueren daarom de huidige werkwijze van informatiegestuurd handhaven en leggen een focus waar dat qua leefbaarheid en veiligheid noodzakelijk is. Zie paragraaf 1.4. van bijlage 1.

Aanpakken jongerenoverlast en tegengaan jongerencriminaliteit blijft belangrijk
We willen de keten zorg en veiligheid, van preventie tot repressie en nazorg voor specifiek onze jeugd versterken. Maar ook willen we blijven investeren in de samenwerking met het onderwijs op het gebied van veiligheid in en om scholen. Met name wapens, drugs en polarisatie zijn belangrijke aandachtspunten. Maar liefst 16% van onze inwoners is tussen de 12 en de 23 jaar. De afgelopen twee jaar heeft de jeugd het onder de coronamaatregelen bijzonder zwaar gehad. Zichtbaar en merkbaar is de toename van spanningen tussen jongeren en hun omgeving en tussen jongeren onderling. De meldingen van jeugdoverlast zijn in 2020 meer dan verdubbeld. In 2021 zijn de overlastmeldingen nog veel hoger dan in de jaren voor de coronacrisis. De verwachting is dat de overlast door jeugd verder zal gaan toenemen onder andere omdat in veel wijken gelijktijdig grote groepen jongeren in een bepaalde leeftijdscategorie komen. Er is onvoldoende voor hen te doen en er zijn te weinig ontmoetingsplekken voor jongeren in de openbare ruimte. Dit signaal komt ook terug uit de participatie. De leeftijd van jongeren die in de criminaliteit belanden wordt steeds lager en de aard van de delicten wordt steeds ernstiger. Ook zien we dat de onlinewereld van de jeugd en de fysieke wereld steeds meer uit elkaar gaan lopen. De toename van cybercriminaliteit en de gevoeligheid van de jeugd voor de digitale wereld, zowel als slachtoffer als dader, baart ons zorgen. Tevens zien we een overbelasting van de jeugdzorg, waardoor hulpverlening lang op zich laat wachten. Dat is nadelig voor dat deel van de jeugd die juist extra zorg en veiligheid nodig heeft. Zie paragraaf 3.2. van bijlage 1.

De traditionele criminaliteit neemt af en de digitale criminaliteit neemt toe
We willen de digitale veiligheid versterken. Er heeft de afgelopen jaren een duidelijke verschuiving plaatsgevonden van de traditionele criminaliteit, naar de criminaliteit in de onlinewereld. Er zitten steeds vaker computer gerelateerde aspecten aan de criminele activiteiten. ICT is dan een crimineel middel. Onze aanpak tegen gedigitaliseerde criminaliteit staat nog in de kinderschoenen en is naar onze mening onvoldoende om de sterke opmars hiervan af te remmen. Ook de online ordeverstoringen en de effecten op de samenleving plaatsen ons voor grote uitdagingen. Er is ook een andere ontwikkeling. Daarbij is ICT zelf het doel én tevens het middel. Dit heeft grote gevolgen voor personen, organisaties of de samenleving in haar geheel. Hiervoor stellen we het Strategisch beleid Informatiebeveiliging gemeente Haarlemmermeer op. Dit beleid richt zich op vijf pijlers. Daarmee bouwen we beleidsmatig belangrijke waarborgen in om onze eigen ICT-huishouding op orde te houden. Cybersecurity in relatie tot vitale infrastructuur is ook een belangrijk argument om lokaal de digitale veiligheid te versterken. Zie paragraaf 5.2.4. van bijlage 1.

Ook kwetsbare personen moeten mee kunnen doen en zorg en veiligheid ervaren
We willen dat de zorg en veiligheid voor onze kwetsbare inwoners wordt geborgd. In het sociaal domein Haarlemmermeer werken organisaties volgens het principe van vraagsturing. Uitgangspunt is dat de inwoner zelf een hulpvraag stelt. De inwoner staat centraal en houdt

zoveel mogelijk zelf de regie. De meeste inwoners zijn zelfredzaam en daarom werkt het principe van vraagsturing voor hen. Er zijn echter ook inwoners waarvoor de eigen regie onvoldoende werkt. Zonder een goede ondersteuning ontstaan er bij die inwoners problemen op het snijvlak van zorg en veiligheid. Dit is zichtbaar in vele vormen. Ook de effecten van de problematiek zijn divers en veelal casuïstisch. De uiteenlopende problematiek vergt voor die verschillende doelgroepen allemaal hun eigen aanpak. Er zijn veel instellingen en organisaties betrokken bij de aanpak mede omdat op basis van diverse wet- en regelgeving verantwoordelijkheden, bevoegdheden en financieringsvormen elders zijn belegd. Een persoonsgerichte aanpak is een sleutel gebleken waarop we meer willen inzetten. De afgelopen jaren is al veel verbeterd in het versterken van de keten zorg en veiligheid, maar er zijn ook nog voldoende verbetermogelijkheden. Zie paragraaf 1.1.2. van bijlage 1.

Georganiseerde ondermijnende criminaliteit tast een veilige samenleving aan
We willen de preventieve en repressieve aanpak van de georganiseerde ondermijnende criminaliteit als prioriteit voortzetten. Dit omdat het naar onze mening het bindende element is binnen verschillende sociale veiligheidsproblemen in onze gemeente. De problematiek van de jeugdcriminaliteit en de gedigitaliseerde criminaliteit hangen sterk samen met de ontwikkeling van de georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Kernproblemen hierbij zijn met name de productie en handel in drugs, witwassen van crimineel verkregen vermogen, maar ook diverse vormen van mensenhandel door in georganiseerd verband opererende criminelen. Dit alles met een ondermijnend effect op de samenleving. Landelijk, vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid, wordt op de aanpak van ondermijnende criminaliteit de komende jaren structureel extra geïnvesteerd. Voor het Programma Aanpak Ondermijning Schiphol (PAOS) houdt dit concreet in dat er extra middelen beschikbaar komen om de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit op de luchthaven structureel voort te zetten. Het vereist volgens de minister van Justitie en Veiligheid een lange adem om het tij te keren. Zie paragraaf 5.2.2. van bijlage 1.

Tegenstellingen in de samenleving vormen een lastige splijtzwam
We vinden het tegengaan van polarisatie, radicalisering en extremisme van groot belang omdat een verbonden inclusieve samenleving een belangrijke basisvoorwaarde is voor veiligheid. De afgelopen jaren lijken de tegenstellingen in de samenleving echter groter te worden. Ook de normen en waarden en de omgangsvormen staan onder druk. Hierdoor ontstaat er meer polarisatie tussen de verschillende groepen. De afgelopen jaren is op basis van de prioriteit Contraterrorisme Extremisme en Radicalisering (CTER) een goede integrale samenwerking opgebouwd met verschillende interne- en externe partners. Dat netwerk kan nog verder verstevigd worden met vertegenwoordigers van verschillende gemeenschappen, religieuze organisaties en vrijwilligersorganisaties. Hierdoor kunnen we meer zicht krijgen op welke polariserende groepen of individuen er zijn en waar we op moeten investeren. Er is ook een regionale visie opgesteld voor de aanpak van CTER, die we nog lokaal willen implementeren. De hoeveelheid CTER-casuïstiek is weliswaar gering, maar inhoudelijk kan het een grote impact op de samenleving hebben als subjecten niet op tijd onderkend worden. Vanuit CTER-perspectief is het van belang om de ontwikkelingen binnen ons werkgebied in de gaten te houden, bijvoorbeeld het gedachtegoed en de drijfveren van betrokken groeperingen. Zie paragraaf 5.2.1. van bijlage 1.

Bijstellen veiligheidsprioriteiten 2018-2022 is nodig
De veiligheidsanalyse laat zien dat de veiligheidsprioriteiten van 2018-2022 bijgesteld moeten worden. Enerzijds omdat de ontwikkelingen binnen het veiligheidsdomein daarom vragen en anderzijds omdat de doelstellingen niet meer actueel zijn.

Lokale prioriteiten sluiten aan op de landelijke veiligheidsagenda
De regioburgemeesters hebben drie thema's bij de minister van Justitie en Veiligheid aangegeven voor de nieuw op te stellen landelijke veiligheidsagenda. Deze zijn in lijn met de door ons voorgestelde lokale concept prioriteiten. Het gaat om: 1) verbonden samenleving, 2) ondermijning en 3) cybercrime/digitale criminaliteit. In de landelijke veiligheidsagenda staan de landelijke beleidsdoelstellingen voor de taakuitvoering van de politie.

Lokale prioriteiten in regionaal plan
Het is belangrijk dat de raad actuele lokale veiligheidsprioriteiten vaststelt vanwege de regionale samenwerking binnen het veiligheidsdomein. De lokale veiligheidsprioriteiten van de gemeenten in de politie-eenheid Noord-Holland geven namelijk mede vorm en inhoud aan het nieuw op te stellen eenheidsbrede beleidsplan, het integraal meerjarenbeleidsplan veiligheid 2024-2027 (IMV). Het proces voor het op te stellen nieuwe IMV start in 2023.

Wat zijn de kanttekeningen en risico's?
Prioriteren èn beheren is beiden noodzakelijk
Prioriteren houdt in dat we de preventieve- en repressieve aanpak op een aantal veiligheidsthema's gaan intensiveren door daar onze bestaande capaciteit op in te zetten. Gelijktijdig zijn er andere thema's die een meer beheersmatige aandacht behoeven. We noemen hierbij de aanpak van de High Impact Crimes (woninginbraken, overvallen, straatroof en geweld), maar ook de verkeerscontroles op snelheid en alcohol door de politie. Zowel intensiveren als beheren kost personele capaciteit. In de dagelijkse uitvoering kiezen we samen met onze partners welke taken prevaleren.

Politiecapaciteit staat onder druk
De politiecapaciteit die beschikbaar is voor de uitvoering van de taken blijft ook de komende jaren onder druk staan. De eenheidsleiding politie Noord-Holland heeft hiervoor een beleid vastgesteld. De driehoek monitort de effecten van de keuzes die de politie voor haar inzet maakt. Vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid zijn maatregelen aangekondigd om de politiecapaciteit voor het stelsel bewaken en beveiligen niet meer uit de eenheden te halen, maar om daarvoor een aparte taakorganisatie op te richten. In het IMV staat de verdeling van de regionale politiesterkte, waaronder de beschikbare wijkagenten. Over de verdeling van de beschikbare politie capaciteit voor basisteam Haarlemmermeer zijn wij in regionaal verband in debat.

We moeten ook de wettelijke taken rond fysieke veiligheid uitvoeren
Veiligheid in Haarlemmermeer is niet beperkt tot bovenstaande prioriteiten en beheersmatige taken rond sociale veiligheid. Er zijn ook wettelijk verplichte taken die wij moeten en blijven uitvoeren. Het gaat hierbij vooral over de samenwerking op het gebied van fysieke veiligheid met de Veiligheidsregio Kennemerland (VRK). Hier staan de crisisbeheersing, de rampenbestrijding en de organisatie van brandveiligheid centraal.

Van coronacrisis naar vluchtelingencrisis
De coronacrisis heeft twee jaar lang extra beslag gelegd op de personele capaciteit en de werkdruk binnen onze organisatie en onze zorg- en veiligheidspartners. Helaas volgt de vluchtelingencrisis de coronacrisis op. De vluchtelingencrisis legt op dit moment een groot beslag op de personele capaciteit binnen het veiligheidsdomein. Ook is onbekend hoe de coronacrisis zich in het komend najaar en winter zal ontwikkelen. Wij willen samen met de raad bekijken hoe we de juiste verwachtingen en vraag aan onze organisatie kunnen afspreken. We willen de beschikbare personele capaciteit binnen het veiligheidsdomein inzetten op de belangrijke- en prioritaire zaken. Daarmee willen we voorkomen dat de uitvoering van het

veiligheidsbeleid gaat vastlopen. Tevens zou een nieuwe of verhevigde crisis er voor kunnen zorgen dat de uitwerking van de prioriteiten in het vierde kwartaal van 2022 vertraging oploopt. Daarom is het gewenst hier een voorbehoud te maken.

3.3 Wat mag het kosten?

De kosten voor de uitvoering van dit voorstel worden geraamd op € 16,1 miljoen. Dit bedrag is als volgt gespecificeerd:

€ 1,8 miljoen voor personele kosten. De kosten worden gedekt uit het in de programmabegroting beschikbare budget van beleidsdoel A: Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Haarlemmermeer van het programma Veiligheid, taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid;

€ 14,3 miljoen voor de dekking van de kosten die voortvloeien uit de deelname aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Kennemerland (VRK). De kosten worden gedekt uit het in de programmabegroting beschikbare budget van beleidsdoel B: Het verzekeren van de doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweerzorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening van het programma Veiligheid, taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer.

Wat zijn de financiële risico's?

De verdere stijging van de kosten die de VRK maakt vanwege de uitoefening van de aan haar opgedragen taken is een financieel risico. De raad kan jaarlijks haar zienswijze uitbrengen over de concept-programmabegroting van de VRK. Daartoe stellen wij jaarlijks een raadsvoorstel op.

3.4 Wie is daarvoor verantwoordelijk?

De raad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het strategisch veiligheidsbeleid. De raad stelt daarom de veiligheidsprioriteiten en het vierjaarlijkse IVP vast. Ons college is verantwoordelijk voor de vaststelling en uitvoering van de op het IVP gebaseerde jaarlijkse uitvoeringsprogramma's. Binnen ons college is de burgemeester eerste aanspreekpunt.

3.5 Welke overige relevante informatie is beschikbaar?

Participatie en communicatie

Het bevolkingsonderzoek 'Veiligheidsmonitor 2021' geeft een representatief beeld hoe onze inwoners en ondernemers aankijken tegen de veiligheid in onze gemeente. Participatie hebben we online uitgevoerd. We hebben het Digipanel, de dorps- en wijkraden, het jongerenpanel/ de jongerengemeenteraad en de ondernemers die deelnemen aan de Keurmerk Veilig Ondernemen trajecten en het Haarlemmermeers Ondernemersplatform geïnformeerd en geraadpleegd. De resultaten daarvan hebben we verwerkt in de veiligheidsanalyse. Tevens hebben we van 16 inwoners veiligheidsportretten laten opstellen. Daarmee hebben we een gezicht willen geven aan wat onze inwoners en ondernemers qua veiligheid bezig houdt. De veiligheidsportretten zijn als bijlage 2. bij dit voorstel opgenomen. Ook is de publicatie afzonderlijk in drukvorm voor de raadsleden beschikbaar. Met de raad hebben wij op 25 mei jl. een informatieve bijeenkomst gehouden over veiligheid in Haarlemmermeer. Met de dorps- en wijkraden zijn wij op 8 juni jl. daarover in gesprek gegaan. Nadat de raad een besluit heeft genomen, houden wij een persgesprek. In de Informeer, in de column van de burgemeester en op onze social media geven wij aan het raadsbesluit aandacht. Wij verzorgen tevens een artikel in de nieuwsbrief voor de dorps- en wijkraden. Ook publiceren wij het raadsvoorstel en de bijlagen op www.officielebekendmakingen.nl.

Juridisch kader

In de Politiewet (artikel 38b, lid 1) is bepaald dat de gemeenteraad ten minste eenmaal in de vier jaar de doelen vaststelt die de gemeente op het terrein van de veiligheid nastreeft door de handhaving van de openbare orde en de hulpverlening door de politie. Daarnaast bepaalt de Politiewet (artikel 39) dat de burgemeesters van de gemeenten in de regionale eenheid en de hoofdofficier van justitie ten minste eenmaal in de vier jaar het beleidsplan voor de regionale eenheid vaststellen. Voorafgaand aan de vaststelling hoort de burgemeester daarover de gemeenteraad (zienswijzeprocedure). Het regionaal beleidsplan is, naast de gemeentelijke integrale veiligheidsplannen, binnen de eenheid opgebouwd vanuit de OM-speerpunten en de landelijke veiligheidsagenda. In de Wet veiligheidsregio's (artikel 14) is bepaald dat het bestuur van de veiligheidsregio ten minste eenmaal per vier jaar een beleidsplan vaststelt over de taken van de veiligheidsregio. Dat beleidsplan is mede gebaseerd op een regionaal risicoprofiel.
De Wet veiligheidsregio's (artikel 15, lid 3) schrijft voor dat het risicoprofiel wordt vastgesteld nadat de raden van de deelnemende gemeenten hun zienswijze hebben kunnen geven. De Wet Open overheid (artikel 3.3) verplicht een actieve openbaarmaking van het raadsvoorstel en de bijlagen.

3.6 Wanneer en hoe zal de raad/het college over de voortgang worden geïnformeerd?

Nadat de raad een besluit heeft genomen en ons daartoe opdracht heeft gegeven werken wij de prioriteiten nader uit in het raadsvoorstel IVP 2023-2026. Het raadsvoorstel IVP 2023-2026 leggen wij eind 2022 aan de raad ter besluitvorming voor.

Het vastgestelde IVP concretiseren wij vervolgens jaarlijks met een uitvoeringsprogramma veiligheid. In de uitvoeringsprogramma's veiligheid geven wij aan wat we dat jaar gaan doen en rapporteren we de raad over de uitvoering van de veiligheidsprioriteiten in het daaraan voorafgaande jaar. Het uitvoeringsprogramma veiligheid 2023 sturen wij in het eerste kwartaal van 2023 ter informatie toe aan de raad.

4. Ondertekening

Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,

de secretaris,	de burgemeester,
Michiel Ruis	Marianne Schuurmans-Wijdeven

Bijlage(n):
1. Veiligheidsanalyse 2018-2021
2. Veiligheidsportretten

gemeente
Haarlemmermeer

Integrale Veiligheidsanalyse 2018 t/m 2021

Rapportage t.b.v. prioritering voor Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2023-2026 gemeente Haarlemmermeer

Inhoudsopgave **Pagina 1**

Inleiding **Pagina 2**

Samenvatting **Pagina 3**

1. Veiligheidsveld 1: *Veilige woon- en leefomgeving* **Pagina 5**
1.1. Thema sociale kwaliteit (veiligheidsproblematiek en aanpak)
1.2. Thema fysieke kwaliteit (veiligheidsproblematiek en aanpak)
1.3. Thema subjectieve veiligheid (veiligheidsproblematiek en aanpak)
1.4. Thema objectieve veiligheid (veiligheidsproblematiek en aanpak)
1.5. Resultaten participatie inwoners en ondernemers
1.6. Overall: mogelijke prioriteiten veiligheidsveld 1

2. Veiligheidsveld 2: *Bedrijvigheid en veiligheid* **Pagina 21**
2.1. Veiligheidsproblematiek: cijfermatig beeld
2.2. Veiligheidsproblematiek: hoofdlijn, aandachtspunten
2.3. Aanpak: accenten en aandachtspunten
2.4. Resultaten participatie inwoners en ondernemers
2.5. Overall: mogelijke prioriteiten veiligheidsveld 2

3. Veiligheidsveld 3: *Jeugd en veiligheid* **Pagina 28**
3.1. Veiligheidsproblematiek: cijfermatig beeld
3.2. Veiligheidsproblematiek: hoofdlijn, aandachtspunten
3.3 Aanpak: accenten en aandachtspunten
3.4. Resultaten participatie inwoners en ondernemers
3.5. Overall: mogelijke prioriteiten veiligheidsveld 3

4. Veiligheidsveld 4: *Fysieke veiligheid* **Pagina 35**
4.1. Veiligheidsproblematiek: cijfermatig beeld
4.2. Veiligheidsproblematiek: hoofdlijn, aandachtspunten
4.3. Aanpak: accenten en aandachtspunten
4.4. Resultaten participatie inwoners en ondernemers
4.5. Overall: mogelijke prioriteiten veiligheidsveld 4

5. Veiligheidsveld 5: *Integriteit en veiligheid* **Pagina 42**
5.1. Veiligheidsproblematiek: cijfermatig beeld
5.2. Veiligheidsproblematiek: hoofdlijn, aandachtspunten
5.3. Aanpak: accenten en aandachtspunten
5.4. Resultaten participatie inwoners en ondernemers
5.5. Overall: mogelijke prioriteiten veiligheidsveld 5

6. Prioriteiten en overige strategische thema's voor het nieuwe Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 **Pagina 53**

Inleiding

Voor u ligt de veiligheidsanalyse 2018-2021 van de gemeente Haarlemmermeer. Deze is gemaakt in samenwerking met de politie, de Koninklijke Marechaussee (KMar), het Openbaar Ministerie (OM), de Veiligheidsregio Kennemerland (VRK) en een aantal andere zorg- en veiligheidspartners. Met deze veiligheidsanalyse leggen we de basis voor het raadsvoorstel 'veiligheidsanalyse 2018-2022 en prioriteiten integraal veiligheidsplan 2023-2026'. De nieuwe raad van Haarlemmermeer stelt die medio 2022 vast. De nieuwe prioriteiten werken we daarna samen met onze partners op hoofdlijnen uit in een nieuw Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 (IVP). De raad neemt daarover in Q4 2022 een besluit. Het IVP concretiseren we daarna in jaarlijkse uitvoeringsprogramma's veiligheid waarover we de raad in Q 1 informeren.

Doel van deze analyse
Het doel van deze veiligheidsanalyse is inzichtelijk maken hoe het gesteld is met de objectieve- en subjectieve veiligheid in Haarlemmermeer, zodat op basis daarvan een onderbouwd raadsbesluit genomen kan worden over de veiligheidsprioriteiten voor de nieuwe raadsperiode.

Basismateriaal analyse
Deze analyse is gebaseerd op de:

- Geregistreerde criminaliteit 2018-2021 van politie en KMar en duiding daarvan (objectieve veiligheid)
- Cijfermateriaal 2018-2021 van de VRK/Brandweer en duiding daarvan
- Vergelijkende analyse van de CBS-onderzoeken Veiligheidsmonitor 2019 en Veiligheidsmonitor 2021 (subjectieve veiligheid)
- Gemeentelijke data over 2018-2021 uit ons Meldingssysteem Openbare Ruimte (MOB) en duiding daarvan (leefbaarheid)
- Gesprekken met professionals uit het veiligheidsdomein en het zorgdomein
- Online participatie (Digipanel, dorps- en wijkraden, ondernemers via KVO-traject & HOP, jongerenpanel en jeugdgemeenteraad)
- Informatieve raadsbijeenkomst van 25 mei 2022
- Gesprek met de dorps- en wijkraden tijdens de halfjaarlijkse bijeenkomst met het college van 8 juni 2022

Methode kernbeleid Veiligheid VNG
Voor de opbouw van de veiligheidsanalyse is gebruik gemaakt van de VNG-methode Kernbeleid Veiligheid. Het Kernbeleid Veiligheid onderscheidt in totaal vijf veiligheidsvelden, die met elkaar het integrale veiligheidsterrein van gemeenten vormen. Het gaat om 1. Veilige woon- en leefomgeving, 2. Bedrijvigheid en veiligheid, 3. Jeugd en veiligheid, 4. Fysieke veiligheid en 5. Integriteit en veiligheid. Per veiligheidsveld zijn verschillende veiligheidsthema's in de methode opgenomen. Kortheidshalve verwijzen wij naar https://vng.nl/artikelen/kernbeleid-veiligheid-2021

Leeswijzer
In hoofdstuk 1 tot en met 5 worden binnen de vijf veiligheidsvelden in totaal 22 veiligheidsthema's uitgewerkt. Aangegeven zijn:

- de **kenmerken van het veiligheidsbeeld** op basis van beschikbare cijfers; dit betreft hoofdzakelijk politiecijfers en resultaten van de periodieke veiligheids- en leefbaarheidsmonitor (bewoners-enquête);
- **hoofdlijnen en aandachtspunten** in het veiligheids- en risicobeeld, op basis van zowel de cijfermatige analyse als kwalitatieve verdieping/oordelen van professionals/experts;
- **accenten en aandachtspunten** in de 'lopende' aanpak;
- **resultaten** van consultaties van bewoners en ondernemers over veiligheid en veiligheidsbeleving;
- **mogelijke prioriteiten** voor het nieuwe IVP op basis van a t/m d.

In hoofdstuk 6 hebben wij de overall-conclusie getrokken. Hierin geven wij aan welke prioriteiten op welke gronden zijn aan te bevelen voor het nieuwe IVP. Ook geven wij aan welke overige veiligheidsthema's noodzakelijkerwijs ook in het IVP moeten worden opgenomen, bijvoorbeeld vanwege de uitvoering van wettelijke taken.

Samenvatting

Over alle 22 veiligheidsthema's is over de periode 2018-2021 kwantitatieve- en kwalitatieve informatie verzameld en geanalyseerd. Deze informatie geeft een beeld van de geregistreerde criminaliteit (objectieve veiligheid) en veiligheidsgevoelens (subjectieve veiligheid) in Haarlemmermeer. Het gaat hier niet om een wetenschappelijk onderzoek, maar om een op de uitvoeringspraktijk gerichte analyse door alle betrokken professionals ten behoeve van bestuurlijke besluitvorming. In deze samenvatting schetsen wij in het kort het algemene beeld. Voor een meer gedetailleerd beeld verwijzen wij naar onderstaande veiligheidsthema's en de bijlagen bij deze veiligheidsanalyse.

De geregistreerde criminaliteit (objectieve veiligheid)

De geregistreerde criminaliteit bestaat enerzijds uit aangiften en meldingen en anderzijds uit registraties uit eigen opsporing van de politie en de KMar. De veiligheidsanalyse laat zien dat de geregistreerde criminaliteit in omvang afneemt. Uit de slachtoffercijfers van de Veiligheidsmonitor blijkt dat de respondenten aangeven in 2021 minder vaak slachtoffer van een misdrijf te zijn geweest dan in 2019. Het persoonlijk slachtofferschap van misdrijven cybercrime neemt juist toe ten opzichte van voorgaande metingen.

Opvallend is in de cijfers is het jaar 2020. Het jaar waarin Nederland voor het grootste deel op slot zat en vliegtuigen aan de grond bleven geeft een trendbreuk in de cijfers. Gesproken zou kunnen worden van een tweedeling. Een periode vóór en een periode ná het ontstaan van de coronacrisis. Bij een aantal delicten zijn in 2020 sterke dalingen te zien terwijl andere delicten dan juist sterk zijn toegenomen. De cijfers over 2021 wijken ook nog af van 2018 en 2019. De impact van de coronacrisis op de geregistreerde criminaliteit is opvallend. Door veel thuiswerken, het sluiten van de winkels en horeca en de cultuursector, het stilvallen van het reizen en afname van vervoersstromen is er een andere dynamiek in de samenleving ontstaan. Deze heeft zowel positieve als negatieve kanten. Bijvoorbeeld een sterke afname van het aantal woninginbraken en diefstallen, maar ook een sterke toename van (buren)ruzies. Opvallend is verder dat vanaf 2020 veel meer Meld Misdaad Anoniem meldingen en verdachte situaties en zijn gemeld bij de politie dan de jaren daarvoor. Dit onderstreept een hogere sociale controle in de woongebieden en zegt ook iets over de betrokkenheid van inwoners bij de veiligheid van hun omgeving. Op Schiphol heeft de KMar vanaf 2020 veel minder te maken gehad met diefstallen, zakkenrollerij en andere vormen van criminaliteit. Door de teruggelopen activiteiten op de luchthaven is vanaf 2020 ook het aantal meldingen over extremistische subjecten afgenomen en werden de laatste twee jaar minder drugskoeriers aangehouden. Ook op de bedrijventerreinen is vanaf 2020 veel minder gestolen.

Veiligheidsgevoelens (subjectieve veiligheid)

In 2021 hebben we een representatieve steekproef over veiligheidsgevoelens en de waardering voor leefbaarheid onder onze inwoners laten uitvoeren door het CBS/I&O Research. Dit bevolkingsonderzoek is de Veiligheidsmonitor 2021. Het is de 1-meting ten opzichte van de 0-meting die we in 2019 hebben laten uitvoeren. In de veiligheidsmonitor geven inwoners antwoord op vragen over het gevoel van veiligheid in eigen buurt, over de sociale cohesie en de leefbaarheid in hun buurt. Ook maakt de veiligheidsanalyse duidelijk in welke mate men slachtoffer is geworden van bepaalde vromen van criminaliteit. Het gevoel van veiligheid in eigen buurt is stabiel gebleven terwijl de geregistreerde criminaliteit af is genomen. Het gemiddelde rapportcijfer voor de veiligheid in de woonbuurt dat de inwoners in 2021 geven is ten opzichte van 2019 gelijk gebleven (en ligt iets hoger dan in 2017). De onveiligheidsgevoelens in het algemeen van de inwoners zijn in 2021 iets toegenomen ten opzichte van 2019. Het rapportcijfer voor sociale cohesie laat een kleine stijging zien. Het gemiddelde rapportcijfer voor leefbaarheid in de buurt is iets gedaald.

Leefbaarheid

Naast het rapportcijfer voor de leefbaarheid in de veiligheidsmonitor geven de meldingen openbare ruimte door onze inwoners en ondernemers een indicatie wat er daadwerkelijk speelt in de openbare ruimte. Ook hier is duidelijk zichtbaar dat in 2020 het aantal meldingen waarop wij onze handhavers hebben moeten inzetten meer dan verdubbeld is. Met name op het gebied van overlast door afval (illegale stort, zwerfvuil en afval bij brengparkjes) en overlast door parkeren is het aantal meldingen explosief gestegen. Ook hier is het effect van het thuiswerken door de coronamaatregelen duidelijk zichtbaar in de cijfers. De meldingen overlast door jeugd zijn eveneens in 2020 meer dan verdubbeld en ook in 2021 nog veel hoger dan de jaren daarvoor. Het directe effect van het sluiten van de scholen en sportfaciliteiten laat zich hier zien. De incidenten overlast door personen met verward gedrag blijven stijgen zowel op als buiten Schiphol.

Participatie inwoners en ondernemers
De online participatie laat zien dat inwoners en ondernemers zich zorgen maken over zeer veel uiteenlopende aspecten van veiligheid en leefbaarheid. Dat kan gaan om persoonlijke gezondheid door vervuilde lucht tot angst voor straatroof en overvallen, steekpartijen en woninginbraken in de buurt of de oorlog in Oekraïne. Vaak wordt gewezen op het tekort schieten van adequaat toezicht door de gemeentelijke handhavers. Ook de wijkagenten worden steeds meer gemist. Vaak wordt gewezen op te hard rijden, parkeerproblemen en andere verkeersveiligheidsonderwerpen die in de buurt aangepakt moeten worden. Ook de jeugdproblematiek, het gebruik van drugs en het hebben van wapens is waarop wordt gewezen. Ook blijken inwoners zelf veel inzet te vertonen om hun woon- en leefomgeving veilig en leefbaar te houden. Met name de sociale kant van mensen komt dan in beeld, zoals elkaar helpen maar ook anderen aanspreken. Duidelijk is dat inwoners vinden dat veiligheid een gedeelde zorg is en dat de verantwoordelijkheid daarvoor niet bij de inwoners gelegd mag worden. De verdiepende veiligheidsportretten kleuren dit verder in met verschillende verhalen waarin inwoners en ondernemers aangeven dat Haarlemmermeer een fijne veilige gemeente is en dat de schaal van de buurt zorgt voor de beste aangrijpingspunten om dat zo te houden.

Terugblik veiligheidsprioriteiten 2018-2022
De verschillende deelconclusies in deze veiligheidsanalyse laten ook zien dat de veiligheidsprioriteiten van 2018-2022 bijgesteld moeten worden. Enerzijds omdat de ontwikkelingen binnen het veiligheidsdomein daarom vragen en anderzijds omdat de doelstellingen bij deze prioriteiten achterhaald zijn. In bijlage 2. kijken we terug op de streefwaarden en metingen van de huidige veiligheidsprioriteiten. Dit zijn: ‘verbeteren veiligheidsgevoel in eigen buurt’ versterken van de keten zorg en veiligheid, ‘aanpak ondermijning/ georganiseerde criminaliteit’ en ‘integraal samenwerken aan contraterrorisme extremisme en radicalisering’. Sinds 2021 hebben we daaraan toegevoegd: ‘aanpak cybercrime’ en ‘handhaven coronamaatregelen’.

Algemene conclusie Veiligheidsmonitor
Haarlemmermeer is nog steeds een relatief veilige gemeente, waarin inwoners en ondernemers zich over het algemeen veilig voelen. De ontwikkelingen rond de productie, het vervoer, de verkoop en het gebruik van drugs, alsmede de toename in jeugdcriminaliteit en wapenbezit onder jongeren zijn echter zorgelijk. De overlast door jeugd zal naar verwachting verder toenemen omdat in veel wijken gelijktijdig grote groepen jongeren in een bepaalde leeftijdscategorie komen en er vooralsnog onvoldoende voor hen te doen is in de openbare ruimte. De traditionele geregistreerde criminaliteit neemt in omvang af, maar de online criminaliteit neemt toe. Dit geeft een groter wordende maatschappelijke schade en heeft een grote impact op de slachtoffers. De weerbaarheid en zelfredzaamheid van onze inwoners wordt op de proef gesteld. Ook de zorg en veiligheid voor kwetsbare inwoners staat onder druk. Buiten het zicht van de overheid en van de meeste inwoners en ondernemers speelt de georganiseerde ondermijnende criminaliteit een blijvend grote rol. Dit heeft in toenemende mate een ondermijnend effect op de samenleving. Als hiertegen onvoldoende offensief wordt gevoerd tast de georganiseerde ondermijnende criminaliteit op de langere termijn zelfs onze rechtsstaat aan. De verdergaande polarisering in de samenleving zou in diverse vormen van extremisme tot een aantasting van onze veiligheid kunnen leiden.

Nieuwe prioriteiten 2023-2026
Op basis van de veiligheidsanalyse 2018-2021 willen we de raad verzoeken om ons opdracht te geven de volgende prioriteiten uit te werken in een raadsvoorstel IVP 2023-2026:

a. Vergroten weerbaarheid jongeren tegen criminaliteit, wapens en drugs
b. Versterken digitale veiligheid
c. Waarborgen zorg en veiligheid van kwetsbare personen
d. Aanpak georganiseerde ondermijnende criminaliteit
e. Tegengaan van polarisatie, radicalisering en extremisme.

In Hoofdstuk 6 worden dit voorstel nader onderbouwd.

1. Veiligheidsveld 1: Veilige woon- en leefomgeving

In dit veiligheidsveld staan de veiligheid en leefbaarheid in de 'alledaagse woon- en leefomgeving', in de wijk, de buurt en de straat centraal. Hoofdthema's zijn sociale kwaliteit, fysieke kwaliteit, objectieve veiligheid en subjectieve veiligheid:

- De **sociale kwaliteit** van een buurt, wijk, kern wordt sterk beïnvloed door 'intermenselijke relaties'. Belangrijke 'positieve' aspecten zijn betrokkenheid van bewoners bij de buurt, de kwaliteit van sociale netwerken, informele sociale controle, samenredzaamheid, e.d. De sociale kwaliteit kan onder druk komen te staan door verschijnselen als woonoverlast, burengerucht, overlast 'verwarde personen', multiprobleemgezinnen/-huishoudens, overlast door illegale bewoning, intimiderende buurtbewoners (zgn. 'onaantastbaren'), drank- en drugsoverlast, prostitutie. Begrippen verwant aan 'sociale kwaliteit' zijn bijv. 'veerkracht' en 'vitaliteit' van de buurt.
- De **fysieke kwaliteit** van een buurt, wijk, kern heeft betrekking op fysieke kenmerken van de woonomgeving: in het bijzonder de inrichting, het onderhoud en beheer van de openbare ruimte. Het gaat bij dit thema om de vraag: hoe staat de openbare ruimte erbij? Hoe prettig is het wonen in de buurt gegeven die fysieke kwaliteit? Aspecten zijn onderhoud van groen, aanpak zwerfvuil, verlichting van achterpaden e.d. Inbreuk op de fysieke kwaliteit zijn onder meer vernielingen, graffiti, zwerfvuil en andere tekenen van verloedering.
- Bij **objectieve veiligheid** gaat het om verschillende vormen van vermogens- en geweldscriminaliteit die zich in de alledaagse woon- en leefomgeving van bewoners kunnen voordoen. Het betreft zowel 'veel voorkomende' als 'high impact'-criminaliteit. Vermogenscriminaliteit: o.m. woninginbraak, kelderboxinbraak, auto-inbraak, fietsendiefstal, diefstal motorvoertuigen, zakkenrollerij en straatroof. Geweldscriminaliteit: o.m. bedreiging, mishandeling, openlijke geweldpleging, huiselijk geweld. Bij vermogenscriminaliteit is aandacht voor het eventuele georganiseerde karakter (bendes, banditisme) van belang.
- **Subjectieve veiligheid** is het 'veiligheidsgevoel' van bewoners in hun eigen woonbuurt: hoe vaak voelt men zich onveilig, welk rapportcijfer geeft men de veiligheid van de buurt? Het gaat hier om het 'generieke' veiligheidsgevoel, dus niet gekoppeld aan bijvoorbeeld het uitgaansgebied of een andere locatie binnen de gemeente.

In dit veiligheidsveld staan de veiligheid en leefbaarheid in de 'alledaagse woon- en leefomgeving', in de wijk, de buurt en de straat centraal. Hoofdthema's zijn sociale kwaliteit, fysieke kwaliteit, objectieve veiligheid en subjectieve veiligheid.

1.1. Thema sociale kwaliteit

De sociale kwaliteit van een buurt, wijk, kern wordt sterk beïnvloed door 'intermenselijke relaties'. Belangrijke 'positieve' aspecten zijn betrokkenheid van bewoners bij de buurt, de kwaliteit van sociale netwerken, informele sociale controle, samenredzaamheid, e.d. De sociale kwaliteit kan onder druk komen te staan door verschijnselen als woonoverlast, burengerucht, overlast 'verwarde personen', multiprobleemgezinnen/-huishoudens, overlast door illegale bewoning, intimiderende buurtbewoners (zgn. 'onaantastbaren'), drank- en drugsoverlast, prostitutie. Begrippen verwant aan 'sociale kwaliteit' zijn bijv. 'veerkracht' en 'vitaliteit' van de buurt.

1.1.1. Veiligheidsproblematiek: cijfermatig beeld

Indicatoren	Bron	2018	2019	2020	2021
Incidenten openbare dronkenschap (F010) #)	Politie	35	23	31	26
Incidenten overlast i.v.m. alcohol/drugs (E38)	Politie	163	180	186	213
Incidenten drugshandel (F42, F43)	Politie	13	21	25	16
Incidenten openbare schennis der eerbaarheid (F520)	Politie	42	16	20	19
Incidenten geluidhinder (geen horeca of evenementen (M22)	Politie	820	695	1.426	1.386
Incidenten burenruzie (E12)	Politie	260	242	355	418
Incidenten huiselijke twist (zonder vervolg) (E13)	Politie	141	131	154	141
Incidenten ruzie in de openbare ruimte Ruzie twist (zonder vervolg) (E16)	Politie	1.261	1.192	1.572	1.617
Incidenten meldingen overlast jeugd (E35)	Politie	586	617	1.653	1.341
Meldingen overlast jeugd (via straatcoaches)	Gemeente	891	1.040	2.184	1.543
Incidenten overlast personen met verward gedrag (E33)	Politie	477	494	623	757
Incidenten overlast zwervers (E41)	Politie	92	82	105	105
Incidenten verdachte situatie (J12)	Politie	1.778	1.683	2.248	2.178

Incidenten huiselijke twist (zonder vervolg) (E13)	Politie	141	131	154	141
Opgelegde huisverboden	Khonraad	14	19	18	10
Overlast dak/thuislozen Schiphol (meldingen)	KMar	721	665	634	798
Incidenten overlast personen met verward gedrag Schiphol (meldingen)	KMar	207	192	211	294
Overlast van door dronkenschap Schiphol (meldingen)	KMar	224	203	163	194
Overlast van door drugs/medicijnen Schiphol (meldingen)	KMar	15	7	6	4
Aantal gebiedsontzeggingen Schiphol	KMar	34	55	58	45
Sociale cohesie (schaalscore 0-10)	VM	6,3 *)	6,5	-	6,6
Gemiddeld rapportcijfer leefbaarheid woonbuurt	VM	7,5 *)	7,8	-	7,7
% ervaart zelf veel overlast van een of meer vormen van verkeersoverlast	VM	35% *)	33%		30 %
% ervaart zelf veel overlast van te hard rijden	VM	19 *)	17%	-	18%
% ervaart zelf veel overlast van parkeerproblemen	VM	15% *)	16%	-	18%
% ervaart zelf veel overlast van een of meer vormen van sociale overlast	VM	12%	11%		11%

*#) Bij incidenten gaat het om alle geregistreerde strafbare feiten ook die zonder aangifte en of slachtoffer en of verdachte. VM= Veiligheidsmonitor Haarlemmermeer, bevolkingsonderzoek CBS 1 x 2 jaar. *) = Meting 2017*

Toelichting tabel 1.1.1.

- Afgelopen jaren is een stijgend beeld te zien in de cijfers op gebied van overlast in de openbare ruimte. De toename heeft betrekking op ruzie in de openbare ruimte, burenruzies, geluidsoverlast drank- en drugsoverlast. Het aantal incidenten waarin de politie aan conflictbemiddeling doet is de afgelopen jaren gestegen. Deze toename wordt toegeschreven aan de coronamaatregelen. Doordat veel mensen thuis waren namen het aantal meldingen en incidenten van overlast toe.
- Er is sprake van een structurele toename van incidenten van personen met verward gedrag wanneer we kijken naar afgelopen jaren en dit vergelijken met de jaren 2013-2017. Zie Raadsvoorstel 2018.0011340 voor cijfers 2013-2017. Ook op Schiphol is een duidelijke stijging te zien van het aantal incidenten van personen met verward gedrag.
- Afgelopen jaren 2020 en 2021 is sprake van een toename van het aantal incidenten van overlast jeugd. Deze toename wordt toegeschreven aan de coronamaatregelen. Doordat veel mensen thuis waren namen het aantal meldingen en incidenten van overlast toe en door schoolsluitingen en andere vrijheid beperkende maatregelen konden jongeren nergens terecht.
- Er is sprake van een toename van overlast van dak- en thuislozen in de gemeente en op Schiphol wanneer we kijken naar de cijfers van afgelopen jaren.
- De verhoging van het aantal incidenten verdachte situatie is een aanwijzing dat mensen niet alleen signaleren, maar ook vaker meldingen doen en zich betrokken voelen bij de veiligheid in hun buurt.
- De schaalscore voor sociale cohesie laat ten opzichte van 2019 en 2017 in 2021 een kleine verbetering zien, terwijl het rapportcijfers voor de leefbaarheid van de woonbuurt een kleine daling laat zien ten opzichte van 2019.
- De ervaren overlast van een of meer vormen van verkeersoverlast laat sinds 2017 een daling zien, terwijl specifiek de ervaren overlast van te hard rijden en parkeerproblemen stijgt ten opzichte van 2019.
- De ervaren overlast van een of meer sociale vormen van overlast en die van rondhangende jongeren blijft gelijk.

1.1.2. Veiligheidsproblematiek: hoofdlijn, aandachtspunten

Hoofdlijnen en aandachtspunten in het veiligheids- en risicobeeld binnen dit veiligheidsveld zijn, op basis van de cijfermatige analyse in combinatie met kwalitatieve verdieping/oordelen:

Algemeen

De jaren 2018-2021 wijken af ten opzichte van eerdere jaren door de uitzonderlijke situatie van de coronacrisis en de gevolgen hiervan in de samenleving. Dit zie je terug aan de cijfers in de gemeente. Professionals merkten dat ten tijde van de coronacrisis, er meer spanningen in de samenleving ontstonden. De coronacrisis heeft gevolgen gehad voor alle doelgroepen in de samenleving, maar met name ouderen, kwetsbaren en kinderen/jongeren zijn hard getroffen. De coronacrisis heeft tot meer tegenstellingen in de samenleving geleid. Tegelijkertijd zagen we ook de ontwikkeling dat buurtbewoners meer naar elkaar om zijn gaan kijken (meer betrokkenheid en solidariteit) ten tijde van de coronacrisis. Of en in welke mate dit gevolgen heeft voor de sociale kwaliteit in gebieden en buurten, zou nader onderzocht moeten worden.

Overlast in de publieke ruimte

- De toename van het aantal overlast incidenten in de openbare ruimte wordt voor een belangrijk deel toegeschreven aan de corona maatregelen ten tijde van de coronacrises. Om een evenwichtige vergelijking en analyse te kunnen maken is daarom ook gekeken naar de cijfers van de jaren 2013- 2017. Zie Raadsvoorstel 2018.0011340 voor cijfers 2013-2017.
- Kijkende naar het aantal overlast meldingen alcohol/drugs, zien we met name in 2020 en 2021 een toename. Echter wijken deze cijfers niet enorm af van voorgaande jaren 2013-2017.
- Sinds 2013 is er sprake van een structurele stijging van incidenten van personen met verward gedrag. In 2015 waren er in Haarlemmermeer 380 incidenten gemeld bij de politie over personen met verward gedrag, in 2021 is dit gegroeid naar 766 incidenten van personen met verward gedrag.
- Waar in de jaren 2013-2017 het aantal meldingen van jeugdoverlast waren afgenomen, zien we afgelopen jaren een toename van het aantal meldingen jeugdoverlast. Waren er in 2018 nog 584 meldingen gedaan bij de politie van overlast jeugd, in 2021 is dit aantal gegroeid naar 1341 meldingen van jeugdoverlast. De piek van meldingen van jeugdoverlast was het hoogst in 2020, ten tijde van de coronamaatregelen, met 1649 meldingen. De meldingen van jeugdoverlast die via de straatcoaches bij de gemeente terecht komen, liggen nog hoger. De meeste meldingen jeugdoverlast hebben betrekking op geluidsoverlast, zwerfvuil en overlast van brom- en snorfietsen.
- Het aantal incidenten van overlast zwervers is toegenomen vergeleken met voorgaande jaren 2013- 2017. Waren er in 2015 nog 70 incidenten van overlast van zwervers, in 2021 zijn dit er 104. Een mogelijke verklaring hiervoor kan zijn dat ten tijde van de coronacrisis meer mensen thuiswerkten en daardoor eerder melding doen van overlast in de eigen buurt. Mogelijk kunnen ook andere verklaringen een rol spelen zoals toenemende dakloosheid. Dit is niet onderzocht. Er is overigens ook een toename van daklozen op Schiphol te zien in 2021.

Zorgmijders en mensen die niet op eigen kracht hulp kunnen vragen

- Professionals merken een toename van het aantal inwoners met complexe problematiek en multi-probleemhuishoudens in Haarlemmermeer. Het gaat om personen en gezinnen met meervoudige, complexe problematiek die de weg naar organisaties niet kunnen of willen vinden. Dit zijn bijvoorbeeld mensen die niet op eigen kracht hulp kunnen vragen of zorg mijden. Deze personen worden niet bereikt via de vrijwillige hulpverlening, maar veroorzaken wel maatschappelijke overlast of een veiligheidsrisico. Zij komen opnieuw in beeld bij veiligheidspartners of zorgpartners doordat zij maatschappelijk overlast veroorzaken, er een onveilige gezinssituatie bestaat, zij een strafbaar feit plegen of een gevaar voor hun omgeving vormen. Denk aan personen met verslavingsproblematiek, psychische problematiek en schuldenproblematiek.

Personen met verward gedrag

- Een verhoging van het aantal meldingen van incidenten van personen met verward gedrag heeft aandacht nodig. Deze groei komt mogelijk doordat het aantal zelfstandig wonende kwetsbare inwoners toeneemt als gevolg van de ontwikkelingen in de zorg en de vergrijzing van de bevolking.

- Personen met verward gedrag zijn vaak mensen met een beperking (psychiatrie, dementie, autisme, licht verstandelijke beperking) die zorgmijdend zijn, zich niet begrepen voelen of niet als zodanig worden herkend. Ook ouderen die langer thuis moeten wonen en aan het dementeren zijn, kunnen verward gedrag op straat laten zien.
- Professionals melden dat afgelopen twee jaar sprake is van een toename van verwarde (minderjarige) jongeren. Professionals geven aan dat de corona maatregelen hebben bijgedragen aan deze toename.

Relationeel geweld in huiselijke kring
- Het aantal incidenten huiselijke twist was in het jaar 2020 hoger dan eerdere jaren. Dit is waarschijnlijk door het meer gedwongen thuis zitten vanwege de coronamaatregelen en de schoolsluitingen. In 2021 is dit echter weer gedaald naar de waarde van voor de coronacrisis in 2018.
- Het aantal opgelegde huisverboden is stabiel ten opzichte van eerdere jaren.

Sociale problematiek Schiphol
- Er is een toename van het aantal incidenten op Schiphol van personen met verward gedrag. Met name het jaar 2021 springt hier uit. Wanneer we dit vergelijken met het jaar 2019 zien we een toename van meer dan 100 incidenten**.**
- Het aantal gebiedsontzeggingen is redelijk stabiel afgelopen jaren. Een uitzondering hierop is het jaar 2020 tijdens de coronacrisis, toen waren er iets meer gebiedsontzeggingen opgelegd en het jaar 2018 toen waren er relatief weinig gebiedsontzeggingen opgelegd.

Woonoverlast
- Professionals melden afgelopen jaren een toename van het aantal meldingen van woonoverlast dat bij de gemeente binnenkomt. Met name ten tijde van de coronacrisis, zagen we een toename van meldingen van incidenten van woonoverlast. Denk daarbij aan: geluidsoverlast van buren, fysieke verloedering, vervuiling, intimiderend gedrag, brandgevaar en drugsoverlast. Woonoverlast is hinder die in, vanuit en rondom een woning kan worden veroorzaakt (definitie woonoverlast het CCV https://www.hetccv-woonoverlast.nl/woonoverlast). De overlastgever en of degenen voor wie hij verantwoordelijk is vertonen overlastgevend gedrag en of laten juist na bepaald gedrag te vertonen waardoor een onplezierige ervaring bij omwonenden wordt veroorzaakt. Zeker aanhoudende overlast kan het woongenot en gevoel van veiligheid van bewoners ernstig bedreigen. Bij woonoverlast gaat het vooral om overlast tussen buurtbewoners onderling, vaak als gevolg van botsende leefstijlen. De aanpak is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, woningcorporaties, politie en buurtbewoners.

1.1.3. Lopende aanpak en aandachtspunten

Accenten en aandachts-/verbeterpunten in de lopende aanpak op dit veiligheidsveld zijn:

Aanpak sociale casuïstiek

De aanpak van sociale casuïstiek is een prioriteit in Haarlemmermeer. Deze aanpak vergt nauwe samenwerking in de keten sociaal domein – veiligheid. Er is in de praktijk een gestructureerde aanpak met korte lijnen tussen de ketenpartners vanuit diverse Clusters (MOZ, Veiligheid, GGD, Veilig Thuis, Zorg & Veiligheidshuis Kennemerland, Gebiedsmanagement, MeerTeam, politie, MeerWaarde, Reclassering, Brijder Stichting, etc.). Echter blijft de integrale samenwerking in de keten sociaal domein – veiligheid, een belangrijk aandachtspunt. Veel diensten en taken van de gemeente zijn versnipperd over ketenpartners vanuit diverse Clusters. Meer integrale samenwerking zorgt voor betere dienstverlening en maatwerk voor de inwoner/burger. Vanuit de diverse Clusters zijn projecten en initiatieven gestart om hier gezamenlijk aan te werken.

Huidig aanbod

In de gemeente Haarlemmermeer werken organisaties volgens het principe dat de inwoner zelf een hulpvraag stelt (vraagsturing). De inwoner staat centraal en houdt zoveel mogelijk zelf de regie. Wat inwoners zelf kunnen oplossen, regelen en organiseren wordt aan hen gelaten. Wanneer organisaties vastlopen in het bieden van zorg aan een inwoner kunnen zij zich wenden tot het Meer-team. Het Meer-team is de laatste schakel in de zorgketen als het gaat om vrijwillige hulpverlening. Voor inwoners die één (of meer) problemen ervaren maar daar geen hulpvraag voor kunnen of willen stellen kan Meldpunt Zorg en Overlast van GGD Kennemerland benaderd worden. Het aanbod

van GGD Kennemerland is gericht op het toe leiden naar de juiste zorg. Daarnaast is er het Zorg- en Veiligheidshuis Kennemerland. Een netwerkorganisatie waarin organisaties uit het justitieel domein, veiligheidsdomein, zorgdomein en sociaal domein samenwerken aan een persoonsgerichte aanpak van complexe problematiek.

Vierhoek Haarlemmermeer
In 2019 zijn meerdere GGZ-themadriehoeken geweest. Aan deze GGZ-themadriehoeken nemen de wethouder zorg en GGZ-professionals deel in aanvulling op de reguliere lokale driehoek. We noemen dit ook wel de Vierhoek. De aanpak van de sociale problematiek op Schiphol, de implementatie van de Wet verplichte GGZ, complexe sociale casussen en de aanpak van personen met verward gedrag zijn onderwerpen die veelvuldig aan bod komen. Vraagstukken worden in gezamenlijkheid vanuit zowel zorg als veiligheidsperspectief benaderd. De themadriehoeken dragen bij aan een verbeterde samenwerking, afspraken en verbinding tussen de diverse partijen.

Aanpak personen met verward gedrag
- Afgelopen jaren is geïnvesteerd in de aanpak van verwarde personen. Er is een plan van aanpak voor personen met verward gedrag ontwikkeld en onlangs is dit plan geëvalueerd en bijgesteld. De conclusie uit de laatste evaluatie aanpak personen met verward gedrag is dat de aanpak ervoor gezorgd heeft dat er een goed werkende spoedzorgketen is opgericht waarin kernpartners elke zes weken met elkaar knelpunten in de uitvoering bespreken en oppakken. Knelpunten op strategisch niveau worden twee keer per jaar in de vierhoek ingebracht. De aanpak heeft niet geresulteerd in een vermindering van het aantal meldingen over personen met verward gedrag, wel heeft de aanpak ervoor gezorgd dat professionals weten hoe te handelen. De focus van de aanpak is daarom verlegd van het bouwen, naar het kijken naar de praktijk van alledag waarin samenwerkingspartners elkaar goed weten te vinden. De lokale aanpak van personen met verward gedrag sluit aan bij de regionale en landelijke aanpak.
- In de samenwerking tussen zorg- en veiligheidspartners is afgelopen jaren meer begrip voor elkaars werkzaamheden en taken gekomen en worden knelpunten bespreekbaar gemaakt. Ketenpartners en professionals weten elkaar goed te vinden.
- Professionals geven echter nog steeds aan te worstelen met de uitvoering van casuïstiek van verwarde personen. Er wordt aangegeven mandaat te missen om stappen te zetten en dat de GGD Bemoeizorg te ver aan de achterkant is georganiseerd waardoor je klem komt in het vrijwillige kader. Tegelijkertijd is de stap naar gedwongen kader vaak een ingewikkeld proces.
- Aandacht voor het versterken van de regie op lokale verbindingen, samenwerkingsverbanden en escalatiemogelijkheden t.b.v. een adequate opvolging van complexe sociale casuïstiek en crises blijft nodig. Bijvoorbeeld door de inzet van een dedicated team.

Aanpak van zorgmijders en mensen die niet op eigen kracht hulp kunnen vragen
- Alhoewel het principe van vraagsturing voor een grote groep inwoners/personen werkt, werkt dit niet voor alle inwoners. Er is sprake van een groeiende groep inwoners dat hun weg naar zorgaanbieders/ketenorganisaties niet kunnen of willen vinden om diverse redenen.
- Extra aandacht voor de aanpak van verslaving middelengebruik bij inwoners met verslavingsproblematiek. Bij meervoudige problematiek staat de verslaving vaak in de weg en is het vaak een contra-indicatie voor begeleiding, behandeling en verblijf.
- Het aantal burgerhulpverleners binnen het AED-burgerhulpverleningsnetwerk in Haarlemmermeer is gegroeid ten opzichte van 1755 in 2020 naar 1939 in 2021. Dit is ruim 1% van de bevolking wat als minimale maatstaf wordt aangehouden. Het aantal 24/7 AED's dat aangemeld is bij www.Hartslagnu.nl in december 2020 was 123 en in december 2021 was dat 138. De doelstelling zoals benoemd in 2018 is daarmee behaald.

Aanpak van kwetsbare inwoners met verminderde zelfredzaamheid
- De aanpak van kwetsbare inwoners of gezinnen is lastig vanwege groeiende wachtlijsten in de keten, financiële tekorten op de Jeugdwet en Wmo en het aanbodgericht denken en handelen van aanbieders (aanbod staat centraal en niet het probleem van de inwoner).
- De aanpak op het gebied van complexe casuïstiek kan beter. Inwoners met meervoudige, complexe problemen hebben veelal te maken met meerdere clusters, instanties en organisaties. Ondanks dat de

samenwerking tussen partijen is verbeterd, kan de aanpak bij inwoners en gezinnen met complexe casuïstiek verbeterd worden. Partijen werken nog te veel vanuit de eigen hokjes en taak(en) en te weinig vanuit een gezamenlijke aanpak.
- Onder druk van groeiende wachtlijsten wordt het integraal samenwerken steeds moeizamer. Soms is de casus niet complex maar de keten waarbinnen de casus beweegt. Er zijn complexe casussen die 1 partij prima op kunnen pakken. Bij Meervoudige problematiek zijn er problemen op verschillende leefgebieden maar hoeft het niet perse complex te zijn.
- Het ontbreekt in Haarlemmermeer aan een integrale aanpak waar integrale besluiten worden genomen. Wie doet wat wanneer? Het is dikwijls onduidelijk wie er casusregie voert in het belang van de kwetsbare inwoner en/of het gezin. Het is onduidelijk wat we verstaan onder casusregie, procesregie, uitvoering en casemanagement?
- Vanuit de clusters en ketenpartners zijn ontwikkelingen gaande voor het verbeteren van de aanpak. Er lopen momenteel verschillende projecten. Concreet gaat het om: Levensloopaanpak, Re-Integratie Officier, 1 + 1 = 3 aanpak, Hestia, MDA++, regionaal Expertise team.
- Het ontbreekt in de gemeente aan een persoonsgerichte (pga) aanpak, om gezamenlijk met zorg en veiligheidspartners en de inwoner te werken aan 1 gezamenlijk plan (1 gezin/persoon, 1 plan, 1 regisseur). Dit geldt voor alle doelgroepen (van 0- 100 jaar).
- Door een wetswijziging in de Jeugdwet m.b.t. het woonplaatsbeginsel, is 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur nog ingewikkelder geworden. Er ontstaan situaties waarin er vanuit de Jeugdwet een andere gemeente betrokken is op de Wmo en/of P-wet.
- Vanuit het sociaal domein is aandacht voor kwetsbare doelgroepen zoals senioren. Er is aandacht voor het bevorderen van valveiligheid en brandveilig leven.
- Gemeente Haarlemmermeer doet mee aan het project Hartveilige gemeente. Dankzij het project heeft de gemeente een dekking van 90% en hebben we 1939 burgerhulpverleners. Blijvende aandacht is nodig om het opgebouwde netwerk van AED's en burgerhulpverleners structureel te onderhouden en te zorgen voor nazorg en support.

Aanpak Relationeel geweld in huiselijke kring
- De aanpak en procedure bij huiselijk geweld is duidelijk. In de keten zijn korte lijnen.
- Groeiende wachtlijsten in de keten drukken op de kwaliteit van de zorg/behandeling.
- Aandacht voor de samenwerking tussen alle partijen waaronder Veilig thuis blijft noodzakelijk.

Aanpak sociale problematiek Schiphol
- De KMar werkt nauw samen met Schiphol Social Works om op de luchthaven personen met verward gedrag of met complexe sociale problematiek in beeld te krijgen en een persoonsgerichte aanpak af te spreken.
- Doorontwikkelen van de huidige (persoonsgebonden) aanpak van sociale problematiek dak- en thuislozen op Schiphol.
- Het OM kijkt samen met justitiële partners in het justitieel veelplegersoverleg Schiphol op casusniveau naar de mogelijkheden bij daklozen voor de maatregel 'Inrichting Stelselmatige Daders' (ISD).
- Met het OM worden overlastgevers besproken om passende maatregelen te nemen.
- Intensiveren van de gezamenlijke aanpak van de sociale problematiek met de KMar en versterken van de afstemming met de gemeentelijke handhavers.

Aanpak woonoverlast
- Er is contact met melders van overlast. Hierbij is aandacht voor het overlastgevende gedrag en er wordt gesproken over wat inwoners zelf kunnen doen. Voor de aanpak van woonoverlast wordt er samengewerkt met woningcorporaties en zijn er bestuurlijke maatregelen en interventies voorhanden. Er is Buurtbemiddeling via Meerwaarde met als kerntaak een bemiddelende rol in de sociale samenhang. Het programma "Meer voor elkaar" investeert in sociale samenhang. Er is een sociale kaart gemaakt (www.socialekaarthaarlemmermeer.nl) waarin informatie wordt verstrekt over partners op het terrein van zorg en veiligheid. Vanuit de gemeente worden mediators ingezet voor bemiddeling bij (buren)geschillen.
- Het ontbreekt in de gemeente aan een gezamenlijke aanpak en/of convenant voor de aanpak van woonoverlast of –fraude.

Thema 1.2 Fysieke kwaliteit

De **fysieke kwaliteit** van een buurt, wijk, kern heeft betrekking op fysieke kenmerken van de woonomgeving: in het bijzonder de inrichting, het onderhoud en beheer van de openbare ruimte. Het gaat bij dit thema om de vraag: hoe staat de openbare ruimte erbij? Hoe prettig is het wonen in de buurt gegeven die fysieke kwaliteit? Aspecten zijn onderhoud van groen, aanpak zwerfvuil, verlichting van achterpaden e.d. Inbreuk op de fysieke kwaliteit zijn onder meer vernielingen, graffiti, zwerfvuil en andere tekenen van verloedering.

1.2.1. Veiligheidsproblematiek: cijfermatig beeld

Indicatoren	Bron	2018	2019	2020	2021
Incidenten vernieling van/aan auto (C10) #)	Politie	310	300	263	284
Incidenten vernieling openbare gebouwen (C30)	Politie	7	3	7	5
Incidenten vernieling van/aan openbaar vervoer/Abri (C20)	Politie	10	7	3	9
Incidenten vernieling overige objecten (C40)	Politie	332	291	415	386
Incidenten vandalisme/ baldadigheid (C50)	Politie	26	25	33	36
Incidenten afsteken vuurwerk (M131)	Politie	59	64	197	176
Meldingen overlast totaal Handhaving en toezicht	Gemeente	3.188	4.670	10.088	9.789
Meldingen overlast zwerfvuil	Gemeente	-	246	1.116	938
Meldingen overlast illegaal gestort afval	Gemeente	-	365	2.399	2.321
Meldingen overlast afval bij brengparkjes	Gemeente	-	286	1.738	1.646
Meldingen overlast parkeren	Gemeente	-	503	2.271	2.661
Meldingen overlast hondenpoep	Gemeente	-	14	99	137
Fysieke kwaliteit van de woonomgeving (schaalscore 0-10)	VM	7,0 *)	7,0	-	6,6
% ja, een of meer vormen van fysieke verloedering komen voor	VM	77% *)	79%	-	82%
% ervaart zelf veel overlast van een of meer vormen van fysieke verloedering	VM	19% *)	19%	-	20%
Top 4 welke buurtproblemen als eerste aanpakken (% zegt) • Te hard rijden • Parkeerproblemen • Hondenpoep • Rommel op straat	VM	 17% *) 13% *) 11% *) 6% *)	 18% 15% 11% 10%	 - - - -	 19% 21% 14% 12%

*#) Bij incidenten gaat het om alle geregistreerde strafbare feiten ook die zonder aangifte en of slachtoffer en of verdachte. VM= Veiligheidsmonitor Haarlemmermeer, bevolkingsonderzoek CBS 1 x 2 jaar. *) = Meting 2017*

Toelichting tabel 1.2.1.

- In de gemeente zijn opvallende stijgingen in het aantal overlastmeldingen in de fysieke ruimte, kijkende naar afgelopen jaren. Dit is te zien in de toename van het aantal meldingen van overlast dat Handhaving en Toezicht ontving. In 2018 waren er 3188 overlastmeldingen, in de jaren 2020- 2021 waren dit respectievelijk 10.088 en 9.789 overlastmeldingen. Met name het aantal overlastmeldingen zwerfvuil, illegaal gestort afval en afval bij brengparkjes is gestegen. Daarnaast is het aantal overlast meldingen van parkeren en hondenpoep in de gemeente gestegen.
- Ook kwam er meer vandalisme, baldadigheid voor en is het aantal overlastmeldingen van vuurwerk gestegen.
- De schaalscore voor de fysieke kwaliteit van de woonomgeving daalde in 2021 ten opzichte van 2019. Het percentage inwoners dat aangeeft dat er een of meer vormen van fysieke verloedering voorkomen steeg in 2021 ten opzichte van de metingen daarvoor. Het percentage inwoners dat aangeeft zelf veel overlast van een of meer vormen van fysieke verloedering te ervaren steeg eveneens.

- In de top 4 van de gewenste aanpak van buurtproblemen is het parkeerprobleem in 2021 het meest genoemde probleem, na te hard rijden. Ook hondenpoep en rommel op straat zijn meer genoemd dan in voorgaande metingen.

1.2.2. Veiligheidsproblematiek: hoofdlijn, aandachtspunten

Hoofdlijnen en aandachtspunten in het veiligheids- en risicobeeld binnen dit veiligheidsveld zijn, op basis van de cijfermatige analyse in combinatie met kwalitatieve verdieping/oordelen:

- Het aantal meldingen overlast zwerfvuil, overlast illegaal gestort afval en overlast afval bij brengparkjes is afgelopen jaren in 2020 en 2021 flink gestegen. Een mogelijke verklaring hiervoor ligt in het veel meer thuis zijn van inwoners in de eigen buurt. Daarnaast gingen mensen ten tijde van de coronacrisis meer online inkopen doen en meer mensen gingen hun huis opruimen, klussen en verbouwen.
- Afgelopen jaren was er sprake van meer vandalisme, baldadigheid en een toename van het aantal overlastmeldingen van het afsteken van vuurwerk. Met name tijdens de corona jaren vond deze toename plaats. Een verklaring voor deze gedragingen kan worden gevonden in de weinige mogelijkheden en vrijheden die met name jongeren hadden ten tijde van de corona maatregelen. Door schoolsluitingen, het vele thuiszitten en andere vrijheid beperkende maatregelen, ontstond er meer verveling, dus ook baldadigheid.
- De toename van meldingen van hondenpoep kan mogelijk worden verklaard doordat meer mensen thuis waren in de eigen buurt, waardoor er vaker melding van wordt gedaan. Daarnaast schaften meer mensen ten tijde van de coronacrisis een hond aan.
- Het aantal meldingen van overlast parkeren is enorm gestegen afgelopen jaren. In oude kernen voldoet de inrichting van wijken vaak niet meer aan de parkeerbehoefte en het aantal voertuigen in Haarlemmermeer neemt almaar toe. Ook het vaker thuiswerken is hier een mogelijke oorzaak van.

1.2.3. Aanpak: accenten en aandachtspunten

Accenten en aandachts-/verbeterpunten in de lopende aanpak op dit veiligheidsveld zijn:

- Er is in de praktijk sprake van een gestructureerde aanpak met korte lijnen tussen de ketenpartners. Gebiedsmanagement en Beheer en Onderhoud werken in de gebieden dicht bij de inwoners en door gebiedsbeheer en Meerlanden wordt snel op incidenten gereageerd.
- Aandacht voor het investeren in fysieke kwaliteit. Hieronder wordt verstaan: ‘Inrichting, beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Meer, specifiek de aanpak van verloedering zoals zwerfvuil, graffiti en vernielingen en de verbetering van fysieke elementen in de wijk zoals groen, speeltuinen, kwaliteit van verlichting e.d.
- Voor de aanpak van parkeerproblemen, hondenpoep en illegale vuilstort is aandacht. Echter is het handhaven op deze problemen/taken vaak lastig. Bij hondenpoep moet er bijvoorbeeld sprake zijn van constatering op heterdaad.
- Uitvoeren aangepaste integrale wijkschouwen op schoon, heel en veilig met het oog op de nieuwe prioritering van de fysieke kwaliteit van de openbare ruimte.
- Onderhouden, aanpassen en verbeteren van de openbare ruimte en de openbare groenvoorzieningen volgens planning.
- Toezicht houden en handhavend optreden tegen overtredingen volgens de te actualiseren interne richtlijn ‘*prioritering toezicht en handhaving in de openbare ruimte’.*
- Veiligheid en leefbaarheid aanhaken bij woonontwikkeling, nieuw aan te leggen woonwijken

Thema 1.3: Objectieve veiligheid

Bij objectieve veiligheid gaat het om verschillende vormen van vermogens- en geweldscriminaliteit die zich in de alledaagse woon- en leefomgeving van bewoners kunnen voordoen. Het betreft zowel ‘veel voorkomende’ als ‘high impact’-criminaliteit. Vermogenscriminaliteit: o.m. woninginbraak, kelderboxinbraak, auto-inbraak, fietsendiefstal, diefstal motorvoertuigen, zakkenrollerij en straatroof. Geweldscriminaliteit: o.m. bedreiging,

mishandeling, openlijke geweldpleging, huiselijk geweld. Bij vermogenscriminaliteit is aandacht voor het eventuele georganiseerde karakter (bendes, banditisme) van belang.

1.3.1. Veiligheidsproblematiek: cijfermatig beeld

Indicatoren	Bron	2018	2019	2020	2021
Misdrijven totaal #)	Politie	6.238	6.337	6.026	6.003
Incidenten totaal #)	Politie	24.054	22.639	25.444	24.895
% zegt slachtoffer van een misdrijf in te zijn geweest het afgelopen jaar	VM	25% *)	22%	-	18%
Aangiftebereidheid ondervonden (traditionele) delicten totaal	VM	29% *)	27%	-	29,2%
% zegt slachtoffer van een vermogensdelict te zijn geweest het afgelopen jaar	VM	14% *)	9%	-	9%
% zegt slachtoffer van vernieling te zijn geweest het afgelopen jaar	VM	7% *)	9%	-	7%
Incidenten diefstal/ inbraak woning (HIC) (A20, A30, B20, B30)	Politie	433	445	286	248
% persoonlijk slachtofferschap (poging tot) woninginbraak	VM	2% *)	1%	-	2%
Incidenten openlijk geweld (persoon) (HIC) (F12)	Politie	8	11	15	29
Incidenten mishandeling (HIC) (F550, F551)	Politie	236	279	230	308
Bedreiging (F530)	Politie	140	128	143	166
% persoonlijk slachtofferschap geweldsdelicten	VM	8% *)	5%	-	5%
Incidenten cybercrime (F90)	Politie	44	114	174	255
% persoonlijk slachtofferschap cybercrime	VM	12% *)	16%	-	18%
Incidenten overige horizontale fraude (F620)	Politie	93	171	410	382
Incidenten diefstal uit box/garage/schuur/tuinhuis (A21, A43)	Politie	45	60	88	67
Incidenten diefstal van fietsen (A72)	Politie	401	288	266	328
Incidenten diefstal van brom- en snorfietsen (A73)	Politie	137	147	92	49
Incidenten diefstal van motorvoertuigen (A70, A71, A76, B60)	Politie	108	115	92	109
Incidenten diefstal uit/vanaf motorvoertuigen Personenauto (A10, B10)	Politie	379	343	228	264
Incidenten diefstal van motor/scooter (A71)	Politie	25	17	26	8
Incidenten straatroof (HIC) (B70)	Politie	14	16	23	16
Incidenten overvallen (HIC) (B72, B73, B74)	Politie	11	9	4	12

*#) Bij misdrijven is specifiek sprake van strafbaar feit met een aangifte en of een slachtoffer en of een verdachte. Bij incidenten gaat het om alle geregistreerde strafbare feiten ook die zonder aangifte en of slachtoffer en of verdachte. *) = Meting 2017*

Toelichting tabel 1.3.1.

- Als we kijken naar de metingen over de periode 2018-2021 (absolute aantallen) dan zie we een daling van het totaal aantal misdrijven dat bij de politie is geregistreerd. Wat betreft het aantal incidenten valt het coronajaar 2020 op als piek.
- De dalende trend van de geregistreerde woninginbraken zien wij vanaf het moment dat de coronacrisis en de maatregelen hieromtrent ingingen.
- Behalve een forse daling van het aantal woninginbraken, laten de overige high impact delicten een stijgende lijn zien. Met name het aantal mishandelingen, openlijke geweldplegingen en bedreigingen zijn afgelopen jaren toegenomen.

- In 2020 was er een stijging van het aantal straatroven te zien. Ten opzichte van de jaren 2018 en 2019 zijn het aantal straatroven gestegen. Het jaar 2021 laat echter weer een daling zien van het aantal straatroven.
- Het aantal overvallen is in 2019 en 2020 gedaald. Echter in het jaar 2021 is het aantal overvallen weer gelijk op het niveau van 2018. Deze stijging is vooral te verklaren door een toename van het aantal overvallen op waarde- en geldtransport (pizza-koeriers).
- Het aantal cybercrime delicten en fraude is afgelopen jaren gestegen. Een stijging van de digitale criminaliteit is mogelijk een gevolg van de Corona-crisis.
- Daarentegen zijn overlast incidenten in de openbare ruimte (overlast jeugd, geluidsoverlast, vernieling/baldadigheid, drugsoverlast, burenruzie) toegenomen. Deze toename wordt vermoed door de invloed van de coronacrisis.
- Het aantal diefstallen van fietsen, brom- en snorfietsen, motorvoertuigen en uit/vanaf personenauto's laat over de jaren een wisselend/ fluctuerend beeld zien, met zowel stijgers als dalers. Het jaar 2020 laat over de breedte een dalende trend zien. Vermoed wordt dat dit het gevolg is van de coronacrisis.
- Uit de slachtoffercijfers van de Veiligheidsmonitor blijkt dat de inwoners aangeven in 2021 minder vaak slachtoffer van een misdrijf te zijn geweest dan in 2019.
- Ook specifiek voor geweldsdelicten en vermogensdelicten is een daling te zien van het persoonlijk (zelf verklaard) slachtofferschap.
- Het persoonlijk slachtofferschap van misdrijven cybercrime neemt juist toe ten opzichte van voorgaande metingen. Een verklaring is een verplaatsing van criminaliteit naar de digitale wereld door de corona-crisis.
- Voor (poging tot) woninginbraak geldt dat iets meer inwoners aangeven in 2021 slachtoffer te zijn geweest dan in 2019.
- De aangiftebereidheid daalde tussen 2017 en 2019. Over 2021 is deze nog niet bekend vanwege een herijking van de Veiligheidsmonitor door het CBS en het ontbreken van de omrekenfactor. Deze volgt in de loop van 2022.

1.3.2. Veiligheidsproblematiek: hoofdlijn, aandachtspunten

Hoofdlijnen en aandachtspunten in het veiligheids- en risicobeeld binnen dit veiligheidsveld zijn, op basis van de cijfermatige analyse in combinatie met kwalitatieve verdieping/oordelen:

- In 2021 waren er meer overvallen dan in het jaar 2020. Hier zitten woningovervallen, overvallen op pizza koeriers en op vervoerders van geld- en waardentransport bij.
- In 2021 hebben er meer openlijke geweldplegingen en mishandelingen plaatsgevonden. Dit was met name onder jeugdigen (vechtpartijen) op het Burgemeester van Stamplein in Hoofddorp en vechtpartijen tussen jeugd in andere wijken.
- Er zijn zorgen over het toenemend aantal geweldsdelicten onder jeugdigen en de ontwikkeling van jeugdcriminaliteit. Dit is niet alleen in de gemeente Haarlemmermeer, maar een landelijke trend.
- Professionals zien een verschuiving van traditionele criminaliteit naar meer online criminaliteit. Online veiligheid wordt steeds belangrijker. Het aantal cyberdelicten is afgelopen jaren toegenomen. Op het gebied van cybercriminaliteit zijn verschillende projecten actief die zich richten op slachtofferpreventie en het voorkomen van daderschap.
- De aanpak van high impact delicten met name mishandelingen, bedreigingen, overvallen en straatroven blijft een punt van aandacht.
- Het aantal incidenten drugshandel is afgelopen jaren afgenomen. Waren er in 2018 nog 132 incidenten drugshandel in 2021 waren dit er 78. Daarentegen is drugs/drankoverlast juist toegenomen. In 2018 waren er 238 incidenten van drugs/drankoverlast, in 2021 waren dit 277 incidenten drugs/drankoverlast. Mogelijk zijn de opgelegde maatregelen (avondklok en het sluiten van de horeca) ten tijde van de coronacrisis, van invloed geweest op de cijfers.

1.3.3. Aanpak: accenten en aandachtspunten

Accenten en aandachts-/verbeterpunten in de lopende aanpak op dit veiligheidsveld zijn:

- Voor de aanpak van online fraude en cybercriminaliteit zetten we in op preventie, bewustwording in de brede zin, voor alle inwoners (0-100 jaar).

- Specifiek wordt ingezet op het voorkomen van daderschap en slachtofferschap bij jongeren.
- Voor de aanpak van cybercriminaliteit doen we mee aan verschillende regionale projecten gericht op dader- en slachtofferpreventie.
- De Opsporing en vervolging van daders en hiervoor voldoende capaciteit hebben bij de politie en het Openbaar Ministerie is van essentieel belang.
- Voor de aanpak van high impact delicten heeft de gemeente een integrale aanpak met gerichte maatregelen.
- We gaan door met de inzet van bestuurlijke maatregelen zoals een last onder dwangsom als er sprake is van het gebruik geprepareerde tassen bij winkeldiefstal, bezit inbrekerswerktuigen overtreding APV en bij bezit/handel drugs overtreding APV.
- Er wordt geïnvesteerd in het voorkomen van herhaald daderschap onder ex-gedetineerden om te voorkomen dat zij opnieuw een strafbaar feit plegen.

Thema 1.4: Subjectieve veiligheid

Subjectieve veiligheid is het 'veiligheidsgevoel' van bewoners in hun eigen woonbuurt: hoe vaak voelt men zich onveilig, welk rapportcijfer geeft men de veiligheid van de buurt? Het gaat hier om het 'generieke' veiligheidsgevoel, dus niet gekoppeld aan bijvoorbeeld het uitgaansgebied of een andere locatie binnen de gemeente.

1.4.1. Veiligheidsproblematiek: cijfermatig beeld

Indicatoren	Bron	2017	2019	2020	2021
Gemiddeld rapportcijfer veiligheid woonbuurt	VM	7,3	7,5	-	7,5
% voelt zich wel eens onveilig in eigen buurt	VM	14%	12%	-	12%
% voelt zich vaak onveilig in eigen buurt	VM	2%	2%	-	1%
% voelt zich wel eens onveilig in het algemeen	VM	32%	30%	-	32%
% voelt zich vaak onveilig in het algemeen	VM	3%	1%	-	2%
% (zeer) tevreden over gemeente m.b.t. veiligheid en leefbaarheid	VM	39%	44%	-	43%
% oordeel (zeer) tevreden functioneren politie in de buurt	VM	44%	43%	-	38%
% oordeel (zeer) tevreden laatste politiecontact in eigen gemeente	VM	58%	66%	-	67%
Meld Misdaad Anoniem (MMA-meldingen (E46)	Politie	-	92	147	166

VM= Veiligheidsmonitor Haarlemmermeer, bevolkingsonderzoek CBS 1 x 2 jaar.

Toelichting tabel 1.4.1.

- Het gemiddelde rapportcijfer voor de veiligheid in de woonbuurt dat de inwoners in 2021 geven is ten opzichte van 2019 gelijk gebleven (en ligt iets hoger dan in 2017).
- Het percentage inwoners dat zich in eigen buurt wel eens onveilig voelt is ten opzichte van 2019 gelijk gebleven in 2021 (en ligt lager dan in 2017).
- Het percentage inwoners dat zich in 2021 vaak onveilig voelde in eigen buurt ligt iets lager dan in 2019 en 2017.
- De onveiligheidsgevoelens in het algemeen van de inwoners zijn in 2021 iets toegenomen ten opzichte van 2019.

- De tevredenheid van de inwoners over de gemeente in verband met de veiligheid en de leefbaarheid nam in 2021 iets af ten opzichte van 2019, maar ligt hoger dan het oordeel in in 2017. De tevredenheid van de inwoners over het functioneren van de politie in de buurt laat een daling zien vanaf 2017. Paragraaf 1.5. resultaten participatie inwoners en ondernemers geeft daarvan een nadere duiding.
- De tevredenheid van de inwoners met het laatste politiecontact in eigen gemeente laat een stijging zien ten opzichte van 2017.
- Het aantal meldt misdaad anoniem meldingen laat een gestage stijging zien ten opzichte van voorgaande jaren.

1.4.2. Veiligheidsproblematiek: hoofdlijn, aandachtspunten

Hoofdlijnen en aandachtspunten in het veiligheids- en risicobeeld binnen dit veiligheidsveld zijn, op basis van de cijfermatige analyse in combinatie met kwalitatieve verdieping/oordelen:

Subjectieve veiligheid

- Voor het gevoel van veiligheid zijn de resultaten van de Veiligheidsmonitor 2021 bemoedigend. Inwoners waarderen hun woonbuurt in Haarlemmermeer gemiddeld met een 7,5, net als in 2019. Dit ligt op het landelijk gemiddelde. Het veiligheidsgevoel van inwoners in eigen buurt blijft stabiel ondanks de daling van de geregistreerde criminaliteit ten opzichte van voorgaande jaren.
- Het gevoel van veiligheid is voor ruim 81% van de respondenten van het Digipanel en van de dorps- en wijkraden gedurende de coronapandemie niet veranderd. Een klein deelt voelt zich onveiliger of juist veiliger. Inwoners geven duidelijk aan wat ze missen van gemeente en politie. In paragraaf 1.5. Resultaten participatie inwoners en ondernemers wordt dit aangegeven.

1.4.3. Aanpak: accenten en aandachtspunten

Accenten en aandachts-/verbeterpunten in de lopende aanpak op dit veiligheidsveld zijn:

Investeren in subjectieve veiligheid

- Voor alle zes de gebieden is een gebiedsplan gemaakt. Veiligheid is daar een onderdeel van. Deze plannen zijn agenderend voor de gebiedsgerichte aanpak.
- Een gebiedsgerichte analyse van de Veiligheidsmonitor zal nog uitwijzen in welke gebieden de waardering voor de woonbuurt en het gevoel van veiligheid in eigen buurt onder het gemeentelijk gemiddelde liggen. Daar kan een intensivering plaatsvinden van de gebiedsgerichte aanpak, bijvoorbeeld door het betrekken van inwoners en ondernemers bij veiligheid.
- Voor de gebieden Noord, Midden, Zuid zijn gebiedshandhavingsplannen gemaakt, op basis waarvan de informatiegestuurde inzet van Handhaving en toezicht wordt bepaald. De inzet van handhaving blijkt een belangrijk onderwerp te zijn in de participatie.
- Blijven monitoren en meten van veiligheidsgevoel van inwoners doen we met de tweejaarlijkse veiligheidsmonitor.
- Aandacht voor discriminatie en intimidatie van groepen inwoners (op basis van sekse, seksualiteit, geloof, etc) . Is sprake van onder registratie.
- Het up to date houden/bijhouden/optimaliseren van bestaande werkprocessen bij plotselinge incidenten waarbij maatschappelijke onrust ontstaat. Denk aan: een inbraakgolf, terugkeer van een zedendelinquent, een zwaar geweldsdelict.

1.5 Resultaten participatie inwoners en ondernemers

In de periode 2 t/m 25 maart 2022 zijn online vragenlijsten over veiligheid uitgezet bij het digipanel, de dorps- en wijkraden en ondernemers via de KVO-trajecten en het HOP. Ook zijn 15 veiligheidsportretten opgesteld van inwoners en ondernemers. Hieronder in grote lijnen de resultaten van de online vragenlijsten en een aantal citaten uit de veiligheidsportretten. De resultaten van de vragenlijsten en de veiligheidsportretten zijn als afzonderlijke documenten beschikbaar.

1.5.1. Digipanel

- In totaal 174 personen van het 870 leden tellende Digipanel heeft de vragenlijst compleet ingevuld. De respons van ruim 20% is goed te noemen.
- Voor de overgrote meerderheid van de respondenten is veiligheid een belangrijk onderwerp (ruim 96%).
- Op de stelling "*de veiligheid van inwoners is meer een taak voor inwoner zelf dan voor de overheid*" is bijna 80% het **oneens**.
- Meer dan de helft van de respondenten van het Digipanel durft een ander aan te spreken als men overlast ervaart. Het andere deel durft dat niet of weet het niet.
- De respondenten van het Digipanel maken zich *wat betreft hun eigen veiligheid het meest zorgen over***:**
    1. De criminaliteit (69 x)
    2. De verkeersveiligheid (33 x)
    3. Veiligheid woon- en leefomgeving (30 x)
    4. Veiligheidsgevoel (30 x)
    5. Jeugdcriminaliteit en jeugdoverlast (27x)
    6. Onvoldoende politie en handhaving (20x)
    7. Eigen gezondheid (7 x)
- De respondenten van het Digipanel geven het volgende aan *wat inwoners zelf kunnen doen* om de veiligheid in de buurt te vergroten:
    1. Verbeteren sociale kwaliteit (153 x)
    2. Verbeteren objectieve veiligheid (51 x)
    3. Verbeteren subjectieve veiligheid (47 x)
    4. Verbeteren fysieke kwaliteit (17x)
- De respondenten van het Digipanel geven het volgende aan *wat politie en gemeente kunnen doen* om de veiligheid in de buurt te vergroten:
    1. Verbeteren subjectieve veiligheid (195 x)
    2. Verbeteren fysieke kwaliteit (40 x)
    3. Verbeteren objectieve veiligheid (30x)
    4. Verbeteren sociale kwaliteit (2 x)
- De respondenten van het Digipanel geven het volgende aan *wat ze zelf doen* om de veiligheid in hun buurt te vergroten:
    1. Verbeteren sociale kwaliteit (108 x)
    2. Verbeteren subjectieve veiligheid (75 x)
    3. Verbeteren objectieve veiligheid (41 x)
    4. Verbeteren fysieke kwaliteit (24 x)
    5. Niets (6 x)
- De respondenten van het Digipanel willen *verder nog het volgende kwijt over veiligheid* in Haarlemmermeer:
    1. Meer blauw/ handhaving en politie op straat (11 x)
    2. Verkeersveiligheid/ snelheid/ handhaven regels (10 x)
    3. Adequate opvolg meldingen instanties (10 x)
    4. Kritiek op beleid (10 x)
    5. Wegen/infrastructuur: (6 x)

1.5.2. Dorps- en wijkraden

- De vragenlijst is voorgelegd aan 31 dorps- en wijkraden en is 27 keer volledig ingevuld door. Deze vragenlijst heeft dezelfde opbouw als van het Digipanel.
- Voor 90% van de respondenten is veiligheid een belangrijk onderwerp en 10% weet het niet.
- Op de stelling "de veiligheid van inwoners is meer een taak voor inwoner zelf dan voor de overheid" zegt bijna 62% het daar mee oneens te zijn, 20% is het er wel mee eens en 20% weet het niet.
- Ruim 60% van de respondenten van dorps- en wijkraden durft een ander aan te spreken als men overlast ervaart. Ruim 18% durft dat niet en 21% weet het niet.
- De respondenten van de dorps- en wijkraden maken zich wat betreft *eigen veiligheid het meeste zorgen over:*

1. De criminaliteit (12x) waarvan inbraken (8x)
2. De verkeersveiligheid (11x)
3. De veiligheid van mijn woon- en leefomgeving (7x)
4. Onvoldoende en ontoereikend toezicht en handhaving (2x)
5. Oorlog (3x)
6. Mijn gezondheid (2x)
7. Mijn veiligheidsgevoel (1x)
8. Jeugdcriminaliteit en jeugdoverlast (1x)
9. Onvoldoende en ontoereikende politie/wijkagenten/ Functioneren politie (1x)

- De respondenten van de dorps- en wijkraden geven het volgende aan *wat inwoners zelf kunnen doen* om de veiligheid in de buurt te vergroten:
  1. Verbeteren sociale kwaliteit (21x)
  2. Verbeteren objectieve veiligheid (7x)
  3. Verbeteren subjectieve veiligheid (3x)
  4. Verbeteren fysieke kwaliteit (1x)
- De respondenten van de dorps- en wijkraden geven het volgende aan *wat de politie en de gemeente kunnen doen* om de veiligheid in de buurt te vergroten:
  1. Vergroten subjectieve veiligheid (27 x), waaronder meer en zichtbaarder handhaving (20x)
  2. Vergroten fysieke kwaliteit (schoon en heel in de buurt) Totaal: 5x
  3. Vergroten objectieve veiligheid (geregistreerde criminaliteit) Totaal: 5x
- De respondenten van de dorps- en wijkraden geven het volgende aan *wat men zelf doet om de veiligheid* in de wijk te verbeteren:
  1. Verbeteren sociale kwaliteit (hoe we met elkaar omgaan in de buurt) 21x
  2. Verbeteren subjectieve veiligheid (het veiligheidsgevoel in de buurt) Totaal 13x
  3. Verbeteren objectieve veiligheid (geregistreerde criminaliteit) Totaal 9x
  4. Verbeteren fysieke kwaliteit (schoon en heel in de buurt) Totaal 4x
  5. Niets (1x)
- De respondenten van de dorps- en wijkraden willen *verder nog het volgende kwijt over veiligheid* in Haarlemmermeer: minder volbouwen en niet aankomen met argument woningnood, want die heeft de Haarlemmermeerse jeugd ook en die wordt buitengesloten, minder benauwdheid creëren, zichtbaarheid dat er op gelet wordt / aanwezigheid in de wijken, ook handhaven in de kernen ondanks uitgestrektheid gemeente, meer boa's en agenten in Nieuw-Vennep, rechtbank Schiphol legt te grote druk op bezetting politie, onveiliger in mijn straat door verhuur boxen waar vreemde types komen, toename inbraken, straat racen, vreemde types met koffers in de nacht in de straat, verlichting buitenwegen, verkeerssituatie Sloterbrug, zichtbare politie, onvoldoende patrouille politie, politiepost Badhoevedorp wordt gemist, aanrijdtijden politie op 112 duurt te lang zodat criminelen al weg zijn, meer wijkagenten, het samenspel ontbreekt in de vragen; ze zijn impliciet beschuldigend omdat er steeds één actor op de korrel wordt genomen, beleid moet aangepast worden (te globaal bezig, meer geld, gebrek beleid, andere prioriteiten.
- Op 8 juni 2022 heeft er een fysieke ontmoeting plaatsgevonden tussen college en de drops- en wijkraden, waarbij de resultaten van de participatie besproken zijn.

1.5.3. Conclusies online participatie

- De respondenten maken zich het meeste zorgen om de criminaliteit, de verkeersveiligheid, de veilige woon- en leefomgeving, het veiligheidsgevoel, jeugdoverlast en –criminaliteit en onvoldoende toezicht en handhaving/ politie.
- De respondenten geven aan dat inwoners zelf vooral de sociale kwaliteit (hoe gaan we met elkaar om) kunnen verbeteren om de veiligheid in de buurt te vergroten. Uit de antwoorden blijkt dat de respondenten dit zelf ook daadwerkelijk doen.
- De respondenten geven aan dat de gemeente en de politie vooral de subjectieve veiligheid (het veiligheidsgevoel) kunnen verbeteren, bijvoorbeeld door meer en beter zichtbaar toezicht en handhaving en politie. Daarbij is het onderwerp verkeersveiligheid vaak aangegeven.

1.5.4. Veiligheidsportretten

Naast de online vragenlijsten zijn er ook 15 verdiepende interviews gehouden met inwoners en ondernemers over veiligheid in Haarlemmermeer. Deze portretten geven een lokale kleur aan hoe inwoners en ondernemers aankijken tegen veiligheid. Deze veiligheidsportretten zijn als afzonderlijk document te lezen en worden gepubliceerd op: www.podiumvoorarchitectuur.nl In deze paragraaf volgen een aantal citaten die betrekking hebben op veiligheidsveld 1 veilige woon- en leefomgeving.

"Mensen voelen zich niet zozeer onveilig, maar zien het bewaken van de veiligheid als hun burgerplicht."
-Arrienne ,Lisserbroek-

"Ik werk graag met korte lijntjes om de veiligheid te garanderen en klachten van bewoners om te zetten naar veilige woonomgeving."
-Carla, Nieuw-Vennep-

"Alles bij elkaar is er een behoorlijk lokaal sociaal vangnet en daarnaast geldt het praktische principe 'wat kun je zelf' en waar heb je hulp nodig van de lokale overheid."
-Fieke, Vijfhuizen-

"Een dorpshuis, een verenigingsleven zorgt voor sociaal cement. Een fundament onder het gevoel van veiligheid."
-Wim, Zwanenburg-

"Als het om veiligheid gaat, dan gaat het om vandalisme, diefstal en geweld. Je moet hier altijd een beetje voorzichtig zijn, je moet echt niet de verkeerde tegen komen."
-Tyrell, Hoofddorp-

"Het zou wel prettig zijn als zich een buurtcoach meldde bij de buurt. Geeft een nog beter gevoel."
-Loubna, Hoofddorp-

1.6. Overall: mogelijke prioriteiten veiligheidsveld 1

Mogelijke prioriteiten binnen dit veiligheidsveld op basis van de brede inventarisatie zijn:

Sociale kwaliteit

- Versterken inzet van outreachende bemoeizorg binnen het zorg- en veiligheidsdomein door meer aanbod te genereren voor langdurige bemoeizorg voor zowel volwassenen als jeugd. Specifiek meer bemoeizorg vanuit verslavingszorg/Brijder.
- Meer vroegsignalering en preventie door aan de voorkant te gaan zitten.
- Een aanpak woonoverlast met een duidelijk proces en procedure. Wellicht een speciaal meldpunt met standaard procedure en een regisseur.
- Binnen het sociaal domein werken naar het principe van 1 inwoner/1 gezin en 1 plan.
- Het blijvend versterken van de samenwerking op de zorg- en veiligheidsonderwerpen, door het continueren van: de vierhoek en het deelnemen aan leertafels en evalueren van casuïstiek.
- Het realiseren van één of meerdere casusregisseurs voor complexe sociale casuïstiek (voor personen van 0 –100 jaar).
- Het intensiveren van de nazorg en re-integratie voor ex-gedetineerden door voortzetting van het project Re-Integratie Officier (RIO) en door het actualiseren van het gemeentelijke nazorgbeleid.

- Toegankelijke voorzieningen voor alle inwoners en doelgroepen. Bevorderen van sociale inclusie, gelijkwaardigheid. Het tegengaan van mechanismen van uitsluiting en het stimuleren van ontmoeting en toegankelijkheid van groepen en gemeenschappen.
- Het ondersteunen van initiatieven van inwoners, professionals en bedrijven om hun omgeving prettiger, leefbaarder en socialer te maken. Investeren in bewonersparticipatie projecten, zoals buurtplatforms en bewonersgroepen
- Het bevorderen/stimuleren van samenwerking en het onderhouden van contacten tussen: zorgaanbieders, buurtbewoners en zorg- en veiligheidsprofessionals.
- Focus op woonbeleid van komende jaren. Veiligheid actief betrekken bij plannen voor wonen.
- Optimaliseren van de samenwerking tussen wijkagenten en handhavers in gezamenlijke projecten en verantwoordelijkheden op het snijvlak van leefbaarheid, openbare orde en veiligheid.
- Continueren gebruiken van sociale netwerken voor het versterken van de sociale kwaliteit in de wijken.
- Stimuleren van bewonersinitiatieven en proactief samenwerken om de veiligheid en de leefbaarheid in de wijken aan te pakken als structureel onderdeel van participatie en gebiedsgericht werken.
- Inzetten en verbreden van het Project “Meer voor elkaar’ naar andere wijken en kernen.
- Continueren sociale activering van kwetsbare inwoners door het stimuleren van diverse activiteiten en projecten.

Subjectieve veiligheid
- Een intensivering van de gebiedsgerichte aanpak in die wijken en gebieden waar de waardering voor de woonbuurt en het gevoel van veiligheid in eigen buurt onder het gemeentelijk gemiddelde liggen. Bijvoorbeeld door het betrekken van inwoners en ondernemers bij veiligheid.
- Een informatiegestuurde inzet van handhaving en toezicht in de gebieden. De inzet van handhaving en toezicht is voor veel inwoners belangrijk.
- Het blijven monitoren en meten van veiligheidsgevoel van inwoners aan de hand van de tweejaarlijkse veiligheidsmonitor.
- Aandacht voor discriminatie, intimidatie en uitsluiting van groepen inwoners (op basis van etniciteit, sekse, seksualiteit, geloof, etc).
- Rekening houden met de veiligheidsbeleving van bewoners bij de herinrichting van woonwijken en in nieuwbouwplannen door hanteren van de leidraad Duurzame Inrichting Openbare Ruimte.
- Het bijhouden en optimaliseren van bestaande werkprocessen bij plotselinge incidenten waarbij maatschappelijke onrust ontstaat.

Objectieve veiligheid
- Het voorkomen van daderschap en slachtofferschap bij jongeren.
- De Opsporing en vervolging van daders en hiervoor voldoende capaciteit hebben bij de politie en het Openbaar Ministerie is van essentieel belang.
- Het investeren in het voorkomen van herhaald daderschap onder ex-gedetineerden om te voorkomen dat zij opnieuw een strafbaar feit plegen.
- Aanpak van High impact delicten blijft prioriteit.
- Aandacht voor de aanpak van online fraude en cybercriminaliteit door aan te haken bij regionale projecten.
- Voldoende capaciteit en prioriteit voor de aanpak van digitale veiligheid.
- Investeren in preventie in het voorkomen van zowel slachtofferschap als daderschap.

Fysieke kwaliteit
- Er moet aandacht zijn voor de aanpak van kwetsbare buurten/gebieden.
- Rekening houden met de bevolkingsgroei fysieke leefomgeving van kinderen en jeugdigen. Genoeg plekken/locaties geschikt voor jeugdigen en kinderen. Genoeg activiteiten voor kinderen/jeugdigen.
- Integraal samenwerken met gemeentelijke clusters (Gebiedsmanagement, SSC, Veiligheid, MOZ) sociaal domein (aanpak jeugd).
- Voor de ruimtelijke ontwikkeling en nieuwbouw is het nodig dat er rekening wordt gehouden met verschillende doelgroepen.

- Het uitvoeren van wijkschouwen en inwonersparticipatie.

2. Veiligheidsveld 2: Bedrijvigheid en veiligheid

In dit veiligheidsveld staat 'sociale onveiligheid' rond verschillende vormen/locaties van bedrijvigheid centraal:

- In **winkelgebied** kunnen zich verschillende vormen van onveiligheid voordoen. Het gaat bijvoorbeeld om winkeldiefstal, zakkenrollerij en overvallen maar ook om jongerenoverlast, vernielingen, fietsen en bromfietsen in voetgangersgebied en de mate van brandveiligheid van de winkelpanden. Daarnaast kunnen zwerfvuil en andere tekenen van verloedering tot subjectieve onveiligheid leiden.
- Onveiligheid op **bedrijventerreinen** kent zowel sociale als fysieke aspecten: bedrijfsinbraak, diefstal, overvallen en vernieling aan de ene kant en aan de andere kant inrichting en onderhoud van de terreinen, verkeersveiligheid en brandveiligheid. Ook kunnen zich illegale bewoning en drugsdelicten als hennepplantages voordoen,
- **Uitgaansvoorzieningen** hebben enerzijds een positief effect op de veiligheid: het culturele en sociale klimaat varen er wel bij. Ook zijn er economische voordelen. Maar er kunnen zich ook veiligheidsproblemen rond uitgaansvoorzieningen voordoen, zoals geweld, overlast en vernielingen.
- **Evenementen**, zeker de grootschalige, kunnen behoorlijke veiligheidsrisico's opleveren. Het is aan de organisator voorwaarden voor de veiligheid te realiseren en aan de gemeenten om de juiste voorwaarden te stellen en die te handhaven. De risico's zijn met name gelegen in geweld, overlast, vernieling, brandveiligheid en crisisbeheersing.
- **Veilig toerisme** heeft betrekking op de onveiligheid die zich kan voordoen in en rond recreatiegebieden zoals strand- en duingebied, natuurgebieden, recreatieplassen en op en rond toeristische verblijfslocaties zoals campings, bungalowparken en jachthavens. De risico's betreffen bijvoorbeeld beroving, diefstal uit/van vaartuigen, inbraak, geweld, overlast, vernieling. Ook kan het gaan om concentraties van 'minder zichtbare' vormen van criminaliteit, waarbij niet zozeer toeristen rechtstreeks het slachtoffer zijn: bepaalde locaties vormen een knooppunt van verschillende vormen van georganiseerde criminaliteit (drugsgerelateerd, heling, mensenhandel etc.).

2.1 Veiligheidsproblematiek: cijfermatig beeld

Thema 2.1: Veilig winkelgebied

Indicatoren	Bron	2018	2019	2020	2021
Incidenten diefstal in uit winkel en winkeldiefstal (A22 en A50)	Politie	284	347	301	299
Incidenten overval overig objecten (o.a. winkels) (B73)	Politie	9	5	2	3
Incidenten winkeldiefstal met geweld (B50)	Politie	2	4	0	5
Incidenten zakkenrollerij /tassenrollerij (A40)	Politie	330	182	29	29
Winkeldiefstal Schiphol Landside	KMar	266	276	273	185
Winkeldiefstal Schiphol Airside	KMar	143	157	35	23
Zakkenrollerij Schiphol	KMar	89	38	25	16

Toelichting tabel 2.1.

- Vanaf 2020 dalen de cijfers van bijna alle indicatoren. Dit komt voornamelijk door de coronamaatregelen die zijn genomen waardoor winkels langere tijd gesloten waren.
- In 2018 en 2019 was het gemiddeld aantal aangiftes van winkeldiefstal en zakkenrollerij op hetzelfde niveau gebleven ten opzichte van de jaren ervoor.
- Een groot deel van de winkeldiefstallen op landside houdt verband met de dak- en thuislozen op de luchthaven.
- Het aantal aangifte zakkenrollerij is op Schiphol gedaald in de afgelopen jaren.

Thema 2.2: Veilige bedrijventerreinen

Indicatoren	Bron	2018	2019	2020	2021
Incidenten diefstal in/uit bedrijf/kantoor (A23, A32)	Politie	124	141	107	81
Incidenten diefstal in/uit School (A26, A31)	Politie	34	22	9	5
Incidenten diefstal in/uit sportcomplex (A24, A35)	Politie	29	26	19	9
Diefstal af/uit bedrijf Schiphol	KMar	18	28	19	8
Diefstal overige goederen Schiphol	KMar	539	516	165	158
Diefstal af/uit auto Schiphol	KMar	21	15	4	2
Diefstal auto Schiphol	KMar	14	16	9	5
Vernieling auto Schiphol	KMar	76	91	27	23

Toelichting tabel 2.2.

- Vanaf 2020 dalen de cijfers van alle indicatoren, oorzaak hiervan lijkt gerelateerd te zijn aan de genomen coronamaatregelen waardoor er minder bedrijvigheid was op bedrijventerreinen en op Schiphol.
- Het aantal diefstallen in/uit sportcomplexen is bijna gehalveerd in vergelijking met de jaren ervoor. Dit kan te maken hebben met de toename van het aantal elektronisch betalingen waardoor er minder contant geld in kas is.

Thema 2.3: Veilig uitgaan

Indicatoren	Bron	2018	2019	2020	2021
Incidenten geluidshinder horeca (M061)	Politie	47	32	42	35

Toelichting tabel 2.3.

- Het aantal meldingen geluidshinder horeca is de afgelopen jaren relatief gelijk gebleven ondanks het feit dat horeca voor langere tijd gesloten is in 2020 en 2021. Buitenterrassen mochten vanwege corona langer open blijven en daarom heeft het college van B&W ruimte geboden om terrassen (tijdelijk) uit te breiden. Dit kan een effect hebben gehad op de geluidshinder.
- Wat opvalt is een stijging van het aantal meldingen geluidshinder Horeca in Badhoevedorp. Met name in 2021 zijn er veel meldingen binnengekomen. Een groot deel van deze meldingen is te herleiden naar één horeca onderneming en één melder.

Thema 2.4: Veilige evenementen

Indicatoren	Bron	2018	2019	2020	2021
Geluidshinder evenementen (M062)	Politie	9	6	13	9
Meldingen overlast evenementen	MOB	84	21	0	0

Toelichting tabel 2.4.

Het aantal (geluids)overlastmeldingen laat wat schommelingen zien in de cijfers als je deze vergelijkt met de jaren 2013-2017. In 2020 en 2021 hebben maar weinig (grote) evenementen plaatsgevonden vanwege de coronamaatregelen. De ervaring is dat de meeste geluidshindermeldingen te relateren zijn aan grote evenementen zoals Mysteryland en Awakenings. De windrichting is hierbij een belangrijke factor waardoor het ene jaar meer meldingen zijn dan het andere jaar. In 2018 zijn 25 van de 84 meldingen te relateren aan Awakenings Festival.

Thema 2.5: Veilig toerisme

Indicatoren	Bron	2018	2019	2020	2021
Incidenten diefstal uit hotels/pensions (A25, A33)	Politie	90	98	25	18
Incidenten diefstal uit vaartuigen (A11)	Politie	12	8	8	7

Incidenten diefstal van vaartuigen (A75)	Politie	6	7	10	17
Bagagediefstal landzijde Schiphol (aangiften)	KMar	258	168	63	72
Bagagediefstal Airside (ingecheckt en/of uit luchtvoertuig).	KMar	94	38	16	30
Taxizaken / + conflict Schiphol	KMar	65	61	34	86
Overlast van door passagiers (unruly passagiers) (meldingen)	KMar	115	77	74	113

Toelichting tabel 2.5.

- Vanaf 2020 dalen de cijfers van bijna alle indicatoren, oorzaak hiervan lijkt gerelateerd te zijn aan de genomen coronamaatregelen waardoor minder toeristen onze gemeente hebben bezocht en op Schiphol minder passagiersvluchten zijn uitgevoerd. Het aantal recreanten in de recreatiegebieden en op het water is wel toegenomen sinds de coronacrisis.
- Het aantal misdrijven diefstal uit hotels/pensions is sinds 2016 toegenomen. Dit is te verklaren door de stijging van het aantal hotelgasten de afgelopen jaren.
- Er is een stijging te zien in het aantal diefstallen van vaartuigen. Dit zou te verklaren kunnen zijn door het groeiende aantal recreanten op het water.
- Door de verplichte maatregel voor het dragen van een mondkapje in het vliegtuig is het aantal overlastmeldingen door passagiers nog altijd hoog ondanks het lage aantal uitgevoerde passagiersvluchten.
- Het aantal taxizaken/conflicten op Schiphol rondom taxichauffeurs is de afgelopen 4 jaar enorm gedaald. Sinds januari 2017 is de APV gewijzigd en controleren toezichthouders van de gemeente actief op het ongewenst taxi aanbieden. Ter vergelijking; in 2015 was het aantal taxizaken/conflicten nog 978.

2.2 Veiligheidsproblematiek: hoofdlijn, aandachtspunten

Hoofdlijnen en aandachtspunten in het veiligheids- en risicobeeld binnen dit veiligheidsveld zijn, op basis van de cijfermatige analyse in combinatie met kwalitatieve verdieping/oordelen:

2.2.1. Veilig winkelgebied

De aanpak van winkeldiefstal, overvallen en zakkenrollerij blijft een punt van aandacht. Winkeldiefstal bestaat uit verschillende vormen zo zien we op Schiphol een relatie met het aantal dak- en thuislozen dat zich schuldig maakt aan winkeldiefstal. Aan de andere kant is er sprake van mobiel banditisme en zijn er georganiseerde groepen die op grote schaal winkeldiefstal plegen.

2.2.2. Veilige bedrijventerreinen

Schiphol is hard geraakt door de coronacrisis en heeft veel personeel moeten ontslaan op het moment dat het aantal passagiersvluchten enorm afnam. In de loop van 2021 neemt het aantal vluchten weer toe, maar is er een tekort aan personeel waardoor de veiligheid op de luchthaven in het geding komt. Het aantal ladingdiefstallen op de luchthaven is een aandachtpunt, ladingen worden kostbaarder en het aantal vrachten is alleen maar toegenomen.

Buiten Schiphol zien we dat diverse panden op bedrijventerreinen gebruikt worden voor onrechtmatige activiteiten zoals illegale bewoning en de productie van drugs. Hoewel we met een aantal bedrijventerrein goed contact hebben in het kader van het KVO is er onvoldoende zicht op de kleine bedrijventerreinen.

2.2.3. Veilig uitgaan

De gemeente heeft niet een echt uitgaansprofiel, maar beschikt wel over cafés/bars, restaurants, hotels, bioscopen, culturele centra etc. De overlast van de horeca waaronder geluidshinder is beheersbaar, maar verdient nog voldoende aandacht. Zo zal het verbod op rookruimtes per 1 april 2020 kunnen zorgen voor meer overlast. Ook het middelengebruik van zowel drank, drugs en lachgas vormen een risico voor de veiligheid in uitgaansgebieden. Er liggen plannen om de komende jaren het Raadhuisplein in Hoofddorp aan te pakken en meer ruimte te bieden aan horeca en andere uitgaansvoorzieningen. Hierdoor kan de overlast in Hoofddorp

centrum toenemen. De beperkt beschikbare politiecapaciteit kan een knelpunt vormen als de overlast in uitgaansgelegenheden toe neemt.

2.2.4. Veilige evenementen
De impact van een evenementenseizoen op de inzet van overheidsdiensten is de laatste jaren toegenomen. Er zijn niet alleen meer (grote) evenementen, bestaande evenementen willen ook steeds verder groeien (meer bezoekers of uitbreiding van het aantal dagen). Met name bij de politie staat de capaciteit onder druk en is enkele jaren geleden al besloten om minder politiecapaciteit in te zetten bij evenementen. Maar ook bij de brandweer en de GGD-GHOR staat de beschikbare capaciteit onder druk.

Om de kans op inzet van hulpdiensten te verkleinen zal aan organisatoren gevraagd worden om risico-reducerende maatregelen te nemen. Dit kan als gevolg hebben dat organisatoren extra personeel of materieel moet inzetten, waardoor zij extra kosten moeten maken. Daarbij nog maar de vraag of voldoende personeel beschikbaar is. Door de coronapandemie is het landschap binnen de evenementensector veranderd. Grote evenementenbureau ’s, horecabedrijven, tentenbouwers, beveiligingsbedrijven, verkeersregelaars etc. hebben personeel moeten ontslaan. Wanneer het aantal evenementen weer toe zal nemen zal de vraag naar personeel in deze branche groot zijn en bestaat het risico dat er onvoldoende (ervaren) personeel beschikbaar is.

2.2.5. Veilig toerisme
Door de coronapandemie is het vliegverkeer voor passagiersvluchten gedaald en zijn er veel minder hotelboekingen geweest in Haarlemmermeer. Ook is er sinds die tijd minder gebruik gemaakt van taxidiensten en valet parking. Daarentegen hebben we gezien dat er veel meer gebruik is gemaakt van recreatiegebieden en is het drukker met recreanten op het water. Op Schiphol is de overlast van bedrijven die valet parking aanbieden toegenomen, met name in 2019 waren er veel klachten van gebruikers van deze dienst en hebben inwoners en ondernemers parkeeroverlast ervaren. De verwachting is dat de overlast weer zal toenemen zodra het aantal vliegbewegingen stijgt.

Op Schiphol is nog steeds sprake van overlast door ongewenste taxi aanbieders. Sinds de wijziging van de APV begin 2017 en de aanwijzing van het verbodsgebied is de overlast over het algemeen afgenomen. Ondanks deze maatregel zijn er nog steeds tientallen personen die ongewenst taxi’s aanbieden actief, zowel op het Jan Dellaertplein als binnen op Schiphol Plaza. Deze taxi-aanbieders lukt het af en toe nog om buiten het zicht van de Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA) hun taxidiensten aan te bieden. We zien nog steeds aantal taxi aanbieders aan de rand van het aangewezen gebied. Het is hier toegestaan om taxi diensten aan te bieden, maar dit gaat regelmatig gepaard met hinderlijk, agressief en intimiderend gedrag. Dit blijkt ook uit de constateringen van gemeente, KMar en Schiphol.

2.3 Aanpak: accenten en aandachtspunten
Accenten en aandachts-/verbeterpunten in de lopende aanpak op dit veiligheidsveld zijn:

2.3.1. Veilig winkelgebied
Er zijn op dit moment vijf KVO-W trajecten voor winkelgebieden. Gemeentelijke handhavers zijn in de winkelcentra aanwezig met als doel een preventieve invloed uit te oefenen op overlast en het veiligheidsgevoel voor winkeliers en bezoekers te verhogen. We zetten de aanpak van afgelopen jaren voort en blijven ondernemers stimuleren om gebruik te maken van de trainingen die het Regionaal Platform Criminaliteitsbeheersing (RPC) aanbiedt. Door de genomen corona maatregelen kan het vertrouwen van winkeliers in de overheid zijn gedaald. Het is van groot belang om goed in verbinding te blijven met ondernemers in de winkelgebieden en het vertrouwen in de overheid terug te winnen.

Aandachtspunt is het aantal winkeldiefstallen op Schiphol Plaza, met name bij Albert Heijn. De winkeliers en de luchthaven, als verhuurder, hebben hierin een eigen verantwoordelijkheid en kunnen de schade ook via privaatrechtelijke weg verhalen op de veroorzakers. Het is belangrijk om meer bewustwording te creëren bij de luchthaven, zodat voorkomen wordt dat de KMar zich moet bezighouden met winkeldiefstallen.

Om mobiel banditisme op Schiphol tegen te gaan bereid de KMar samen met het OM een collectieve aanpak voor en wordt meer aandacht besteed aan het opvolgen van opsporingsindicaties.

2.3.2. Veilige bedrijventerreinen
Er zijn op dit moment zeven KVO-B trajecten voor bedrijventerreinen. Wij continueren bestaande en stimuleren en ondersteunen nieuwe Keurmerken Veilig Ondernemen initiatieven. Wij stimuleren Parkmanagement gebieden. Het RPC biedt actief trainingen aan ondernemers. Wij faciliteren een aantal Bedrijfsinvesteringszones, door het innen van de bijdragen en controleren van de activiteiten (zoals extra toezicht, verlichting, hekwerken of camerabewaking, bereikbaarheid, bewegwijzering en verkeersvoorzieningen aantrekkelijkheid, schoonmaak, onderhoud, groenvoorziening, promotie en evenementen).

Een aandachtspunt is het contact met de kleinere bedrijventerreinen. Door goed contact te hebben met verschillende parkbeheerders wordt de drempel om onveilige situaties op bedrijventerreinen te melden kleiner.

2.3.3. Veilig uitgaan
Handhavers van de gemeente zien toe op de leefbaarheid in de uitgaansgebieden van Haarlemmermeer en houden toezicht op de Drank- en Horecawet. Daarnaast zorgen we dat inrichtingen beschikken over een geldige drank- en horecavergunning en voldoen aan de wet- en regelgeving. Op basis van meldingen en eigen waarnemingen wordt ter voorkoming van overlast toegezien op naleving van ons terrassenbeleid. Het recreatief gebruik van lachgas wordt strafbaar en zal extra aandacht vragen van onze handhavers.

Door de huidige uitbreiding van terrassen en het toekomstig plan om de horeca in Hoofddorp uit te breiden naar het Raadhuisplein is het van belang om goede afspraken te maken met de horeca ondernemers om de overlast beheersbaar te houden. De politie is de komende jaren in mindere mate inzetbaar en er zal meer beroep worden gedaan op gemeentelijke handhaving. Indien nodig kan worden overwogen om particuliere beveiligers in te zetten.

2.3.4. Veilige evenementen
Groot aandachtspunt is het beheersbaar houden van het aantal (grote) evenementen in relatie tot de beschikbare capaciteit van de overheidsdiensten. We vragen aan organisatoren om risico-reducerende maatregelen te treffen. Als vergunningverlener zullen we moeten toetsen of organisatoren in praktijk brengen dat wat in de planvorming staat beschreven. Diverse handhavers volgen een opleiding waarin zij leren waar op te letten bij de controle op een evenement. Daarnaast zijn we voornemens om het toezicht op evenementen en het toetsen van de vergunningsvoorschriften aan te scherpen. Dit gelet op de zorgen die er zijn over de beschikbaarheid van personeel en materieel in de gehele evenementensector.

2.3.5. Veilig toerisme
De aanpak van overlastgevende valet parking bedrijven blijft aandacht houden. Handhavers zijn op de luchthaven aanwezig om te controleren op de verkeersregels en monitoren welke bedrijven actief zijn. Gebruikers van valet parking worden via verschillende kanalen gewaarschuwd voor de risico's en bedrijven die in strijd met de ruimtelijke regels auto's parkeren in onze gemeente worden bestuursrechtelijk aangepakt.

Handhavers blijven zichtbaar aanwezig op de luchthaven om te handhaven op het verbodsgebied aanbieden taxidiensten dat in 2017 is aangewezen. De situatie aan de rand van het verbodsgebied wordt nauwlettend in de gaten gehouden door de aanwezige handhavers, bij excessen wordt handhavend opgetreden.

Het RPC verzorgt 'Alert aan het werk trainingen' aan hotelmedewerkers ter voorkoming van bagagediefstal en het vergroten van awareness bij zowel personeel als toeristen. Er is periodiek overleg met de hotelbranche.

2.4 Resultaten participatie inwoners en ondernemers

In de periode 2 t/m 25 maart 2022 zijn online vragenlijsten over veiligheid uitgezet bij het digipanel, de dorps- en wijkraden en ondernemers via de KVO-trajecten en het HOP. Ook zijn 15 veiligheidsportretten opgesteld van inwoners en ondernemers. Hieronder in grote lijnen de resultaten van de online vragenlijsten en een aantal citaten uit de veiligheidsportretten. De resultaten van de vragenlijsten en de veiligheidsportretten zijn overigens als afzonderlijke documenten beschikbaar.

2.4.1. Ondernemers via KVO/HOP

- Aan 49 ondernemers is een specifieke vragenlijst voorgelegd via de KVO-trajecten en het Haarlemmermeers Ondernemersplatform (HOP). In totaal 34 respondenten hebben deze volledig ingevuld.
- Voor 85% van de respondenten is veiligheid een belangrijk onderwerp en 10% is het daar niet mee eens.
- Van de respondenten geeft 72% aan het eens te zijn met de stelling: “Samenwerking tussen de gemeente, winkeliers en ondernemers (zoals Keurmerk Veilig ondernemen en het Haarlemmermeers Ondernemers Platform) zorgt voor veilige winkelgebieden en bedrijventerreinen. Bijna 14% is het daar niet mee eens en 15% weet het niet.
- Van de respondenten geeft 51% aan het niet eens te zijn met de stelling: “Ondernemers zijn zelf verantwoordelijk voor maatregelen op het gebied van beveiliging". In totaal 43% is het daar wel mee eens en 5% weet het niet.
- Van de respondenten geeft bijna 77% aan het eens te zijn met de stelling: “Als ik in de buurt van mijn bedrijf/winkel verdachte personen of activiteiten zie, dan doe ik daar melding van bij de politie”. Bijna 16% is het daar mee oneens en bijna 8% weet het niet.
- Van de respondenten geeft 87% aan het eens te zijn met de stelling: “Bij diefstal in mijn winkel/bedrijf, doe ik altijd aangifte bij de politie". Ruim 10% is het daar mee oneens en ruim 2% weet het niet.
- De respondenten geven het volgende aan wat de gemeente meer kan doen aan veilig ondernemen:
  1. Meer, beter en zichtbaar toezicht en handhaving/politie (10 x)
  2. Betere communicatie en samenwerking (8x)
  3. Faciliteren en meedenken (6 x)
  4. Verbeteren fysieke kwaliteit/ onderhoud en verlichting (6x)
  5. Veiligheid op straat/ camera's (3x)
  6. Faciliteren KVO's (2x)
  7. Rol gebiedsmanagement (2x)
  8. Overig (jeugd, verkeersveiligheid, preventie, een overeenkomst, stadscentrum Hoofddorp, subsidie allen 1x)
- De respondenten willen het volgende nog kwijt over veilige winkelgebieden en bedrijventerreinen/ veilig ondernemen:
  1. Beter overleg/ communicatie/samenwerking tussen gemeente, politie en ondernemers (4x)
  2. Belang van KVO (2x)
  3. Bestrating (1x)
  4. Camera’s in winkelgebied (1x)
  5. Verplaatsing jeugdoverlast (1x)
  6. Zelf pand beveiligen (1x)
  7. Controle op bedrijventerrein Graan voor Visch (1x)
  8. Cultuuromslag bij gemeente (1x)
  9. Bewaakte fietsenstalling Hoofddorp-centrum (1x)
  10. Enthousiasmeren ontwikkelaars Hoofddorp-centrum (1x)

2.4.2. Digipanel en dorps- en wijkraden

- Ruim de helft van de respondenten van het Digipanel is het er niet mee eens dat in het winkelgebied ondernemers moeten zorgen voor veiligheid. Bij de dorps- en wijkraden ligt dat iets lager.
- Ongeveer driekwart van de respondenten van het Digipanel en van de dorps- en wijkraden is het er mee eens dat ondernemers in de horeca een grote rol hebben in de veiligheid van bezoekers.
- Zie 1.5. voor meer resultaten uit de participatie met een focus op een veilige woon- en leefomgeving.

2.4.3. Jongerenpanel/jongerengemeenteraad

- In mei is aan het jongerenpanel en de jongerengemeenteraad een online vragenlijst voorgelegd. De respons is met 43 laag te noemen. De oorzaak daarvan ligt mogelijk in het feit dat de afgelopen maanden meerdere vragenlijsten per e-mail aan hen zijn voorgelegd. Ook is een leerpunt dat jongeren beter via social media bereikt worden dan per e-mail. De resultaten zijn opgenomen in paragraaf 3.4.1. Onderstaande stellingen gaan over het veiligheidsveld 'bedrijvigheid en veiligheid'.
- Met de stelling: "*in winkelcentra verwacht ik dat de ondernemers zorgen voor mijn veiligheid"* is de meerderheid het niet eens (45%). Een kleiner deel van de respondenten het daar wel mee eens (33%). En 22% weet het niet.
- Met de stelling: *"Horecaondernemers moeten zorgen voor de veiligheid van bezoekers"* is de overgrote meerderheid van de respondenten het eens (76%). En 15% is het oneens, 9% weet het niet.

2.4.4. Conclusies online participatie

- Veiligheid in winkelgebieden en op bedrijventerreinen wordt vooral als een gezamenlijke verantwoordelijkheid gezien van overheid èn ondernemers.
- Een iets grotere verantwoordelijkheid voor veiligheid van klanten wordt toegedicht aan horecaondernemers.
- Samenwerking, faciliteren, meedenken en communicatie wordt belangrijk gevonden, evenals de KOV-trajecten, maar ook adequater toezicht en handhaving zijn veel genoemde verwachtingen van ondernemers richting gemeente.
- Ondernemers zijn bereid verdachte situaties in de omgeving van hun winkel of bedrijf te melden, maar verwachten dan wel een tijdige en adequate reactie van de politie op.
- De aangiftebereidheid bij diefstal uit winkel of bedrijf is hoog.

2.4.5. Veiligheidsportretten

Naast de online vragenlijsten zijn er ook 15 verdiepende interviews gehouden met inwoners en ondernemers over veiligheid in Haarlemmermeer. Deze portretten geven een lokale kleur aan hoe inwoners en ondernemers aankijken tegen veiligheid. Deze veiligheidsportretten zijn als afzonderlijk document te lezen en worden gepubliceerd op: www.podiumvoorarchitectuur.nl In deze paragraaf volgen een aantal citaten die betrekking hebben op veiligheidsveld 2 veilig ondernemen.

"Al die controles, die een bepaalde veiligheid zouden moeten garanderen, werken contraproductief. Die controles maken het niet velliger én je laat mensen niet doen waar ze goed in zijn. Het maakt mensen ongelukkig."
-Martijn, Burgerveen-

"Zij gebruikt socials ook voor haar werk. Daar zit wel een beetje gevaar in en daarom heeft ze liever klanten via via".
-Rosa, Hoofddorp-

"Nederland heeft de naam van een goed georganiseerd land. Dan moeten reizigers kunnen vertrouwen op veilig vervoer van en naar de luchthaven."
-John, Badhoevedorp-

"Ik weet niet hoe je het beter kan doen, maar je moet zonder zorgen je spullen neer kunnen zetten. Daar kan soms wel meer gecheckt worden. Meer controle op zitten. Misschien ook bij de horeca meer beveiliging."
-Tyrell, Hoofddorp-

"Misschien is het toevallig, maar je ziet dat als de sociale verbinding minder wordt, het aantal incidenten toeneemt."

-Ginger, Hoofddorp-

2.5 *Overall*: mogelijke prioriteiten veiligheidsveld 2

Mogelijke prioriteiten binnen dit veiligheidsveld op basis van de brede inventarisatie zijn:

- Investeren in contact kleine bedrijventerreinen.
- Meer toezicht op vergunningsvoorschriften evenementen.
- Extra inzet verbinding ondernemers en gemeente.
- Meer en beter toezicht en handhaving.

3. Veiligheidsveld 3: *Jeugd en veiligheid*

In dit veiligheidsveld staan veiligheidsvraagstukken in relatie tot jeugd centraal. Te onderscheiden veiligheidsthema's zijn:

- **Jeugdoverlast en -problematiek**: Bij jeugdoverlast gaat het vooral om overlast in *groeps*verband, zowel in 'milde' vorm als hardnekkiger, 'zwaarder'. Het kan gaan om geluidsoverlast, intimiderend aanwezig zijn, zwerfvuil achterlaten en soms ook vernielingen en andere vormen van criminaliteit. Kenmerkend voor de minder zware groepen is dat ze in principe goed aanspreekbaar/corrigeerbaar zijn door de omgeving. Bij de zwaardere vormen is er meer 'eigen systeem' (hiërarchie) in de groepen en zijn ze lastiger te corrigeren. Ook is er veelal (lichte) criminaliteit in het spel. Het onderdeel 'jeugdproblematiek' heeft vooral betrekking op *individuele* problematische jongeren. Het gaat om jongeren met problemen op meerdere leefgebieden die niet zelden ook 'veelpleger' zijn. Ze vormen mogelijk de harde kern van jeugdgroepen, soms zelfs criminele groepen. Het betreft zgn. 'complexe casuïstiek' die een integrale PGA behoeft.
- **Jeugd; alcohol en drugs, steekwapenbezit en steekwapengebruik**: Hierbij gaat het bijvoorbeeld om overlast van alcohol- en drugsgebruik in de openbare ruimte, eventueel in uitgaansgebied/-gelegenheden. Het drank- en drugsgebruik kan in verband staan met geweld, vernielingen, geluidsoverlast. De beheersing van het gebruik en de overlast is een belangrijke opgave van de gemeente. Een ander onveiligheidsaspect speelt daarbij ook een belangrijke rol: de gezondheidsrisico's van (overmatig) alcohol- en drugsgebruik.
  Onder steekwapengebruik wordt verstaan zowel het bij zich dragen als het daadwerkelijk gebruiken van een steekwapen met de bedoeling een ander te bedreigen of te (neer te) steken.
- **Veilig in en om de school**: Jeugd kan dader zijn en slachtoffer van onveiligheid; thuis, in de buurt, bij het stappen maar ook op school. Mogelijke veiligheidsproblemen op en rond scholen zijn pesten, geweldpleging, diefstal, overlast (voor omwonenden), vernielingen en verkeersonveiligheid.

3.1 Veiligheidsproblematiek: cijfermatig beeld

Thema 3.1: Jeugdoverlast en -problematiek

Indicatoren	Bron	2018	2019	2020	2021
Incidenten meldingen overlast jeugd (E35)	Politie	586	617	1.653	1.341
Incidenten vandalisme/ baldadigheid (C50)	Politie	26	25	33	36
Incidenten overlast jeugd (via straatcoaches)	MOB	891	1040	2184	1543
Aantal HALT verwijzingen	HALT	139	209	184	153
Aantal taakstraffen	Raad voor de Kinder-bescherming	35	41	24	47
Aantal strafonderzoeken	Raad voor de Kinder-bescherming	66	53	55	92

Toelichting tabel 3.1.
Er is een stijgende lijn te zien in het aantal meldingen jeugdoverlast. Deze is te verklaren door de demografische samenstelling van onze bevolking, de relatieve en absolute toename van het aantal jongeren (in 2022 ruim 24500 jongeren in de leeftijd van 12-23 jaar). Ook Corona en de effecten van de maatregelen hebben impact op deze toename: jongeren konden alleen nog in de openbare ruimte samen komen, bewoners

werden mede door het thuis werken vaker geconfronteerd met jongeren in hun omgeving; en in de hele samenleving was een vermindering van acceptatie en tolerantie waarneembaar.
De Corona maatregelen hebben ook gezorgd voor verveling onder jongeren en mentale problemen, waarbij jongeren vaker grensoverschrijdend gedrag lieten zien.
Er is een verharding onder (een gedeelte van) de jeugd waarneembaar, die vooral tot uiting komt in straatroven en in openlijke geweldpleging tegen personen. Geweld onder jongeren is aan een normaliseringsproces onderhevig. Dat zien we ook terug in het wapenbezit onder jongeren, zij geven aan dat zij zichzelf willen beschermen door middel van het dragen van een mes.

Daarnaast is er landelijk zorg over de georganiseerde criminaliteit die jongeren werft, met name kwetsbare jongeren worden de drugscriminaliteit in gezogen, en in sommige wijken ontstaat een parallelle samenleving waarin meedoen aan deze criminaliteit normaal lijkt.

Thema 3.2: Jeugd; alcohol en drugs, steekwapenbezit en steekwapengebruik

Landelijk is de trend onder jongeren dat er over het algemeen steeds minder alcohol gedronken wordt en dat roken steeds minder gewoon wordt. Wanneer jongeren toch alcohol drinken gaat dat gepaard met grotere hoeveelheden (het zogenaamde “binge drinken”).
Het gebruik van softdrugs begint wel op steeds jongere leeftijd en gaat al sneller over naar het gebruik van harddrugs. Lachgas is sinds 2019 in grote opkomst, inmiddels zijn de eerste gevolgen van lachgasgebruik bekend en komt er een algeheel landelijk verbod. Verder komen er steeds weer nieuwe soorten (synthetische) drugs in omloop.
Preventie- en jeugdwerkers signaleren een toename in het gebruik van dempende middelen zoals cannabis en lachgas, waarbij er mogelijk verband is met de Corona-maatregelen. Maatregelen die de jongeren het hardste hebben getroffen, terwijl deze leeftijdscategorie lichamelijk het minst te vrezen hadden van Corona.
Specifieke lokale cijfers ontbreken, maar de landelijke trend zien we ook terug in gesprekken met jongeren en in de observaties van politie, straatcoaches, jongerenwerk en Brijder.

Het steekwapenbezit onder jongeren en het gebruik van steekwapens is een zorgwekkende (landelijke) trend die ook lokaal zichtbaar is. Exacte cijfers van steekwapenbezit onder jongeren zijn nog niet beschikbaar, maar er worden regelmatig steekwapens bij jongeren aangetroffen. Een groot deel van de jeugd geeft aan zich onveilig te voelen omdat ze weten dat leeftijdsgenoten messen bij zich dragen, waardoor zij zichzelf ook gaan bewapenen “voor de eigen veiligheid".

Thema 3.3: Veilig in en om de school

		2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/ 2021
Relatief schoolverzuim (aantal meldingen / aantal jongeren per schooljaar)	Leerplicht HLMR	775	850	676	654
Aantal voortijdige schoolverlaters	Leerplicht HLMR	225	265	193	228
Aantal kluiscontroles middelbare scholen	Politie	-	-	1	1
Aantal convenanten veilige school	Gemeente	1	1	1	1

Toelichting tabel 3.3.
Het aantal meldingen schoolverzuim is afgenomen, wat gedeeltelijk voortkomt vanuit het feit dat leerlingen meerdere keren online onderwijs hebben gekregen de afgelopen twee jaar in verband met de lockdowns door de covid-19 pandemie. De middelbare en mbo-scholen zien nog niet de noodzaak van kluisjescontrole als preventief middel om schoolveiligheid te bevorderen. Binnen het convenant Veilig in en om de School Haarlemmermeer, wat door alle middelbare en MBO scholen ondertekend is, is een handelingskader afgesproken wat betreft wapens en drugs in de school.

3.2 Veiligheidsproblematiek: hoofdlijn, aandachtspunten

Hoofdlijnen en aandachtspunten in het veiligheids- en risicobeeld binnen dit veiligheidsveld zijn, op basis van de cijfermatige analyse in combinatie met kwalitatieve verdieping/oordelen:

3.2.1. Jeugdoverlast en –problematiek

Gemeente Haarlemmermeer is een jongerenrijke gemeente, ruim 16% van de bevolking valt binnen de leeftijdscategorie 12-23 jaar. Het aantal jongeren zal alleen maar verder toenemen gelet op de geplande woningbouw met de verwachte groei van het aantal inwoners naar 200.000. Met de komst van een nieuw centrum in Hoofddorp en de metrolijn vanuit Amsterdam zal gemeente Haarlemmermeer bovendien nog aantrekkelijker worden voor jongeren uit buurtgemeenten.
Door de verstedelijking en de verdichting moeten meer mensen samen leven op eenzelfde oppervlakte. Hierdoor komen locaties, die gebruikt worden door jongeren als ontmoetingsplekken, te vervallen. Jongeren zullen altijd de behoefte hebben elkaar buiten te ontmoeten, en bij onvoldoende geschikte/gefaciliteerde plekken zullen jongeren zelf hun plek gaan zoeken zonder bewust te zijn van de impact van hun aanwezigheid op hun omgeving. Door de verdichting zullen bewoners, inwoners en bezoekers hinder ervaren door de samenkomst van jongeren in de openbare ruimte. De leefbaarheid zal hierdoor verder onder druk komen te staan.

Met de ontwikkeling van vooral Hoofddorp zal de jongerenproblematiek een doorontwikkeling maken die reeds in kleine aantallen waarneembaar is. Hoofddorp wordt een grote stad en zal geconfronteerd worden met grootstedelijke problematiek. De grootstedelijke straatcultuur, waarin het snelle geld en geweldgebruik verheerlijkt wordt, zal zich ook in Haarlemmermeer vestigen; waarbij de invloed en aantrekkelijkheid van de online straatcultuur op elk mobieltje in het zicht komt van de jongere.

Het polariserend effect van deze ontwikkelingen is een groot aandachtspunt. Niet alleen de tegenstellingen, maar ook de onderlinge normvervaging dragen hier aan bij. Ouders vergoelijken vaak het gedrag van hun kind, hebben geen weet van de leefwereld van hun kind (die zich deels digitaal afspeelt), of nemen niet hun opvoedkundige verantwoordelijkheid op zich; waardoor jongeren niet de lessen en middelen krijgen om weerbaar te kunnen zijn tegen de negatieve verleidingen, die continu op het pad van de jongeren komen.

3.2.2. Jeugd; alcohol en drugs, steekwapenbezit en steekwapengebruik

In de pubertijd zoeken jongeren grenzen op, het experimenteren met alcohol en drugs kan hier ook onder geschaard worden. Hoewel steeds meer jongeren en ouders zich bewust zijn van de gevaren van alcohol en drugs op het onvolgroeide puberbrein, en steeds minder jongeren voor hun 18e beginnen te drinken, heeft het drugs- en alcoholgebruik onder de jeugd veel nadelige gevolgen. Niet alleen lichamelijk brengt het schade toe aan de jongere, ook heeft het invloed op de schoolprestaties en de emotioneel-sociale ontwikkeling van de jongeren, en zijn de afgeleiden van het gebruik van alcohol en drugs een voedingsbodem voor hinder en overlast. En zorgt de vraag naar drugs voor het aanbod dat in grote mate door georganiseerde en ondermijnende criminaliteit wordt verzorgd.

Het steekwapenbezit en het steekwapengebruik is een zorgwekkende trend die zichzelf verstevigt. Jongeren voelen zich genoodzaakt een mes bij zich te dragen, zodat ze zich kunnen beschermen tegen andere jongeren die een mes bij zich dragen. Deze messenwedloop maakt de kans op incidenten/slachtoffers groter, en is een groot risico voor het verdere levensverloop van de jongere.
Jongeren zijn zich onbewust van de gevolgen van het dragen van een mes en overzien niet de lange termijn consequenties van het gebruik van een mes. Ouders/verzorgers zijn zich onvoldoende bewust van deze trend en de invloed hiervan op hun kind en nemen hierin nog te weinig verantwoordelijkheid.

Met de campagne YouChoose zetten we in op het creëren van bewustwording bij jongeren en hun ouders wat de gevolgen zijn van steekwapenbezit en drugsgebruik, maar we bieden ook een alternatief door jongeren te stimuleren hun skills te ontwikkelen. Dit is een langlopende campagne, omdat gedragsverandering een proces van jaren is.

De aandacht ligt nu ook bij het in kaart brengen van de problematiek rondom de criminele aanwas jeugd en de georganiseerde drugscriminaliteit. Er zijn voldoende signalen dat dit ook in Haarlemmermeer gaande is, zo blijkt uit enkele casussen.

3.2.3. Veilig in en om de School

Samen met cluster SSC zetten we in op het verstevigen van de driehoek thuis, school en overheid, door de scholen bewust te maken dat de thuis-, school en straatcultuur onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn en de straat ook de school in komt. Wij stimuleren de schoolbesturen om preventieve maatregelen te nemen om de veiligheid op school te waarborgen, zoals kluisjescontrole, samenwerking met de schoolagent en jongerenwerk, maar ook een consequent handelingskader te hanteren als er wapens en/of drugs op school aangetroffen worden. Er is een ruim aanbod aan voorlichtingen en gastlessen voor leerlingen en trainingen voor docenten. Samen werken we aan drugs- en wapenvrije scholen.

3.3 Aanpak: accenten en aandachtspunten

Accenten en aandachts-/verbeterpunten in de lopende aanpak op dit veiligheidsveld zijn:

3.3.1. Jeugdoverlast en -problematiek

- In 2022 is de pilot casusregisseur jeugd en veiligheid gestart, voor een half jaar is een casusregisseur aangesteld om individuele trajecten op te starten, aan te jagen en te monitoren. Deze pilot kan een basis vormen om een bredere Persoonsgerichte Aanpak (PGA) te ontwikkelen worden.
- De ontwikkelingen bij de jeugd zijn continu aan verandering onderhevig. Trends, technologische ontwikkelingen, samenlevingsvraagstukken zoals verharding onder de jeugd, Corona, en nieuwe inzichten maakt dat ook de integrale groepsaanpak enerzijds bestendigd moet worden, maar anderzijds ook mee moet bewegen om aansluiting te houden met de jeugd om effectief te blijven.
- Een aandachtspunt is de impact van de onlinewereld op de offlinewereld, waarbij de jeugd zelf deze scheiding niet meer kent. Jeugd gáát niet online, jeugd ís online. Voorheen hadden we beter zicht op de leefwereld van jongeren, nu is dat veel minder. De vraag is hoe we hier meer zicht op kunnen houden/krijgen binnen het juridisch speelveld.
- Door meer aan de voorkant te zitten en te investeren op vroegsignalering, kan ongewenst en afglijdend gedrag tijdig en effectief gestopt worden; óf zelfs voorkomen worden. Dit vraagt wel om een tijds- en capaciteitsinvestering, waarvan de impact niet direct zichtbaar is.
- Van belang is dat er voldoende capaciteit beschikbaar is. Juist de “voelsprieten” op straat (zoals de wijkagent, het jongerenwerk en de straatcoaches) en in de jongerencentra zijn essentieel om zicht op en verbinding met de jongeren te houden.
- Daarnaast is het van belang om jongeren voldoende plekken te bieden waar zij elkaar kunnen ontmoeten, in een jongerencentrum, maar ook buiten in de openbare ruimte.

3.3.2. Jeugd, alcohol en drugs en steekwapens

- De campagne YouChoose heeft zich primair gericht op de jeugd en steekwapens, dit gaan we uitbreiden met drugsgebruik onder de jeugd. Ook het vergroten van de ouderbetrokkenheid en het creëren van buurtnetwerken gaan we vanuit YouChoose verder vormgeven.
- Het vergroten van de weerbaarheid bij jongeren en het betrekken en verantwoordelijk houden van ouders is van groot belang om jongeren beter te wapenen tegen de aantrekkelijkheid van geestverruimende middelen en hen inzicht te bieden en hen te helpen dit inzicht te ontwikkelen. Ouders maken hier een essentieel onderdeel van uit. Niet alleen als juridisch verantwoordelijke, maar vooral als opvoeder.
- Jongeren worden actief geronseld door de georganiseerde criminaliteit, vooral de drugscriminaliteit biedt een aantrekkelijk perspectief aan de jongere: gemakkelijk snel veel geld verdienen. De criminele aanwas wordt aankomende jaren een speerpunt voor jeugd en veiligheid.

3.3.3. Veilig in en om de school

- Een onderdeel van de campagne YouChoose is de drugs- en wapenvrije scholen. Wij, scholen en overheid, maken ons hard voor een veilige leeromgeving, waar geen plaats is voor drugs of wapens op en rondom de scholen. Middels gerichte acties, voorlichtingsbijeenkomsten en gastlessen dragen scholen en overheid gezamenlijk bij aan bewustwording, voorlichting en normering van drugs- en wapenvrije scholen.

- Om de veiligheid in en rondom de school te kunnen borgen worden de overleggen met zorg- en veiligheidscoördinatoren voortgezet en wordt het convenant geactualiseerd.

3.4 Resultaten participatie inwoners en ondernemers

3.4.1. Vragenlijst jongerenpanel/jongerengemeenteraad

- In mei is aan het jongerenpanel en de jongerengemeenteraad een online vragenlijst voorgelegd. De respons is met 43 laag te noemen. De oorzaak daarvan ligt mogelijk in het feit dat de afgelopen maanden meerdere vragenlijsten per e-mail aan hen zijn voorgelegd. Ook is een leerpunt dat jongeren beter via social media bereikt worden dan per e-mail. De resultaten van de respondenten zijn als volgt.
- Voor bijna alle respondenten (93%) is veiligheid een zeer belangrijk onderwerp. Slechts enkelen zijn het daar helemaal mee oneens of weten het niet.
- Met de stelling *'ik ben zelf verantwoordelijk voor mijn eigen veiligheid, niet de overheid (zoals de gemeente en de regering)'* is de overgrote meerderheid (68%) is het niet eens met de stelling. Een kleine minderheid van de respondenten (17%) is het er mee eens. En 15% weet het niet.
- Van de respondenten heeft 71% zich wel eens onveilig gevoeld. Van die groep geeft 96% aan dat het op straat was. Meer specifiek worden genoemd: in het openbaar vervoer (54%), in het winkelcentrum (43%), tijdens het uitgaan (39%), in een grote stad (32%), op school (29%), online, bij een evenement en thuis (11%), elders (7%) en in de bioscoop of bij vrienden (4%).
- De respondenten geven aan dat ze het volgende doen om zichzelf veiliger te voelen: hangjongeren vermijden, niet naar rustige en stille plekken in het donker gaan, zorgen dat anderen weten waar ik ben, mijn telefoon opgeladen houden en gebruiken, niet alleen op pad, de drukte/ bekenden opzoeken, kalm blijven.
- De respondenten geven aan dat hun ouders/verzorgers het volgende doen zodat ze zich veiliger kunnen voelen: mij ophalen en brengen, locatie delen, met elkaar praten, laten appen als ik wegfiets, contoleren waar ik ben, me leren dat ik me niet zo druk hoef te maken, 's nachts deuren op slot doen.
- De respondenten geven aan dat scholen het volgende kunnen doen om de veiligheid in en om scholen te vergroten: beveiliging, detectiepoortjes, kluisjescontroles en camera's, connectie met leerlingen en jeugd, geen beveiligers inzetten, wel beveiligers inzetten, strenger handhaven rondom pesten, leraren beter screenen vanwege een bron van onveiligheid, contactpersoon om mee te praten over onveiligheidsgevoel, gastlessen over drugs, sociale druk en criminaliteit gevolgen, zebrapaden, beter handhaven op snelheid automobilisten, meer menselijke politie.
- De respondenten geven aan dat de politie het volgende kan doen om de veiligheid op straat te vergroten: meer handhaven en meer op straat zijn, rondlopen en rondrijden maar niet in de auto blijven, connectie maken met buurt en jongeren, meer zichtbaar aanwezig zijn vooral 's avonds, camera's bij bushokjes lijn 397, aanwezig zijn op gevaarlijke plekken, melden vreemde situaties, meer camera's, beter handhaven en op iemand afstappen die zich onveilig voelt, meer ondersteuning Marechaussee Schiphol, capabele agenten die niet aanhouden om elk wissewasje, meer blauw op straat, toestemming geven om pepperspray en een wapenstok te mogen dragen.
- De respondenten geven aan dat de gemeente het volgende kan doen om de veiligheid van jongeren te vergroten: betere plekken faciliteren waar jongeren kunnen hangen, cameratoezicht bij bushalte 397 in Nieuw-Vennep en op pleinen en in het winkelcentrum, voorlichting over geweld door mannen tegen vrouwen en hierop harder straffen, ondersteuning Marechaussee vragen, meer politie en handhaving, goede controle van hangplekken en verlichting, politie op straat die kan nadenken, meer controle op straat, meer input vragen aan jongeren (denktank, projecten of via school), haaientanden bij rotondes / duidelijk maken wie voorrang heeft.
- Voor het merendeel van de respondenten (67%) is hun gevoel van veiligheid tijdens de coronapandemie niet veranderd. Deze groep geeft als reden aan dat er voor hen geen invloed is geweest. Een klein deel voelt zich onveiliger (13%) bijvoorbeeld omdat duidelijk is dat de regering vrijheid beperkende maatregelen kan nemen of dat iemand ouder is die nu uitgaat en daardoor meer onveiligheid tegenkomt. Van de respondenten voelt 3% zich veiliger en 17% weet het niet.
- Op de stelling *'als ik slachtoffer zou worden van oplichting via mijn telefoon of mobiel dan doe ik zeker aangifte bij de politie'* zegt het overgrote merendeel van de respondenten 'ja' (77%). Als redenen wordt

genoemd: de politie moet inzicht kunnen krijgen, de dader moet zo snel mogelijk gevonden en gestraft worden, het is logisch en ook belangrijk, alleen als het anoniem kan, daders moeten gestraft worden. 'Nee' zegt 23%. Als redenen worden genoemd: de politie doet er niets aan, heb ik gedaan maar niets mee gedaan, kansloos; ik los het zelf sneller op.

- Op de vraag: *'Het volgende vind ik belangrijk om meet te geven aan de gemeente over veiligheid in Haarlemmermeer'* geven de respondenten aan: sneller repareren wegen en stoepen, meer camera's, gemeente moet actiever aan tafel met RNET om de bushaltes van lijn 397 veiliger te maken, zet handhavers in voor nuttige dingen niet voor kleine (zielige) dingen, stop met te veel BOA's (Eftelingpolitie), meer omkijken naar verwarde bewoners, neem normale politieagenten aan die kunnen nadenken, toegepast psychologen laten meedenken en meedraaien met de gemeente, vergaderen met de burgers, wees meer zichtbaar op scholen, stop met etnisch profileren.

3.4.2. Digipanel en dorps- en wijkraden

- De helft van de respondenten van het Digipanel en zo'n 67% van de dorps- en wijkraden weet waar men jeugdoverlast kan melden, de groep die het niet weet is daarover direct geïnformeerd.
- Zie 1.5. voor meer resultaten uit de participatie.

3.4.3. Veiligheidsmonitor 2021

In het onderzoek de veiligheidsmonitor 2021 hebben we aan de inwoners een aantal specifieke vagen voorgelegd over het veiligheidsveld *Jeugd en veiligheid*. Hieronder de resultaten.

Overlast

Een grote minderheid van de inwoners geeft aan veel overlast te ervaren van diverse vormen van jeugdoverlast. Een groter deel van de inwoners heeft een beetje overlast. Het merendeel heeft geen overlast, behalve bij geluidsoverlast door harde muziek of scooters.

Criminaliteit en wapenbezit

Een grote minderheid van de inwoners zegt 'veel' jeugdcriminaliteit en wapenbezit onder jongeren te (her)kennen. De meerderheid van de inwoners zegt dat jeugdcriminaliteit 'weinig' voorkomt. Bij wapenbezit onder jongeren zegt de meerderheid dat dit niet in hun buurt voorkomt. Een kleine groep inwoners zegt dat de criminaliteit en het wapenbezit onder jongeren de afgelopen 12 maanden zijn toegenomen. Een grote groep inwoners denkt dat jeugdcriminaliteit en wapenbezit in hun buurt niet voorkomen.

Gevoel van veiligheid

De grote meerderheid van de inwoners voelt zich niet onveilig in hun buurt door jongerenoverlast en of criminaliteit van jongeren. Voor de meeste inwoners die zich onveilig voelen door jongerenoverlast en of jeugdcriminaliteit is dat 'soms'. Een heel klein deel voelt zich vaak onveilig.

Plaats voor jongeren

Of er voldoende plekken zijn voor jongeren om samen te komen en of jongeren voldoende mogelijkheden hebben om elkaar te ontmoeten zonder dan anderen daar last van hebben wordt ongeveer 50/50 gedacht. Ook geeft ongeveer 12% geen antwoord op deze stellingen.

3.4.4. Veiligheidsportretten

Naast de online vragenlijsten zijn er ook 15 verdiepende interviews gehouden met inwoners en ondernemers over veiligheid in Haarlemmermeer. Deze portretten geven een lokale kleur aan hoe inwoners en ondernemers aankijken tegen veiligheid. Deze veiligheidsportretten zijn als afzonderlijk document te lezen en worden gepubliceerd op: www.podiumvoorarchitectuur.nl In deze paragraaf volgen een aantal citaten die betrekking hebben op veiligheidsveld 3 jeugd en veiligheid.

"Ook jongeren moeten zich geborgen en veilig voelen. Zijn er voldoende faciliteiten en is er genoeg te doen? Het is vervelend om almaar

weggejaagd te worden. Dergelijke vragen krijgen meer betekenis in een periode van corona."
-Fieke, Vijfhuizen-

"Het is een klein groepje dat zo de orde verstoort, maar ze krijgen vaak meer aandacht dan ze verdienen."
-Ben, Nieuw-Vennep-

"Ik denk dat er meer aandacht moet zijn voor activiteiten voor jongeren en initiatieven meer moet ondersteunen en stimuleren. Als er meer te doen is, ook kleinschalig, kunnen jongeren zich geleidelijk aan ontwikkelen. Daar zijn ook feestjes voor verschillende leeftijden voor nodig, zoals Up To You."
-Ginger, horecaondernemer, Hoofddorp-

"Uiteindelijk is veiligheid een samenspel van mensen onderling."
-Jouri, Hoofddorp-

"Generaties vertonen verschillende types gedrag, zoals hangjongeren. Dat kun je koppelen aan een gevoel van onveiligheid óf zorg over hun thuissituatie. Hoe voelen die jongeren zich? Dat is een punt van aandacht."
-Wim, Zwanenburg-

3.5 Overall: mogelijke prioriteiten veiligheidsveld 3

Mogelijke prioriteiten binnen dit veiligheidsveld op basis van de brede inventarisatie zijn:

- Polarisatie jeugd
  De toegenomen polarisatie in de samenleving, mede onder invloed van de pandemie, heeft ook zijn effect op de jeugd, waarbij de tot hun leeftijd behorende zoektocht naar "wie ben ik en waar sta ik voor" een gevoelige voedingsbodem kan zijn voor polariserende en extreme standpunten.
  Jongeren worden actief, vooral online, geronseld door extreem-links, extreem-rechts en de jihadistische beweging. Waarbij de polarisatie in de samenleving een belangrijke trigger kan zijn voor radicalisering.
- Versterken keten zorg/veiligheid
  Preventief handelen voorkomt vaak naderhand repareren. Door het gat tussen zorg en veiligheid te verkleinen middels dit samenwerk te verstevigen en te bekrachtigen, is effectiever en efficiënter ingrijpen mogelijk. De pilot casusregisseur heeft aangetoond dat door deze versterking niet alleen de veiligheid wordt vergroot, maar dat ook snel de juiste zorg (met impact) kan worden aangeboden.
- Criminele aanwas
  De georganiseerde misdaad, vooral de drugs-gerelateerde misdaad, is continu zoekende naar manieren om hun criminele activiteiten te continueren en/of uit te breiden. Voor deze activiteiten is capaciteit noodzakelijk, waarbij de doelgroep jongeren een aantrekkelijk (want goedkoop, goed te verleiden en te misleiden) potentieel biedt. Vooral de minder weerbare jongeren (door verstandelijke beperking, problematische thuissituatie, gebrek aan lange termijn inzicht, gevoelig voor straat-status enz.) zijn kwetsbaar om in de zware criminaliteit terecht te komen en daar dan niet meer uit te kunnen stappen.
- Jeugdoverlast
  Gemeente Haarlemmermeer is niet alleen jongerenrijk, maar blijft ook aantrekkelijk voor gezinnen met kinderen. Kinderen die opgroeien en de puber- en adolescentenleeftijd gaan bereiken. Inzet om jeugdoverlast(beleving) tegen te gaan is een "ongoing concern", waarbij gecontinueerde inspanningen van

alle betrokken partijen noodzakelijk zijn en blijven om de gemeente leefbaar en veilig te houden voor jong en oud.

4. Veiligheidsveld 4: Fysieke veiligheid

Dit veiligheidsveld concentreert zich op fysieke veiligheidsvraagstukken. Thema's binnen dit veiligheidsveld zijn:

- **Verkeersveiligheid:** Verkeersveiligheid heeft betrekking op de veiligheid van verkeer voor verkeersdeelnemers in het algemeen, voor specifieke doelgroepen en in bepaalde gebieden (woongebied, scholen, winkelgebied e.d.). Deze veiligheid wordt beïnvloed door fysieke factoren (infrastructuur) en het rijgedrag van verkeersdeelnemers. Onderscheiden kunnen worden objectieve verkeersveiligheid, subjectieve verkeersveiligheid en verkeers- en parkeeroverlast.
- **Brandveiligheid**: Dit thema heeft enerzijds betrekking op de ontwerptechnische en gebruikstechnische brandveiligheid van bepaalde soorten gebouwen (zoals woongebouwen en gebouwen met horecabestemming) en anderzijds op de voorwaarden voor effectieve repressie. Om de brandveiligheid te borgen zien gemeente, brandweer en omgevingsdienst toe op proactie en preventie en geven zij voorlichting aan doelgroepen (maatschappelijke awareness en betrokkenheid). Daarnaast prepareert de brandweer zich op de bestrijding (repressie) van branden.
- **Externe veiligheid**: Bij dit thema staan de risico's van gevaarlijke stoffen centraal. Gevaarlijke stoffen worden opgeslagen en/of bewerkt in inrichtingen en vervoerd via weg, water, spoor, lucht en buisleidingen. Te onderscheiden zijn het 'groepsrisico' (GR) en het 'plaatsgebonden risico' (PR). In beide gevallen gaat het om de 'naar buiten gerichte' (ofwel externe) veiligheidsrisico's van de gevaarlijke stoffen.
- **Rampenbestrijding en crisisbeheersing**: Gemeenten zijn verantwoordelijk voor brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening (Wet veiligheidsregio's en Besluit veiligheidsregio's) maar zijn verplicht deze taken te laten uitvoeren door de veiligheidsregio, met uitzondering van het onderdeel bevolkingszorg (i.e. de 'gemeentelijke processen') van de crisisbeheersingsorganisatie. Dit onderdeel wordt door de gemeente, in samenwerking met andere gemeenten en de veiligheidsregio, op peil gebracht en gehouden.

4.1 Veiligheidsproblematiek: cijfermatig beeld

Thema 4.1: Verkeersveiligheid

Indicatoren	Bron	2018	2019	2020	2021
Verkeersongevallen	BLIQ*)	1668	1685	1185	1301
Gewonden	BLIQ*)	372	342	260	243
Doden	BLIQ*)	10	6	6	7
Incidenten verkeersongevallen met uitsluitend materiële schade #)	Politie	1.218	1.273	892	1.005
Verkeersongeval materiele schade Schiphol	KMar	638	527	231	270
Incidenten parkeerproblemen (D73)	Politie	143	80	137	168
Incidenten verkeersstremming (D74)	Politie	171	91	149	200
Incidenten rijden onder invloed uitsluitend alcohol (D21)	Politie	191	130	156	172
Incidenten rijden onder invloed drugs/medicijnen al dan niet i.c.m. alcohol(D20)	Politie	42	66	63	77
Rijden onder invloed Schiphol	KMar	95	123	159	251
Snelheidsovertredingen RVV90 (D601)	Politie	123	177	193	109

*) BLIQ: Verkeersveiligheidsrapportage Haarlemmermeer

Toelichting tabel 4.1.

- Er is een afname te zien van het aantal verkeersongevallen en het aantal gewonden.
- Het aantal verkeersdoden per jaar ligt de laatste drie jaar lager dan in 2018.
- De laatste twee jaar zijn er minder verkeersongevallen dan de twee jaar daarvoor.
- Er is een toename in het aantal incidenten parkeerproblemen en verkeersstremmingen.
- Het rijden onder invloed van alcohol/drugs/medicijnen ligt hoer dan in voorgaande jaren.

Thema 4.2: Brandveiligheid

Indicatoren	Bron	2018	2019	2020	2021
Incidenten brand (excl. Schiphol)	VRK	371	408	401	375
Waarvan gebouwbrand	VRK	88	102	91	76
Incidenten brand (E31) (excl. Schiphol)	Politie	124	111	121	125
Incidenten brandstichting (F13) (excl. Schiphol)	Politie	47	50	45	36
Incidenten brand Schiphol	VRK	51	69	54	11

Toelichting tabel 4.2.

- Het aantal incidenten brand ligt na een piek in 2019 en 2020 in 2021 weer op het niveau van 2018.
- Het aantal branden waarbij de politie assistentie heeft verleend blijft redelijk stabiel.
- Er si sprake van een afname van brandstichting.
- Op Schiphol zijn er de afgelopen twee jaar minder branden dan in 2019.

Thema 4.3: Externe veiligheid

Indicatoren	Bron	2018	2019	2020	2021
Incidenten flora fauna (M101)	Politie	0	0	0	2
Incidenten afvaldumping drugslab (M0111)	Politie	0	9	4	8
Incidenten inrichtingen Wet milieubeheer (M08)	Politie	16	12	3	4
Incidenten op/ in bodem brengen afvalstoffen (M011)	Politie	5	12	8	2
Incidenten verontreiniging oppervlaktewater (M141)	Politie	2	10	3	0
Incidenten afval verbranden (M014)	Politie	4	2	8	6
Incidenten transport gevaarlijke stoffen over de weg (M071)	Politie	2	10	6	0

Toelichting tabel 4.3.

- Het aantal incidenten externe veiligheid neemt af behalve bij de afvaldumpingen drugslab en afval verbranden.

Thema 4.4: Rampenbestrijding en crisisbeheersing

Indicatoren	Bron	2018	2019	2020	2021
Aantal multidisciplinaire inzetten (GRIP) regionaal	VRK/MICK	16	18	11	5
Waarvan (ook) Schiphol	VRK/MICK	7	7	3	1
Waarvan fysieke veiligheid (brand, hulpverlening, etc)	VRK/MICK	8	9	6	5
Waarvan (dreiging) uitval vitale infrastructuur	VRK/MICK	3	2	1	-
Waarvan Sociaal domein / Volksgezondheid	VRK/MICK	-	-	1	-
Waarvan (dreiging) openbare orde / sociale onrust	VRK/MICK	3	4	2	-
Aantal bestuurlijke oefeningen (regionaal)	VRK/VBK	1	-	1	1
Aantal up to date rampbestrijdingsplannen en crisisbestrijdingsplannen	VRK/VBK	2	2	3	2

Toelichting tabel 4.4.

- Het aantal multidisciplinaire regionale inzetten bij GRIP ligt de laatste twee jaar lager dan de twee jaar daarvoor.
- De voorbereiding op rampen en crisis blijft stabiel gezien het aantal bestuurlijke oefeningen en up to date plannen.

4.2 Veiligheidsproblematiek: hoofdlijn, aandachtspunten

Hoofdlijnen en aandachtspunten in het veiligheids- en risicobeeld binnen dit veiligheidsveld zijn, op basis van beschikbare cijfers in combinatie met kwalitatieve verdieping/oordelen:

4.2.1. Verkeersveiligheid

Het aantal verkeersongevallen met dodelijke afloop is nagenoeg stabiel. Wel is dit opmerkelijk omdat door corona in 2020 en 2021 er minder verkeersbewegingen waren. Verkeersongevallen met letsel is verder afgenomen. Bij verkeersongevallen met alleen materiele schade is de politie in principe niet betrokken. Alleen als er sprake is van bemiddeling van de partijen of er sprake is van een verkeersgevaarlijke situatie.
De problematiek van parkeerproblemen neemt verder toe evenals het aantal verkeerstremmingen. Zeer opmerkelijk is dat het rijden onder invloed, na een dalende trend in het vorige veiligheidsbeleid nu weer toeneemt, met name op Schiphol.
Naast gedrag (zoals rijden onder invloed w.o. lachgas, gebruik mobiele telefoon) zijn er ook andere oorzaken zoals de grote snelheidsverschillen van de verkeersdeelnemers. Denk hierbij aan fietsers, bromfietsen en e-bikes. Met name deelnemers van 55 jaar of ouder en jongvolwassenen lopen risico. Daarnaast wordt onveiligheid veroorzaakt door de infrastructuur en de daarmee gepaard gaande verschillende snelheidszones. Handhaving op met name de lage snelheidszones (30 km) is nagenoeg onmogelijk.

4.2.2. Brandveiligheid

Het aantal branden in de gemeente is in de loop van de laatste jaren redelijk constant. Het ene jaar is er een lichte toename en het andere jaar weer een lichte afname. Nog steeds is het zo dat branden ernstige schade aanbrengen waarbij mensen ook daadwerkelijk gevaar lopen. Binnen onze regio is de beschikbaarheid van bluswater een aandachtspunt. Bluswater was niet altijd snel in voldoende mate beschikbaar, vanwege technische mankementen, tekort aan watercapaciteit of slechte bereikbaarheid. Daarnaast speelde mee dat aanwezige brandkranen soms niet bruikbaar waren of open waterbronnen onvoldoende water hadden. Inmiddels zijn hier maatregelen op genomen door over te stappen op een geheel nieuw concept van watervoorziening. Per 1 januari 2022 wordt water met zogenaamde watertankwagens meegevoerd bij het aanrijden van een brand.

Demografisch groeit het aantal zelfstandig wonende kwetsbare burgers als gevolg van ontwikkelingen in de zorg. Deze minder zelfredzame burgers zijn in hun woning op zichzelf aangewezen terwijl zij juist hulpbehoevend zijn; zij handelen vaak minder snel en adequaat bij brand en incidenten, vaak ook omdat ze daar fysiek niet toe in staat zijn. Daarnaast is een deel van deze bewoners minder goed in staat risico's op brand te beoordelen en maatregelen te nemen om de eigen brandveiligheid te vergroten.
De brandweer heeft een belangrijke rol bij het vergroten van de brandveiligheid, maar uiteindelijk is brandveiligheid een samenspel van veel partijen. Inwoners, eigenaren, leveranciers en openbaar bestuur hebben grote invloed op hun eigen brandveiligheid en die van anderen. Dit vraagt een integrale aanpak van brandveiligheid, door alle betrokkenen. Dit geldt ook voor bestaande bouw. Veel woongebouwen kunnen nog worden verbeterd op het terrein van brandveiligheid.

Ten slotte worden gebouwen, vitale infrastructuur en technische installaties complexer, en dat maakt de doorontwikkeling van kennis en vakbekwaamheid van alle betrokkenen noodzakelijk. Daarnaast zijn er (technische) ontwikkelingen waardoor de brandweer te maken krijgt met nieuwe vraagstukken. Door de energietransitie vindt er een zoektocht plaats naar alternatieve energiebronnen zoals zonneweides, zonnedaken in industriegebieden en het laden van elektrische auto's. Uit de praktijk blijkt dat dit het risico op branden vergroot en het effect groot kan zijn (bijvoorbeeld glasverspreiding in een groot ruimtelijk gebied). Vaak is dit een combinatie van grote agrarische daken met slechte brandwerendheid. Bij de ontwikkeling en ingebruikname is voor brandveiligheid vaak niet veel aandacht. Inmiddels is duidelijk dat ook het opladen van

elektrische auto's in ondergrondse parkeergarages een groot nieuw veiligheidsvraagstuk is. Dit heeft veelal te maken met het gebrek aan wettelijke regelgeving. Een nog nieuwere ontwikkeling is het vervoer en de opslag van waterstof. Het levert niet alleen een veiligheidsvraagstuk op voor onze inwoners en ondernemers maar ook voor het brandweerpersoneel die als eerste ter plaatse is bij deze branden.

4.2.3. Externe veiligheid (omgevingsveiligheid)

Externe veiligheid is een containerbegrip dat zich met name richt op de veiligheid van water, land en lucht. Met name de laatste jaren is er veel focus op externe veiligheid en de hiermee gaande gezondheidsaspecten. In toenemende mate vinden er afvaldumpingen plaats (w.o. drugsafval en lachgas), zijn er Pfas verontreinigingen en illegale lozingen op het oppervlaktewater. De politie geeft aan dat het bij deze delicten moeilijk is om bij een verdachte te komen. Tevens is er een toename van uitstoot van allesbranders (w.o. houtkachels) en landbouwgif. Door landelijke coronamaatregelen was er ook een explosieve toename van illegale feesten met name recreatiegebieden waarbij schade is aangericht aan de flora en fauna en waarbij veel afval werd achtergelaten.

Er is een trend waarneembaar dat mensen zich steeds meer zorgen maken over de veiligheid van hun water, land en lucht in de directe leefomgeving. Dit speelt op meerdere plekken in Nederland. In onze regio is de discussie in de IJmondgemeenten met betrekking tot Tata Steel hiervan een voorbeeld en in onze gemeente de discussie over Schiphol. Deze bezorgdheid neemt toe en kan uiteindelijk leiden tot maatschappelijk onrust waarbij de openbare orde een vraagstuk wordt.

Een ander belangrijk aandachtspunt is het zogenaamde informatie- en risicogericht werken. Deze manier van werken gaat uit van een bepaalde mate van eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid. In veel gevallen is dit een uitermate effectieve manier van werken die past bij de manier waarop we als openbaar bestuur om willen gaan met onze inwoners en ondernemers. Hier kan echter ook misbruik van worden gemaakt. Dit zien we terug bij de mensen die veelal opereren in de illegale sfeer en zich niets aantrekken van onze wet- en regelgeving waarmee we onze omgeving schoon, heel en veilig willen houden. Hier ligt ook een belangrijke relatie met de aanpak van ondermijning en georganiseerde criminaliteit.

4.2.4. Rampenbestrijding en crisisbeheersing

De basisorganisatie van de crisisbeheersing is goed op orde. Binnen Haarlemmermeer hebben we een lokale crisisorganisatie die zich met name richt op openbare orde vraagstukken en de (loco)burgemeester 24/7 kan voorzien van inhoudelijk advies en over de inzet van (nood)bevoegdheden. Bij gecompliceerde vraagstukken kan snel opgeschaald worden naar de zogenaamde gezagsdriehoek waar de burgemeester kan afstemmen met politie en openbaar ministerie over te nemen maatregelen. De afgelopen jaren is de tendens dat er een toename is van openbare orde vraagstukken. De verklaring hiervoor is de coronacrisis en de daarmee gepaard gaande demonstraties. Naarmate de coronacrisis langer duurde en de landelijke maatregelen werden aangescherpt kregen de demonstraties een grimmiger karakter waarbij soms geweld niet werd geschuwd.

Met de gemeenten Uitgeest, Beverwijk, Heemskerk, Velsen, Heemstede, Bloemendaal, Zandvoort en Haarlem vormt de gemeente Haarlemmermeer een intergemeentelijke crisisorganisatie genaamd Bevolkingszorg Kennemerland. Met deze intergemeentelijke crisisorganisatie geven de gemeenten invulling aan hun gemeentelijke crisistaken: publieke zorg, omgevingszorg, informeren verwanten, crisiscommunicatie en nazorg. Deze intergemeentelijke crisisorganisatie bestaat uit een bureau Bevolkingszorg aangevuld met capaciteit uit de gemeenten. Bureau Bevolkingszorg verzorgt alle koude fase activiteiten zoals planvorming en evaluatie, werving- en selectie crisisfunctionarissen, opleiden trainen en oefenen en beheer van de organisatie. De crisisfunctionarissen worden geworven binnen de negen gemeenten. Bureau Bevolkingszorg is beheersmatig ondergebracht bij de Veiligheidsregio Kennemerland (VRK) en wordt aangestuurd door de Coördinerend Gemeentesecretaris Crisisbeheersing (CGC). De intergemeentelijke crisisorganisatie is beschreven in het Deelplan Bevolkingszorg.

De intergemeentelijke crisisorganisatie (Bevolkingszorg Kennemerland) maakt deel uit van de multidisciplinaire crisisorganisatie van de VRK. Het veiligheidsbureau Kennemerland (VBK) verzorgt de koude fase activiteiten zoals planvorming en evaluatie, werving- en selectie crisisfunctionarissen, opleiden trainen en oefenen en

beheer van deze multidisciplinaire organisatie. De structuur van de multidisciplinaire crisisorganisatie is vastgelegd in het Crisisplan dat is vastgesteld door het bestuur van de VRK. De multidisciplinaire crisisorganisatie werkt met de zogenaamde GRIP structuur. Bij een klein incident is sprake van GRIP 0, alle diensten (politie, brandweer, GHOR en Bevolkingszorg) kunnen hun eigen taken doen zonder dat daarbij gecoördineerd hoeft te worden. Bij een incident waarbij wel centrale/eenhoofdige leiding en coördinatie nodig is wordt opgeschaald naar GRIP 1. Bij een incident waarbij naast de bronbestrijding ook effectbestrijding nodig is, wordt opgeschaald naar GRIP 2. Indien het incident direct bestuurlijke besluitvorming vergt dan wordt opgeschaald naar GRIP 3. Bij GRIP 3 voert de burgemeester direct het opperbevel waarbij ze wordt bijgestaan door het Beleidsteam, een crisisteam met adviseurs van alle diensten, waaronder ook de politie, openbaar ministerie en defensie. Indien het incident/crisis gemeente overstijgend is dan wordt opgeschaald naar GRIP 4. De voorzitter VRK voert dan het opperbevel met ondersteuning van hetzelfde crisisteam als bij GRIP 3. Tenslotte kan er nog worden opgeschaald naar GRIP 5 als het incident/crisis veiligheidsregio overstijgend is. De voorzitter van de veiligheidsregio waarin het brongebied zich bevindt is dan de coördinerend bestuurder.

De belangrijkste documenten die ten grondslag liggen aan de multidisciplinaire crisisorganisatie en het crisisplan zijn het regionaal risicoprofiel en het regionaal beleidsplan. Op deze documenten heeft de raad een zienswijze. De zienswijze van de raad wordt meegenomen in de besluitvorming van het bestuur van de veiligheidsregio.

4.3 Aanpak: accenten en aandachtspunten

Accenten en aandachts-/verbeterpunten in de lopende aanpak op dit veiligheidsveld zijn:

4.3.1. Verkeersveiligheid

Het doel bij verkeersveiligheid blijft het terugbrengen van het aantal slachtoffers maar wel met het uitgangspunt dat vrijheid van bewegen belangrijk is in onze gemeente. Dit betekent dat er ruimte blijft voor diverse voertuigen en hulpmiddelen waarmee verkeersdeelnemers zich verplaatsen in onze gemeente. Het is met name het gedrag waar nog veel winst kan worden geboekt. Enerzijds gaat het erom dat verkeersdeelnemers extra alert zijn op andere verkeersdeelnemers en de wisselende snelheden. Anderzijds gaat om het eigen gedrag, zelfkennis en vaardigheden. Deelnemers zullen moeten beseffen dat verkeersdeelname en middelengebruik (w.o. alcohol, drugs en lachgas) niet samengaat. Daarnaast is zelfreflectie van belang om te beoordelen of verkeersdeelname met bepaalde voertuigen nog verantwoord is. Dit kan voor sommige mensen betekenen om afstand te doen van bijvoorbeeld de auto. Tenslotte spelen vaardigheden een grote rol bij met name senioren. Voorbeelden hiervan zijn het gebruik van de e-bike en de scootmobiel.
Het blijft van belang om ook goed te blijven kijken naar de infrastructuur. Deze aanpak bestaat uit het verbeteren van black-spots (locaties met veel ongevallen), duurzaam veilig inrichten van woongebieden en onderzoek naar preventieve aanpak op basis van wegkenmerken. Voor de politie blijft verkeersveiligheid een geprioriteerd thema. Dit betekent dat er extra controles plaats vinden op o.a. alcohol, drugs en hoge snelheid.

4.3.2. Brandveiligheid

Opvallend is dat brandveiligheid vaak een belangrijk thema wordt nadat mensen zelf of hun dierbaren een ervaring hebben met brand. Brandweer Kennemerland bezoekt op verzoek inwoners thuis en geeft daarbij praktische brandveiligheidsadviezen en handelingsperspectieven. De bezochte inwoners geven aan dat hierdoor hun besef van de risico's, en het inzicht van het belang om verstandig om te gaan met brandveiligheid, aanzienlijk is vergroot. De gemeente blijft deze aanpak versterken door middelen ter beschikking te stellen voor het aanbrengen van rookmelders.

De brandweer gaat de komende tijd veel investeren om goed voorbereid te zijn op nieuwe vraagstukken die veroorzaakt worden door nieuwe ontwikkelingen zoals elektrische voertuigen, hybride auto's, voertuigen op waterstof of LNG, buurtbatterijen, windturbines, zonnepanelen en thuisopslag van zonne-energie. Deze investering richt zich op kennis opdoen, bijhouden en delen. De veiligheidsregio's hebben zich georganiseerd binnen het landelijke programma veiligetransitie (VET). De veiligheidsregio Kennemerland (VRK) vormt samen met veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VRNHN), veiligheidsregio Zaanstreek Waterland (VRZW) en veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland (VRAA), district Noord-West (NW). In dit district ontwikkelen deze

veiligheidsregio's samen met het Instituut voor Fysieke Veiligheid (IFV) binnen het thema 'waterstof' richtlijnen voor risicobeheersing en handelingsperspectieven voor incidentbestrijding.

4.3.3. Externe veiligheid (omgevingsveiligheid)
Het doel bij externe veiligheid is om de woon-, werk en leefomgeving gezond te houden voor mens en dier. Bij externe veiligheid gaat het er om een goede balans te vinden tussen wonen, werken en recreëren. Integrale beleidsontwikkeling is hierbij essentieel om te voorkomen dat er tegenstrijdig beleid wordt vastgesteld. In Haarlemmermeer is de omgevingsvisie Haarlemmermeer 2040 vastgesteld met daarin opgaven waar we de komende jaren aan gaan werken. Externe veiligheid is een thema waar naast de directe samenwerkingspartners als politie en openbaar ministerie met veel andere organisaties (w.o. bijvoorbeeld waterschappen) moet worden samengewerkt. Binnen het veiligheidsbeleid ligt de focus vooral op het tot stand brengen van deze samenwerkingsverbanden om met elkaar te prioriteren en de krachten te bundelen.

Naast het continueren en tot stand brengen van nieuwe samenwerkingsverbanden zal ook bekeken worden hoe we het naleefgedrag kunnen veranderen. Zo mogen bijvoorbeeld bepaalde landbouwgiffen niet op de markt verschijnen maar er wordt niet op getoetst en/of gehandhaafd.

Ten aanzien van het informatie- en risicogerichte werken zullen we meer stil staan bij de schaduweffecten. Door deze manier van werken is ons personeel minder buiten en wordt er dus automatisch minder visueel geschouwd. Hiermee kan het voorkomen dat we onvoldoende zicht hebben op wat zich daadwerkelijke manifesteert in onze gemeente.

Met elkaar moeten we ons realiseren dat externe veiligheid een gecompliceerd vraagstuk is of zelfs een zogenaamd "wicked problem" is. Dit betekent dat het oplossen van het ene vraagstuk (bijvoorbeeld schone lucht) weer een nieuw, of nieuwe vraagstukken creëert (bijvoorbeeld een huisvestingsvraagstuk of werkgelegenheidsvraagstuk). Vanuit het veiligheidsbeleid is het doel het vraagstuk beheersbaar te houden en te voorkomen dat er maatschappelijke onrust ontstaat waardoor een openbare orde vraagstuk kan ontstaan.

De commissie Van Aartsen heeft in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat onderzoek gedaan naar het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving. De aanbevelingen en adviezen richten zich met name op de Omgevingsdiensten. Als gemeente zullen we kijken hoe we onze omgevingsdienst hierbij ondersteunen.

4.3.4. Rampenbestrijding en crisisbeheersing
Het doel van zowel de lokale, intergemeentelijke en multidisciplinaire crisisorganisatie blijft om een vakbekwame, getrainde en geoefende crisisorganisatie paraat te houden. Momenteel wordt er gewerkt aan een nieuw regionaal risicoprofiel waar ook de raad in een vroeg stadium bij betrokken wordt. Het regionale risicoprofiel is een inventarisatie en analyse van de aanwezige risico's in onze veiligheidsregio. Op basis van dit regionale risicoprofiel worden strategische beleidskeuzes gemaakt die worden vastgelegd in het regionale beleidsplan. Naast deze planvorming is er een programma Multidisciplinair Opleiden, Trainen en Oefenen (MOTO). Door de coronacrisis van de afgelopen twee jaar, waardoor fysieke bijeenkomsten niet altijd konden plaatsvinden, was het niet altijd mogelijk het volledige programma te volgen. Dit wordt zoveel mogelijk ingehaald in de komende tijd.
Een ander belangrijk aspect is een verschuiving van acute crises naar dreigende of niet-acute crises. Een dreigende of niet acute crisis heeft een minder duidelijk begin en een eind en duurt vaak veel langer. Een goed voorbeeld hiervan is de corona crisis van de afgelopen twee jaar en de Oekraïne-crisis waar we nu, ten tijde van het opstellen van dit document, mee te maken hebben. Dit vergt een ander type organisatie en aanpak die zich kenmerkt door flexibiliteit en minder door strakke protocollen waardoor minder rolvastheid ontstaat. Het doel is de komende tijd met elkaar hierin (o.a. door 'learning by doing') een goede balans te vinden en de organisaties hierop aan te passen.

De intergemeentelijke crisisorganisatie (Bevolkingszorg) heeft dit jaar de planvorming geactualiseerd en het nieuwe Deelplan Bevolkingszorg opgeleverd. Door het integreren van de meldkamers was het wenselijk, ten

behoeve van alarmering, leiding en coördinatie, om te komen tot één deelplan voor de gemeenten uit de veiligheidsregio's Noord Holland Noord, Zaanstreek Waterland en Kennemerland. Dit nieuwe deelplan wordt de komende tijd gebruikt bij de trainingen, oefeningen en daadwerkelijke incidenten.
Een andere ontwikkeling in de lokale crisisorganisatie is de inzet op Ontplofbare Oorlogresten (voorheen: niet gesprongen explosieven). Nagenoeg wekelijks vindt er in onze gemeente explosievenonderzoek plaats. Bij het ruimen en laten springen is fysieke veiligheid een belangrijk thema dat adequaat moet worden voorbereid en begeleid en waarover geadviseerd wordt. Ook de komende tijd zal de inzet hierop worden gecontinueerd.

4.4 Resultaten participatie inwoners en ondernemers

4.4.1. Digipanel en dorps- en wijkraden

- Ruim de helft van de respondenten van het Digipanel en van de dorps- en wijkraden is het er niet mee eens dat men zelf nog meer zou kunnen doen om brand in hun woning/bedrijf te voorkomen.
- Zie 1.5. voor meer resultaten uit de participatie.

4.4.2. Veiligheidsportretten

Naast de online vragenlijsten zijn er ook 15 verdiepende interviews gehouden met inwoners en ondernemers over veiligheid in Haarlemmermeer. Deze portretten geven een lokale kleur aan hoe inwoners en ondernemers aankijken tegen veiligheid. Deze veiligheidsportretten zijn als afzonderlijk document te lezen en worden gepubliceerd op: www.podiumvoorarchitectuur.nl In deze paragraaf volgen een aantal citaten die betrekking hebben op veiligheidsveld 4 fysieke veiligheid.

''Als je naar Schiphol fietst, moet je best veel stoppen, goed kijken. Daar word je ongeduldig van. Het zou echt een stuk veiliger zijn als er een aparte fietsroute was. Een probleem zijn ook de losse stoeptegels, die blijven vaak maar liggen. Dat geeft geen veilig gevoel. Net als fietsen op de vele wegen zonder fietspaden.''
-Raymond, Nieuw-Vennep-

"Hoe kunnen we de ligging van Badhoevedorp, ten opzichte van Schiphol, zo veilig mogelijk maken? Daar moet echt kritisch naar gekeken moet worden."
-John, Badhoevedorp-

"Dat is een heel andere tak van veiligheid: bedreiging van het open landschap."
-Raymond, Nieuw-Vennep-

4.5 Overall: mogelijke prioriteiten veiligheidsveld 4

Mogelijke prioriteiten binnen dit veiligheidsveld op basis van de brede inventarisatie zijn:

- Incidenten, crisis en rampen vormen een directe bedreiging van de fysieke omgeving. Bij de bestrijding hiervan heeft het redden van mens en dier de hoogste prioriteit. We ondervinden nog steeds de effecten van de coronacrisis waaronder de langdurige inzet van crisisfunctionarissen. Inmiddels heeft een nieuwe crisis zich aangediend door het conflict in Oekraïne. Het is onzeker hoelang deze crisis gaat duren en wat dit gaat vragen van de crisisorganisaties. Op grond van de eerste ervaringen kunnen we stellen dat er opnieuw een groot beroep wordt gedaan op deze functionarissen. Het paraat houden van de crisisteams blijft een hoge prioriteit houden.
- Een prioriteit die hieraan nauw verweven is betreft de spanning tussen wonen, werken en recreëren in een beperkte openbare ruimte. We zien een trend dat mensen zich steeds meer bekommeren om hun directe leef- en woonomgeving en zich zorgen maken over de veiligheid hiervan, waarbij met name de gezondheidsaspecten zwaarder wegen dan eerder het geval was. De prioriteit bij veiligheid is ervoor

zorgen dat deze spanning niet leidt tot polarisatie, maatschappelijke onrust of openbare orde vraagstukken.

5. Veiligheidsveld 5: *Integriteit en veiligheid*

Binnen dit veiligheidsveld vallen een aantal verschijnselen die meer fundamenteel onze rechtsorde en veiligheid bedreigen, namelijk:

- **Polarisatie en radicalisering:** Bij dit thema gaat het om ideologische groepen/stromingen/personen in de samenleving die dermate zijn geradicaliseerd, dat zij door hun wijze van handelen of door hun uitingen zorgen voor maatschappelijke spanningen. Deze spanningen kunnen invloed hebben op de algemene veiligheid (bij toepassen van geweld) of het veiligheidsgevoel van de burgers en zij een bedreiging vormen of kunnen gaan vormen voor de veiligheid. Sprake kan zijn van dreigend geweld. Deze groepen vergroten de polarisatie in de samenleving, en zetten daarmee het sociaal weefsel onder druk. Stromingen die op die manier kunnen radicaliseren, zijn bijvoorbeeld: rechts-extremisme, islamisme/jihadisme, dierenrechtenradicalisme, asielrechtenradicalisme, links-extremisme.
- **Georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit**: Bij dit thema gaat het om vormen van georganiseerde criminaliteit die zich manifesteren in gemeenten/op het gemeentelijk grondgebied, met mogelijk een bedreigende uitstraling naar de (woon)omgeving. Denk aan drugsgerelateerde criminaliteit, mensenhandel, witwassen en vastgoedfraude, Outlaw Motorcycle Gangs (OMG's). Mogelijk dat de fenomenen zich concentreren op bepaalde locaties zoals recreatieparken, bedrijventerreinen, buitengebied, waarbij deze locaties aangewezen kunnen zijn als zgn. 'handhavingsknelpunten'. Er kan in verschillende opzichten sprake zijn van verbindingen/wisselwerking met de lokale samenleving. De betreffende groepen/personen maken wellicht in bepaalde mate gebruik (misbruik) maken van gemeentelijke voorzieningen en beschikkingen (vergunningen en aanbestedingen). Sprake kan zijn van verweving van onder- en bovenwereld.
- **Weerbare overheid/weerbaar bestuur**: Werknemers met een publieke taak worden regelmatig geconfronteerd met agressie en geweld bij het uitoefenen van hun taak. Denk aan verpleegkundigen, politiemensen, gemeentelijke handhavers, leraren, medewerkers van gemeenteloketten. Maar ook politieke ambtsdragers zoals raadsleden, burgemeesters en wethouders. De maatschappelijke omgeving kan zich intimiderend, bedreigend, soms letterlijk gewelddadig opstellen. Dit is onacceptabel, om meerdere redenen. Het functioneren van de man of vrouw zelf wordt erdoor beïnvloed. De uitvoering van publieke taken heeft ervan te leiden. De integriteit en 'goed bestuur' komen onder druk te staan. Het vertrouwen in de overheid kan aangetast raken (- staat de overheid nog wel voor robuuste uitvoering van haar taken?). En bij gedogen van het geweld groeit de 'onaantastbaarheid' van daders. Agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak hebben een ondermijnend effect op de overheid en moeten stevig aangepakt en zoveel mogelijk voorkomen worden.
- **Informatieveiligheid/cybercrime**: Gemeenten zijn, net als andere (overheids-)organisaties, kwetsbaar als het gaat om de (digitale) dienstverlening - met name het veilig/beveiligd uitvoeren van deze dienstverlening - en het beheer van persoonsgegevens. Als de overheid de digitale beveiliging hiervan niet voldoende kan borgen, is het vertrouwen in de overheid in het geding. Ook kan het de fysieke veiligheid van burgers en organisaties in gevaar brengen; bijvoorbeeld als besturingssystemen van sluizen en bruggen gehackt worden. Naast de interne informatieveiligheid krijgen inwoners en ondernemers steeds vaker te maken met cybercriminaliteit en gedigitaliseerde criminaliteit.
- **Ambtelijke en bestuurlijke integriteit**: Schending van integriteit kan samenhangen met belangenverstrengeling maar ook het gevolg zijn van 'niet-intentionele' verrommeling van processen. In dit laatste geval ontstaat de integriteitschending min of meer 'per ongeluk'. Integriteitschendingen kunnen gevolgen hebben voor de lokale veiligheid doordat bijvoorbeeld fysiek gevaarlijke situaties ontstaan of in stand blijven (vergunning voor onveilige gebouwen of bedrijfsvoering), criminele groepen bewegingsruimte krijgen (onvolkomen BIBOB-procedures), ambtenaren of bestuurders kwetsbaar worden voor verdere aantastingen van hun integriteit.

5.1 Veiligheidsproblematiek: cijfermatig beeld

Thema 5.1: Polarisatie en radicalisering

Indicatoren	Bron	2018	2019	2020	2021
Incidenten terreurdreiging (E23)	Politie	0	0	0	1
Incidenten discriminatie (F50)	Politie	7	6	3	6
Meldingen CTER / ISTER Schiphol	KMar	453	467	276	359
Nieuwe signalen CTER	ZvH	7	4	5	7
Aantal casussen CTER	ZvH	3	1	1	8

Toelichting tabel 5.1.

We zien in 2021 een toename in het aantal nieuwe CTER-signalen en het aantal CTER-casussen dat besproken wordt in het Zorg- en Veiligheidshuis. Een verklaring hiervoor ligt in de toename van polarisatie in de samenleving, mede onder invloed van de pandemie. En de toename op extreemrechts heeft ook invloed gehad. Daarnaast kan de toename verklaard worden door de investering die we de afgelopen jaren hebben gedaan in het signaleringsnetwerk, waardoor signalen beter en eerder opgemerkt worden.

Thema 5.2: Georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit

Indicatoren	Bron	2018	2019	2020	2021
Incidenten bezit soft- en of harddrugs (F40, F41)	Politie	68	52	36	34
Incidenten handel soft- of harddrugs (F42, F43)	Politie	13	21	25	16
Incidenten vervaardigen soft- of harddrugs (F44, F45)	Politie	51	36	41	28
Incidenten hennepkwekerijen (F45/MK-projectcodes)	Politie	58	57	78	57
Aantal sluitingen woningen en lokalen soft en harddrugs (Wet Damocles)	Gemeente	10	4	7	8
Aantal waarschuwingen woningen en lokalen soft en harddrugs (Wet Damocles)	Gemeente	15	12	7	10
Aantal bestuurlijke prostitutie controles	Gemeente	X	X	X	9
Aantal gedraaide RIEC-casussen	Gemeente	8	7	8	11
Aantal opgelegde Last onder dwangsom drugsdealen	Gemeente	X	4	7	10
Aantal MMA meldingen	Gemeente[1]	X	X	129	160
Meld Misdaad Anoniem (MMA-meldingen) (E46)	Politie	0	91	144	167
Incidenten mensensmokkel (F5294)	Politie	1	1	0	0
Incidenten handel en bezit wapens (F70, F71, F72, F73)	Politie	50	47	40	42
Incidenten fraude met onlinehandel (F636)	Politie	330	495	542	459
Incidenten identiteitsfraude (F617)	Politie	52	44	83	65
Aangehouden drugskoeriers Schiphol	KMar	259	190	125	142
Mensensmokkel Schiphol	KMar	81	77	43	37
Mensenhandel Schiphol	KMar	65	51	17	11
Afgepakt vermogen in euro's	Politie	X	338.588	1.665.124	381.528
Incidenten dumping afval drugslab (M0111)	Politie	0	9	4	8

Toelichting tabel 5.2.

Vanaf 2020 is de gemeente aangesloten bij Meld Misdaad Anoniem.

Pas sinds 2021 voert de gemeente zelf de prostitutiecontroles uit. Daarvoor deed de politie dit.

Thema 5.3: Weerbare overheid/weerbaar bestuur

Indicatoren	Bron	2018	2019	2020	2021
Aantal gevallen agressie en geweld tegen politie-ambtenaren	Politie	22	27	30	33
Aantal aangiften wegens agressie en geweld tegen medewerkers publieke sector	Politie	4	10	24	20
Aantal gevallen agressie en geweld tegen gemeente-ambtenaren	HRM	14	24	26	27
Waarvan tegen Buitengewoon opsporingsambtenaren (Handhavers)	HRM	2	6	20	16

Toelichting tabel 5.3.

Het aantal gevallen van agressie en geweld tegen gemeenteambtenaren is sinds 2018 gestegen.

[1] De gemeente en politie ontvangen ieder meldingen via Meld Misdaad Anoniem. Dit zijn niet altijd dezelfde meldingen waardoor er een verschil in cijfers waarneembaar is.

Thema 5.4: Informatieveiligheid/cybercriminaliteit

Indicatoren	Bron	2018	2019	2020	2021
Cyberaanval (DDOS) op Gemeente Haarlemmermeer	CISO	0	0	0	0
Aantal gedetecteerde Phishing mails	CISO	1	11	5	0
Aantal pogingen ransomware	CISO	0	0	0	0
Incidenten cybercrime (F90)	Politie	43	114	174	255
Slachtofferschap cybercrime	VM	12% *)	16%	-	18%
Kinderporno (F5291)	Politie	4	4	5	9

**) meting 2017*

Toelichting tabel 5.4.
De eerste drie indicatoren gaan over informatieveiligheid (het eigen huis op orde). Het gaat hier om computercriminaliteit als middel èn als doel).

De indicator Cybercrime (F90) laat zien in welke mate inwoners/ondernemers slachtoffer zijn geworden van verschillende vormen van gedigitaliseerde criminaliteit (computercriminaliteit als middel tot een ander doel). Dit zijn aantallen die uit aangifte of opsporingsonderzoek bekend zijn geworden. Er is een toename van 470% over de afgelopen vier jaar zichtbaar. In deze cijfers zijn niet zichtbaar de situaties waarin geen aangifte is gedaan (dark number). Uit de Veiligheidsmonitor 2021 'slachtofferschap' blijkt dat 18% van de respondenten aangeeft de afgelopen 12 maanden slachtoffer te zijn geworden van cybercrime. Hierin is eveneens een toename te zien.

Thema 5.5: Ambtelijke en bestuurlijk integriteit

Indicatoren	Bron	2018	2019	2020	2021
Aantal meldingen bij Meldpunt Integriteit	HRM	30	27	24	16
Aantal schendingen vastgesteld	HRM	16	15	11	10
Vermoeden weerlegd/ melding ingetrokken	HRM	12	12	5	6
Onderzoek loopt nog	HRM	1	0	1	0

Toelichting tabel 5.5.

- Het aantal meldingen bij het meldpunt integriteit laat een dalende trend zien.
- Er zijn meer schendingen van integriteit vastgesteld dan weerlegd/ ingetrokken.

5.2 Veiligheidsproblematiek: hoofdlijn, aandachtspunten

Hoofdlijnen en aandachtspunten in het veiligheids- en risicobeeld binnen dit veiligheidsveld zijn, op basis van de cijfermatige analyse in combinatie met kwalitatieve verdieping/oordelen:

5.2.1. Polarisatie en radicalisering (conclusies obv gesprekken en cijfers)

- De afgelopen jaren lijken de tegenstellingen in de samenleving groter te worden. Met als gevolg dat er meer polarisatie ontstaat tussen de verschillende groepen. Ook zien we dat steeds meer jongeren extreemrechts gedachtegoed aanhangen.
- De professionals geven aan dat er een goede integrale samenwerking is met verschillende interne- en externe partners. Maar dat er nog verbetering kan komen in het verstevigen van het netwerk met niet-professionals. Belangrijk is om te investeren in een netwerk van sleutelfiguren van lokale gemeenschappen, verenigingen en buurtnetwerken.
- Meer voorlichting aan jeugd op school is belangrijk om polarisatie en radicalisering te voorkomen, maar ook het inzetten op weerbaarheid is van belang om jongeren minder vatbaar te maken voor radicalisering.

- Aandacht voor de aanpak van discriminatie. Landelijke onderzoeken (SCP) naar ervaren discriminatie laten grote verschillen zien, vergeleken met registraties van klachten of aangiften bij instanties als Bureau Discriminatiezaken en de politie.
- Het conflict in Oekraïne heeft ook een grote impact in onze regio. Die impact voert soms verder dan we dat wellicht in eerste instantie in beeld hebben. Zo is het ook vanuit CTER-perspectief van belang om de ontwikkelingen binnen je werkgebied in de gaten te houden, bijvoorbeeld het gedachtegoed en de drijfveren van betrokken groeperingen. Denk aan inwoners die bijvoorbeeld willen deelnemen aan de strijd in de Oekraïne, een verdeling binnen het extreemlinkse spectrum tussen anti-fascisten en pro-communisten, maar ook een verschuiving van anti-vaccinatie naar pro-Rusland.

5.2.2. Georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit

- Het BEKE onderzoek 'Ondermijning op en rond de luchthaven Schiphol' uit 2020 maakt duidelijk dat de luchthaven een gelegenheidsstructuur biedt voor de georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit. De geregistreerde omvang van de georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit op Schiphol wordt beschreven in hoofdstuk 5 van het onderzoek. De nadruk van de problematiek ligt bij het fenomeen 'drugssmokkel'. Ook de smokkel van mensen, wapens, liquide middelen wordt in het onderzoek beschreven.
- Het Programma Aanpak Ondermijning Schiphol (PAOS) legt voor de periode 2021- t/m 2023 haar focus op: de gebiedsgerichte aanpak, de branchegerichte aanpak en de integriteit van Schipholpashouders.
- Na 2023 zal de aanpak van ondermijning op Schiphol een structureel vervolg krijgen met inmiddels aangevraagde financiële middelen van het ministerie van J&V.
- De standaard cijfers rondom drugs (bezit, handel- en vervaardiging) zijn gedaald. De aanpak van drugscriminaliteit daarentegen is de afgelopen jaren versterkt. Er is bovendien een toename in het aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen aan drugsdealers maar ook is het aantal ontdekte drugslabs toegenomen. Ook is er een toename te zien in de hoeveelheid drugsafval wat wordt gedumpt in de gemeente. In de regio Noord-Holland hebben wij de meeste drugsdumpingen.
- De hoeveelheid casuïstiek bij het RIEC, waarbij de gemeente betrokken is, is gestegen. Er wordt gewerkt aan de meldingsbereidheid, de overheid maar ook inwoners en ondernemers weten steeds beter wat ondermijning is en hoe zij dit kunnen herkennen en melden. Het aantal anonieme meldingen bij Meld Misdaad Anoniem is gestegen.
- Sinds 2020 worden bestuurlijke prostitutiecontroles uitgevoerd door toezichthouders van de gemeente. Indien nodig wordt daar een bestuurlijk op gehandhaafd door middel van een last onder dwangsom of last onder bestuursdwang. De toezichthouders hebben een opleiding gekregen om ook signalen van mensenhandel te herkennen. Indien zij vermoedens hebben van mensenhandel melden zij dit bij de politie en indien nodig wordt er een integrale casus op gestart.
    - Vanuit het land is aandacht gevraagd voor het risico dat subjecten die bekend zijn met mensenhandel en uitbuiting zich beschikbaar stellen om vluchtelingen uit Oekraïne op te vangen. Verzoek uit de regio is alert te zijn op mogelijke signalen die hierop kunnen wijzen in onze regio en bij vermoedens te bellen bij het RIEC. Het RIEC ontwikkelde een infographic (in 3 talen) om vluchtelingen te wijzen op de signalen van mensenhandel en wat zij kunnen doen als ze dit meemaken.

5.2.3. Weerbare overheid/weerbaar bestuur

- De gemeente beheert intern een agressieprotocol, daarnaast zijn er alarmknoppen aanwezig bij balies waar gesprekken met inwoners plaatsvinden.
- Uit de cijfers blijkt dat het aantal gevallen van agressie tegen medewerkers van de gemeente de afgelopen jaren is gestegen. De afgelopen jaren is er intern steeds meer aandacht voor agressie en geld tegen medewerkers. Zo hebben medewerkers van de gemeente die te maken hebben met publiek krijgen jaarlijks een training omgaan met agressie. Doordat medewerkers zich gesteund voelen is er een kans dat zij eerder agressie en geweld melden en dat daarom de cijfers zijn gestegen.

5.2.4. Informatieveiligheid/cybercriminaliteit

- Er heeft de afgelopen jaren een duidelijke verschuiving plaatsgevonden van de traditionele vermogenscriminaliteit, als diefstal uit woningen en bedrijven, van motorvoertuigen en inbraken in winkels, naar (vermogens)criminaliteit in de onlinewereld. Er zitten steeds vaker computer gerelateerde

aspecten aan de criminele activiteiten. Daarbij is ICT een middel is tot een ander doel, zoals financieel gewin. We spreken hierbij over gedigitaliseerde criminaliteit.
  - De aangiften bij de politie van cybercriminaliteit en het slachtofferschap van cybercriminaliteit zijn explosief gestegen de afgelopen jaren. Het onderwerp is actueel kan iedereen het overkomen om slachtoffer te worden. Schaamte kan een reden zijn om geen aangifte te doen.
  - In 2021 hebben we in het Uitvoeringsprogramma veiligheid (nr….) de aanpak van cybercrime als prioriteit opgenomen. De gemeente en politie hebben een regionale aanpak ontwikkeld tegen gedigitaliseerde criminaliteit. Onze aanpak is met name gericht op bewustwording, slachtoffer- en daderpreventie. Hierover hebben wij op 27 januari 2022 een informatieve raadssessie gehouden.
  - De aanpak van gedigitaliseerde criminaliteit krijgt volgens de professionals nog onvoldoende aandacht in relatie tot de omvang van het probleem.
  - Een andere ontwikkeling is die waarbij ICT zelf het doel én het middel is met gevolgen voor personen, organisaties of de samenleving in haar geheel. We spreken hierbij over ‘cybercrime in enge zin’ (of informatieveiligheid). De gemeente kan ook kwetsbaar zijn wanneer het doelwit is van cybercriminelen. Het is belangrijk om intern goed voorbereid te zijn op aanvallen maar ook om medewerkers goed voor te lichten ten aanzien van deze kwetsbaarheiden en hen een handelingsperspectief te bieden bij vermoedens van.
- De Raad heeft 10 februari 2022 uitgesproken dat: Indien de gemeente wordt gehackt nadrukkelijk niet toe te staan dat er geld aan de hacker(s) wordt betaald; De gemeente aangemeld wordt als deelnemer aan het Nomoreransom project (httDs://www.nomoreransom.org/); De organisaties en instellingen in de gemeente Haarlemmermeer te informeren over het Nomoreransom project.
  - De ontwikkelingen rond het conflict in Oekraïne volgen elkaar snel op, ook op het gebied van digitale dreigingen. Ondanks veel digitale activiteit met betrekking tot het conflict in Oekraïne zijn er op dit moment geen concrete aanwijzingen dat digitale aanvallen impact hebben op Nederland. Echter worden eventuele gevolgen en aanvallen in Nederland in de toekomst niet uitgesloten. Er is dan ook zeker sprake van een verhoogde dreiging (bron: NCSC) https://www.ncsc.nl/onderwerpen/oekraine
  - De cybercrimeteams van de politie zijn extra waakzaam vanwege de recente gebeurtenissen in Oekraïne. De politie roept bedrijven en organisaties die slachtoffer worden van cybercrime, zoals ransomware- of wiperware, op om hiervan altijd aangifte te doen. Deze aangiftes zijn niet alleen belangrijk voor de Nederlandse politie, maar vormen ook voor internationale partners de puzzelstukjes waarmee mogelijk nader onderzoek kan worden gedaan (bron: politie) https://www.politie.nl/nieuws/2022/maart/4/00-cybercrimeteams-van-de-politie-extra-waakzaam.html

5.2.5. Ambtelijke en bestuurlijk integriteit

- Het aantal meldingen bij het Meldpunt Integriteit is de afgelopen jaren gedaald. Het is moeilijk te duiden of dit door het integriteitbeleid komt of dat dit andere oorzaken heeft. Medewerkers die niet melden kunnen immers niet naar de reden worden gevraagd van het niet melden. De boodschap is om eerst het goede gesprek te voeren. Ook uit de weerbaarheidsscan ondermijning volgt dat er een cultuur is van bespreekbaarheid. Als dit de reden is voor de daling van het aantal meldingen dan is dat een gunstige ontwikkeling.
- Het aantal diefstallen neemt voor het derde jaar op een rij af. Dat is te verklaren doordat mensen veel thuis hebben gewerkt als gevolg van corona.

5.3 Aanpak: accenten en aandachtspunten

Accenten en aandachtspunten in de lopende aanpak op dit veiligheidsveld zijn:

5.3.1. Polarisatie en radicalisering

- Regionale en lokale visie: In samenwerking met NH Samen Veilig is een regionale visie op de aanpak van CTER opgesteld. Deze regionale visie is de basis voor de te ontwikkelen lokale visie en bijbehorende aanpak.
- Mede door de pandemie zijn er steeds meer polariserende groepen en tegenstellingen in de samenleving. In samenwerking met externe lokale en regionale proberen we zicht te krijgen op deze groepen of individuen. Zodra we hier zicht op hebben, wordt de groep of individu geduid en indien nodig aangepakt.

- Het aantal CTER-casuïstiek is gering, maar inhoudelijk kan het, of heeft het een grote impact op de samenleving. Zeker wanneer subjecten niet op tijd onderkend worden. Waar nodig wordt een subject besproken in het regionale i2O en indien nodig, wordt een persoonsgerichte aanpak opgestart.
- Er wordt geïnvesteerd in contact met religieuze en culturele organisaties en stichtingen, zij hebben een belangrijke functie in de samenleving en zijn belangrijke sparringpartners als er sprake is van spanningen en maatschappelijke onrust.
- Blijven investeren in het vergroten van awareness en uitwisselen van kennis bij interne en externe partners. Een training voor medewerkers voor het herkennen van signalen is reeds gegeven maar moet nu worden ingebed in het aanbod van opleidingen vanuit de gemeente.

5.3.2. Georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit

- De afgelopen jaren lag de focus voornamelijk op de aanpak van woonfraude, criminele samenwerkingsverbanden, verouderde bedrijventerreinen en drugsproductie en -handel. Binnen die accenten in de aanpak van ondermijning is vooral ingezet op onderstaande punten.
- Aanpakken drugscriminaliteit en inzetten bestuurlijke maatregelen: De burgemeester heeft meerdere bestuurlijke mogelijkheden om de drugscriminaliteit aan te pakken. Er wordt een last onder dwangsom opgelegd voor het dealen van drugs in de openbare ruimte. Een woning of pand wordt gesloten wanneer daar een handelshoeveelheid soft- en/of harddrugs in gevonden wordt zoals beschreven in het Damoclesbeleid. Het onverkort toepassen van het Damoclesbeleid wordt steeds lastiger. De burgemeester kan door recente jurisprudentie niet meer eenvoudig woningen sluiten wanneer daar (hard)drugs in aangetroffen is. Jurisprudentie laat zien dat de burgemeester het besluit zorgvuldiger moet afwegen. Dit betekent mogelijk dat in de toekomst minder woningen kunnen worden gesloten. Naast de handhaving op de drugs in de woning wordt ook altijd een controle gedaan op eventueel lopende uitkeringen en indien nodig wordt deze stopgezet en teruggevorderd.
- Inzetten Wet Bibob: De burgemeester cq. het college kan de Wet Bibob inzetten bij vergunningen, subsidies, aanbestedingen en grond- en vastgoedtransacties. Er zijn ook beleidsregels opgesteld wanneer de Wet Bibob wordt toegepast. Er is meerdere keren met succes een Bibob-toets uitgevoerd waarbij het voorkomen is dat criminelen een vergunning kregen of grond van de gemeente konden aankopen.
- Casuïstiek onder RIEC-convenant: Het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) ondersteunt en faciliteert de overheid in de aanpak van georganiseerde criminaliteit. Op basis van het RIEC-convenant mag er tussen overheden informatie worden uitgewisseld om georganiseerde criminaliteit aan te pakken. De gemeente heeft de afgelopen jaren veel casuïstiek behandeld. En er is ook een stijgende lijn waar te nemen in de hoeveelheid lopende casuïstiek, en de bijbehorende uitgevoerde interventies.
- Aanpak criminaliteit op bedrijventerrein De Liede: In samenwerking met de politie Haarlemmermeer, Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, Belastingdienst en Openbaar Ministerie wordt de criminaliteit op bedrijventerrein De Liede aangepakt. Er zijn meerdere integrale controles geweest waar diverse misstanden zijn aangetroffen en aangepakt. Er is de afgelopen jaren vooral repressief opgetreden, waarbij de focus voor de komend jaar vooral ligt op preventieve maatregelen (voorlichting, inrichting terrein en samenwerking) om het bedrijventerrein nog veiliger en betrouwbaarder te maken.
- Integrale controles met OD, gemeente en politie: Sinds 2021 voeren deze organisaties structureel integrale controles uit bij bedrijven en woningen waarbij er signalen zijn van criminaliteit. Op een laagdrempelige manier wordt een signaal gecontroleerd. Indien nodig worden nog andere organisaties uitgenodigd om deel te nemen zoals Liander, de Nederlandse Arbeidsinspectie of de Douane. Na een controle kan het signaal van criminaliteit worden ontkracht of bevestigd.
- Bestuurlijke prostitutiecontroles: Er wordt proactief en reactief ingezet op signalen van illegale prostitutie. Er vinden regelmatig controles plaats en indien nodig wordt hierop gehandhaafd. De toezichthouders zijn altijd alert op signalen van mensenhandel en melden dit bij de politie. Vanaf 2022 wordt gewerkt met drie regionale prostitutie controleteams (PCT) waarbij voor Kennemerland de gemeente Haarlem als centrumgemeente fungeert.
- Controles op de Basisregistratie Personen (BRP): Binnen cluster Veiligheid zijn alle medewerkers van team Handhaving&Toezicht aangewezen als toezichthouder op de BRP. Zij voeren bij signalen van een foutieve inschrijving in combinatie met vermoedens van criminaliteit een controle uit, vaak in samenwerking met

de politie. Wanneer er misstanden worden aangetroffen wordt hiervan een rapportage opgemaakt voor Burgerzaken en wordt een persoon indien nodig in- of uitgeschreven van een woonadres.

- Ontvangen en verwerken meldingen via Meld Misdaad Anoniem (MMA): Sinds 2020 is de gemeente aangesloten bij MMA en ontvangt zij uiteenlopende signalen van criminaliteit. De meldingen worden intern gedeeld met de betrokken teams en/of clusters.
- Bewustwordingstrainingen intern: Meerdere medewerkers hebben een training gehad waarin is uitgelegd wat ondermijning is en hoe ze dit kunnen herkennen. Met als doel een verhoogd aantal meldingen van signalen van ondermijning. De bewustwording is dan ook groot binnen de gemeentelijke organisatie, dit blijkt ook uit de Weerbaarheidsscan. Voor het melden van signalen is er een intern meldpunt ingericht. Medewerkers kunnen op een laagdrempelige manier melding doen en deze zal altijd uitgelopen worden al dan niet in samenwerking met de politie. Medewerkers ontvangen ook altijd een terugkoppeling na hun melding.
- Aanpak Outlaw Motorcycle Gangs (OMG): OMG-clubs cultiveren een gewelddadig imago, faciliteren structureel criminaliteit en creëren een subcultuur van wetteloosheid. Daarbinnen wordt ook het plegen van geweld gestimuleerd en gefaciliteerd. Sommige leden van OMG-clubs plegen gewelddadige en andere ernstige strafbare feiten zoals handel in verdovende middelen, wapenbezit, intimidatie en afpersing. OMG-clubs en leden van dergelijke clubs worden aangepakt middels een persoonsgerichte en locatiegerichte aanpak.
- Op Mainport Schiphol (PAOS) ligt de focus op de gebieden: Schiphol-oost en de bagagekelder, de branches schoonmaak en catering en op de integriteit van Schipholpashouders. Analyses en onderzoek, opsporing en vervolging, het opwerpen van barrières, casuïstiek en het vergroten van awareness zijn kenmerken van de huidige aanpak. Daarin is een sterke Privaat-Publieke samenwerking. Verbetering privaat-publieke informatiedeling onder regie Schiphol Driehoek Ondermijning.

5.3.3. Weerbare overheid/weerbaar bestuur

- Rechtszaak voor terugkeer wapenstok bij Boa’s
  Gemeente Haarlemmermeer heeft de beslissing van de Minister van Rechtsbescherming om de wapenstok niet voor de gehele gemeente maar slechts voor Schiphol toe te kennen aan de Boa's aangevochten bij de Raad van State. De Boa's worden met een forse toename van agressie en geweld geconfronteerd sinds de wapenstok niet meer tot hun uitrusting behoort. De minister gaat een nieuwe visie op de Boa uitwerken. Hieraan gekoppeld is ook de vernieuwing van het Boa stelsel, met een nieuwe wijze van toekennen van verdedigingsmiddelen en meer ruimte voor lokaal maatwerk.
- Versteviging en intensivering samenwerking politie en Boa's
  Door nauwere samenwerking tussen politie en Boa's is de procedure rondom aangifte van wederspannigheid, bedreiging/belediging, en mishandeling aangescherpt en verstevigd, waardoor er sprake is van een effectievere en efficiëntere afhandeling. Tegelijkertijd is de operationele samenwerking tussen Boa en politie aangescherpt en verbeterd wanneer Boa's in een gevaarsetting terecht komen in de openbare buitenruimte. En wordt elke casus geëvalueerd door beide partijen gezamenlijk, en waar nodig wordt deze werkinstructie verder aangepast en/of verfijnd.
- Agressietrainingen intern en BOT team
  Medewerkers van de gemeente die te maken hebben met publiek krijgen jaarlijks een training omgaan met agressie. Medewerkers die te maken hebben gehad met agressie en/of geweld worden opgevangen en ondersteund door het BedrijfsOpvangTeam (BOT). Dit team is opgeleid om collega's te ondersteunen die te maken hebben gehad met een agressie-incident.
- Aangifte doen bij geweld, bedreiging of intimidatie
  Agressie en geweld wordt altijd intern gemeld. De aard en impact van de agressie of het geweld is een overweging bij aangifte politie.

5.3.4. Informatieveiligheid/cybercriminaliteit

- Voor cybercriminaliteit ‘in enge zin’ (informatieveiligheid) stellen we het Strategisch beleid Informatiebeveiliging Gemeente Haarlemmermeer op. Dit beleid richt zich op onderstaande aandachtspunten/ accenten. De uitvoering daarvan zal programmatisch met jaarplannen verlopen. Op 12

november 2021 is het jaarplan Informatiebeveiliging 2022 opgesteld. Daarmee hebben we beleidsmatig belangrijke waarborgen ingebouwd om onze de informatieveiligheid in ons eigen huis op orde te houden.

- Risico gebaseerd werken: de gemeente organiseert informatiebeveiliging zodanig dat steeds de afweging gemaakt wordt tussen *enerzijds* de relevante bedreigingen, met de kans op schade en *anderzijds* de kosten van mitigerende maatregelen om de restrisico's acceptabel te houden.
- Bewust verantwoordelijkheid nemen: de gehele organisatie handelt op basis van de lijnverantwoordelijkheid voor informatiebeveiliging, met duidelijk ingevuld eigenaarschap. Goede verantwoording betekent dat Informatieveiligheid is opgenomen in de integrale P&C- cyclus.
- Security by design: de gemeente zorgt dat de risico's van informatiebeveiliging vanaf het begin bij innovatie en veranderingen meegenomen wordt, dus vanaf de ontwikkeling van beleid, het inrichten van processen tot en met het uitfaseren van informatiesystemen. Het gaat bijvoorbeeld om dataminimalisatie, het *need to know* principe en transparantie van ontwerp.
- Lerend vermogen: in de snel veranderende wereld van cybersecurity moeten bedrijfsprocessen zijn opgewassen tegen de dreigingen van morgen. Dit stelt eisen aan de beveiliging in de gemeente Haarlemmermeer, zoals beschikbare kennis en expertise, inrichting op basis van structurele risicoanalyses, de toetsing en hoe effectief de gemeente die beveiliging kan bijstellen.
- Campagne ABC: de gemeente is aangesloten bij de ABC campagne van de politie. De **ABC** kan gezien worden als een vertaling - voor iedereen bekende preventiemaatregelen - wanneer je bijvoorbeeld een woning verlaat. Iedereen weet dat je de deur op slot moet doen, ramen dicht en wanneer het donker is een lichtpunt aanzet. Deze **ABC** zijn de basisregels voor wanneer je gaat mailen, appen, bellen, gamen, googelen etc. De A staat voor Alert zijn, de B staat voor Bescherm jezelf en de C staat voor Check altijd.

- Belangrijke aandachtspunten/accenten bij de aanpak van de gedigitaliseerde criminaliteit zijn zowel preventief als repressief, namelijk:
  - Vergroten van de weerbaarheid van onze inwoners en ondernemers (bevorderen zelfredzaamheid)
  - Voorkomen van slachtofferschap door het vergroten van bewustwording (awareness)
  - Vergroten van de aangiftebereidheid en daarmee het verkleinen van het dark number
  - Daderpreventie door gerichte inzet die gebaseerd is op risicofactoren (personen met hoge ICT-skills èn bereidheid tot deviant gedrag)
  - Versterken positie digitale wijkagent
  - Versterken opsporing en vervolging verdachten
  - Versterken samenwerking in de strafrechtketen
  - Bestuurlijke integrale aanpak (preventie en repressie) opstellen
  - Vergroten kennis en verdere professionalisering binnen de gemeente, de politie en het OM.

5.3.5. Ambtelijke en bestuurlijk integriteit

- Onderzoek naar weerbaarheid organisatie met betrekking tot ondermijning is afgerond. De hoofdconclusie is dat de gemeente een stevige basis heeft voor een weerbare organisatie waarbij er een hoogrisicobewustzijn is van de kwetsbaarheid van medewerkers, integriteit als centrale waarde wordt gezien en er een cultuur van bespreekbaarheid is.
- Naar aanleiding van de Weerbaarheidsscan is een Plan van aanpak 'weerbare gemeente' gemaakt waarbij de focus vooral ligt op een nog hogere bewustwording van de ambtelijke organisatie. Dit wordt onder andere gedaan door het geven van bewustwordingstrainingen, het introductieprogramma voor nieuwe medewerkers uitbreiden met ondermijning en opnemen van ondermijning als vast onderdeel van de periodieke personeelsgesprekken.
- Een beleidsontwikkeling voor 2022 is een nadrukkelijkere koppeling tussen het integriteitbeleid en ondermijning leggen. Een integere organisatie is weerbaarder tegen ondermijningsrisico's.
- De meldplicht voor integriteitsschendingen is uitgebreid met een meldplicht voor ondermijning. Hiermee is het voor medewerkers ook verplicht om signalen van ondermijning uit de interne organisatie te melden.
- Op 9 november 2021 heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel aangenomen voor een VOG-toets, waarbij ook politiegegevens gebruikt kunnen worden om te bepalen wel of niet een aangevraagde VOG af te geven. Deze meer intensieve screening is alleen voor functies waarbij integriteit zeer belangrijk is en de

bestaande screenings mogelijkheden onvoldoende of ontoereikend zijn. Het gaat hierbij om functies waarin sprake is van een bevoegdheid geweld te gebruiken, toegang tot gevoelige informatie bij de uitvoering van wettelijke taken op het terrein van openbare orde en veiligheid of handhaving van de rechtsorde, of integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur. Dit gaat uiteindelijk ook ingevoerd worden voor medewerkers van team OOV die met (zeer) privacygevoelige informatie werken.
- Er is een speciale Sharepoint-Pagina Ondermijning gemaakt waar medewerkers meer informatie kunnen vinden over signalen, waar te melden en de aanpak.

5.4 Resultaten participatie inwoners en ondernemers

5.4.1. Digipanel en dorps- en wijkraden
- Bijna alle respondenten van het Digipanel geven aan dat wanneer ze weten dat er in woningen of panden criminele activiteiten plaatsvinden (bijvoorbeeld de productie van drugs) dat men dat zal melden. Bij de dorps- en wijkraden ligt dat iets lager.
- Bijna alle respondenten van het Digipanel geven aan dat als ze slachtoffer zouden worden van oplichting via hun computer of telefoon dat ze dan zeker aangifte doen bij de politie. Bij de respondenten van de dorps- en wijkraden ligt dat iets lager (oneens 11,5%, weet niet 7,7%).
- Zie 1.5. voor meer resultaten uit de participatie.

5.4.2. Veiligheidsmonitor 2021
In het onderzoek de veiligheidsmonitor 2021 hebben we aan de inwoners een aantal specifieke vagen voorgelegd over het veiligheidsveld *Integriteit en veiligheid*. Hieronder de resultaten

Heeft u in de afgelopen 12 maanden weleens iets verdachts gezien of meegemaakt in uw woonomgeving?
Resultaat: Bijna de helft van de inwoners heeft in de afgelopen 12 maanden niet iets verdachts gezien of meegemaakt. De respondenten die aangeven wel iets verdachts te hebben gezien geven aan in de afgelopen 12 maanden dat zij één of meer verdachte personen hebben waargenomen in een lang geparkeerde auto. Daaropvolgend verdachte personen die rondhingen in de buurt en personen die op een verdachte manier met elkaar in gesprek waren.
Wat het minst is waargenomen is verpakkingen van chemicaliën bij panden, sterke anijsachtige geur of verdachte pakketjes die werden opgehaald bij een woning of een bedrijf.
Conclusie: Er wordt meer gelet op verdachte personen in de openbare ruimte dan verdachte zaken die rondom een pand gebeuren.

Heeft u iets gedaan aan deze verdachte situatie(s)?
Resultaat: Het grootste gedeelte van de inwoners gaf aan niets te doen met deze verdachte situatie. Wanneer er wel actie is ondernomen dan geeft een groot deel aan het besproken te hebben met de buurtbewoners. Het minst aantal respondenten heeft de situatie gemeld bij Meld Misdaad Anoniem en bij de politie.
Conclusie: Er wordt vaker niet dan wel gemeld bij de daarvoor beschikbare meldpunten.

Om welke reden(en) heeft u niets gedaan?
Resultaat: De meeste inwoners twijfelden of het belangrijk genoeg was en ziet dit daarnaast niet als hun taak. De minste inwoners geven aan dat het niet nodig was omdat de situatie snel was opgelost of doordat anderen al iets deden.
Conclusie: Inwoners hebben onduidelijkheid wanneer ze iets moeten melden en zien het niet als hun taak. In communicatie uitingen over verdacht gedrag kan hier aandacht aan worden besteed.

Algemene conclusie
Komende jaren moet er meer aandacht uitgaan naar de maatschappelijke bewustwording wat ondermijnende criminaliteit is, waar men dat kan melden en waarom het belangrijk is om dit soort zaken te melden.
Inwoners letten namelijk vooral op verdacht gedrag van personen in de openbare ruimte. Maar minder op verdachte zaken die gebeuren rondom een pand. Terwijl dit soort signalen ook echt van meerwaarde kunnen zijn in de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Wanneer verdachte situaties worden waargenomen wordt

er het minst gemeld bij de daarvoor beschikbare meldpunten. Terwijl de aanpak grotendeels afhankelijk is van meldingen.

5.4.3. Veiligheidsportretten

Naast de online vragenlijsten zijn er ook 15 verdiepende interviews gehouden met inwoners en ondernemers over veiligheid in Haarlemmermeer. Deze portretten geven een lokale kleur aan hoe inwoners en ondernemers aankijken tegen veiligheid. Deze veiligheidsportretten zijn als afzonderlijk document te lezen en worden gepubliceerd op: www.podiumvoorarchitectuur.nl In deze paragraaf volgen een aantal citaten die betrekking hebben op veiligheidsveld 5 integriteit en veiligheid.

"Veiligheid is vooral veel bewustwording, ook op digitaal gebied. Je kunt mensen meer voorlichting geven, maar ze moeten ook zelf goed nadenken. Goed lezen, niet te snel op linkjes klikken."

-Carina, Nieuw-Vennep-

"We weten niet echt of er geronseld wordt vanuit de misdaad, maar de dreiging is wel voelbaar."

-Pien, Hoofddorp-

"Er zijn mensen die echt een onveilig leven leiden. Dat kunnen wij ons gelukkig vaak niet voorstellen. Als je de mensen ziet die uit een onveilig gebied komen… Dan besef je pas wat de betekenis van veiligheid is."

-John, Badhoevedorp-

"Wat hij soms wel merkt: ''er wordt naar hem gekeken, ook vanwege zijn achternaam.''

-Ramin, Hoofddorp-

5.5 Overall: mogelijke prioriteiten veiligheidsveld 5

Mogelijke prioriteiten binnen dit veiligheidsveld op basis van de brede inventarisatie zijn:

5.5.1. Polarisatie en radicalisering

Deelthema's/veiligheidsaspecten binnen dit thema:

- Lokale visie en aanpak, gericht op preventie en repressie
- Polarisatie en tegenstellingen in de samenleving

Onderdelen/elementen van de aanpak van dit thema:

- Afronden en uitvoeren lokaal beleid inclusief een handelingskader
- Voorlichting aan jeugd waarbij vooral aandacht uitgaat naar polarisatie (preventie)
- Versterken samenwerkingsnetwerk zowel intern als extern
- Bevordering deskundigheid samenwerkingspartners zowel intern als extern
- Bevorderen kennis van het bestuur binnen de gemeentelijke organisatie

5.5.2. Georganiseerde ondermijnende criminaliteit

Deelthema's/veiligheidsaspecten binnen dit thema:

- **Mainport Schiphol**; aanpak van de gelegenheidsstructuur voor georganiseerde ondermijnende criminaliteit

- Tegengaan ondermijnende criminaliteit in de **buitengebieden**
- Continueer de aanpak van **drugscriminaliteit**
- Meer focus op de aanpak van (illegale) **prostitutie** en **mensenhandel**

Onderdelen/elementen van de aanpak van dit thema:

- Inzetten op bestuurlijke integrale aanpak via verschillende sporen (bestuursrecht, strafrecht, fiscaal, privaatrecht) en samenwerking in de samenleving met inwoners, ondernemers, organisaties en instellingen
- Vergroten van de bewustwording over en de weerbaarheid tegen ondermijnende criminaliteit van de samenleving. Niet alleen gericht om zodoende meer signalen op te halen maar juist ook het verhogen van de maatschappelijke bewustwording (bij welk restaurant ga ik uiteten?).
- Vergroten van de meldingsbereidheid in de samenleving en bereidheid tot samenwerking van de samenleving met de overheid bij de aanpak
- Samenwerking met Mainport Rotterdam en sierteelt
- Verbeteren informatiedeling publiek-privaat
- Blijvend inzetten op de aanpak van drugscriminaliteit door middel van hernieuwd Damoclesbeleid, last onder dwangsom voor drugs dealen en leer inwoners de signalen van een drugslab herkennen voor het verhogen van de meldingen
- Stel beleid Aanpak Mensenhandel op en train gemeentemedewerkers in het herkennen van signalen van mensenhandel
- Continueer de controles op (illegale) prostitutie en leg bestuurlijke maatregelen op indien nodig
- Verbeter de interne analysemogelijkheden (ontwikkel een analyse tool)
- Continueer de integrale controles voor de zichtbaarheid van de aanpak in de samenleving

5.5.3. Informatieveiligheid en cybercriminaliteit

Deelthema's/veiligheidsaspecten binnen dit thema:

- Informatieveiligheid. De huidige aanpak van informatieveiligheid biedt voldoende waarborgen voor onze eigen organisatie. Uitvoering vindt programmatisch plaats. Dit gaan we voortzetten, monitoren, evalueren en actualiseren (plan, do check, act).

- Cybercriminaliteit/digitale veiligheid. De huidige aanpak van de gedigitaliseerde criminaliteit is onvoldoende om de sterke opmars daarvan af te remmen. Dit ons belangrijkste motief om aan de aanpak van gedigitaliseerde criminaliteit hieraan prioriteit toe te kennen.

Onderdelen/elementen van de aanpak van dit thema:

- Gericht op slachtoffer- en daderpreventie (preventie)
- Gericht op opsporing en vervolging (repressie)
- Zie verder 5.3.4.

6. Prioriteiten en overige strategische thema's voor het nieuwe Integraal veiligheidsplan 2023-2026

De algemene conclusie uit deze veiligheidsanalyse luidt:

Haarlemmermeer is nog steeds een relatief veilige gemeente, waarin inwoners en ondernemers zich over het algemeen veilig voelen. De ontwikkelingen rond de productie, het vervoer, de verkoop en het gebruik van drugs, alsmede de toename in jeugdcriminaliteit en wapenbezit onder jongeren zijn echter zorgelijk. De overlast door jeugd zal naar verwachting verder toenemen omdat in veel wijken gelijktijdig grote groepen jongeren in een bepaalde leeftijdscategorie komen en er vooralsnog onvoldoende voor hen te doen is in de openbare ruimte. De traditionele geregistreerde criminaliteit neemt in omvang af, maar de online criminaliteit neemt toe. Dit geeft een groter wordende maatschappelijke schade en heeft een grote impact op de slachtoffers. De weerbaarheid en zelfredzaamheid van onze inwoners wordt op de proef gesteld. Ook de zorg en veiligheid voor kwetsbare inwoners staat onder druk. Buiten het zicht van de overheid en van de meeste inwoners en ondernemers speelt de georganiseerde ondermijnende criminaliteit een blijvend grote rol. Dit heeft in toenemende mate een ondermijnend effect op de samenleving. Als hiertegen onvoldoende offensief wordt gevoerd tast de georganiseerde ondermijnende criminaliteit op de langere termijn zelfs onze rechtsstaat aan. De verdergaande polarisering in de samenleving zou in diverse vormen van extremisme tot een aantasting van onze veiligheid kunnen leiden.

Onder voorbehoud van instemming van de raad willen wij op basis van de veiligheidsanalyse 2018-2021 de volgende prioriteiten uitwerken in een raadsvoorstel IVP 2022-2026:

a. Vergroten weerbaarheid jongeren tegen criminaliteit, wapens en drugs
b. Versterken digitale veiligheid
c. Waarborgen zorg en veiligheid van kwetsbare personen
d. Aanpak georganiseerde ondermijnende criminaliteit
e. Tegengaan van polarisatie, radicalisering en extremisme.

Op deze prioriteiten zullen wij de komende jaren meer aandacht vestigen en initiatieven nemen voor een bestuurlijke aanpak in samenwerking met onze partners. Hieronder geven wij onze motivering voor deze prioriteiten.

Vergroten weerbaarheid jongeren tegen criminaliteit, wapens en drugs
De jeugd neemt in Haarlemmermeer een bijzondere positie in. Het aandeel jongeren in onze gemeente is aanzienlijk. Maar liefst 16 % van onze inwoners is tussen de 12 en de 23 jaar. De afgelopen twee jaar heeft de jeugd het onder de coronamaatregelen echter wel bijzonder zwaar gehad. Onderwijs, sport, cultuur, sociale contacten, evenementen en andere belangrijke aspecten in het leven van onze jongeren viel stil, werd tot een minimum beperkt of veranderde tot een onlinewereld. Uit verschillende onderzoeken blijken daar de uiteenlopende effecten van. Genoemd worden daarin onderwijsachterstanden en negatieve- en depressieve gevoelens. Zichtbaar en merkbaar is de toename van spanningen tussen jongeren en hun omgeving en tussen jongeren onderling. Uiteraard is een groot deel van de jeugd weerbaar en weet flexibel om te gaan met veranderingen. Met veel jongeren gaat het goed. Een ander deel heeft veel meer last van een verandering in hun leefwereld. De meldingen van jeugdoverlast zijn in 2020 meer dan verdubbeld en in 2021 ook nog veel hoger dan de jaren daarvoor. Het directe effect van de coronamaatregelen laat zich hier zien. De verwachting is dat de overlast door jeugd verder zal gaan toenemen onder andere omdat in veel wijken gelijktijdig grote groepen jongeren in een bepaalde leeftijdscategorie komen. Er is onvoldoende voor hen te doen en er zijn te weinig ontmoetingsplekken voor jongeren in de openbare ruimte. Dit signaal komt ook terug uit de participatie. Op verschillende manieren is dat zichtbaar. Van het veroorzaken van overlast tot het gebruik van alcohol, lachgas en drugs en van het maken van ruzie tot het gebruik van geweld(s)middelen en soms ook tot

het doorlopen van een criminele carrière. De leeftijd van jongeren die in de criminaliteit belanden wordt steeds lager en de aard van de delicten wordt steeds ernstiger. Ook zien we dat de onlinewereld van de jeugd en de fysieke wereld steeds meer uit elkaar gaan lopen. De toename van cybercriminaliteit en de gevoeligheid van de jeugd voor de digitale wereld zowel als slachtoffer als dader baart ons zorgen. Tevens zien we een overbelasting van de zorg en hulpverlening en bovendien sluit het principe van vraagsturing niet helemaal aan bij de jeugd die zorg en veiligheid nodig heeft. Daarom willen we de keten zorg en veiligheid, van preventie tot repressie en nazorg voor specifiek onze jeugd versterken. Maar ook blijven we investeren in de samenwerking met het onderwijs op het gebied van veiligheid in en om scholen, waarbij met name wapens, drugs en polarisatie aandachtspunten zijn.

Versterken digitale veiligheid
Er heeft de afgelopen jaren een duidelijke verschuiving plaatsgevonden van de traditionele vermogenscriminaliteit, als diefstal uit woningen en bedrijven, van motorvoertuigen en inbraken in winkels, naar (vermogens)criminaliteit in de onlinewereld. Er zitten steeds vaker computer gerelateerde aspecten aan de criminele activiteiten. Daarbij is ICT een middel is tot een ander doel, zoals financieel gewin. We spreken hierbij over '*gedigitaliseerde criminaliteit*'. Een andere ontwikkeling is die waarbij ICT zelf het doel én het middel is met gevolgen voor personen, organisaties of de samenleving in haar geheel. We spreken hierbij over '*cybercrime in enge zin*'. We vinden het belangrijk op beide ontwikkelingen in te zetten.
In 2021 hebben we in het Uitvoeringsprogramma veiligheid (2021.0000172) de aanpak van cybercrime als prioriteit opgenomen. Onze aanpak tegen gedigitaliseerde criminaliteit staat daarmee nog in de kinderschoenen en is met name gericht op bewustwording, slachtoffer- en daderpreventie. Hierover hebben wij op 27 januari 2022 een informatieve raadssessie gehouden. De huidige aanpak is naar onze mening onvoldoende om de sterke opmars van de gedigitaliseerde criminaliteit af te remmen. Ook de online ordeverstoringen en de effecten op de samenleving plaatsen ons voor grote uitdagingen. Dit ons belangrijkste motief om gezien de grote toename van gedigitaliseerde criminaliteit hieraan prioriteit toe te kennen. Met name het vergroten van de weerbaarheid van onze inwoners en ondernemers tegen gedigitaliseerde criminaliteit is daarbij een belangrijke dimensie. Voor cybercrime in enge zin stellen we het Strategisch beleid Informatiebeveiliging Gemeente Haarlemmermeer vast. Dit beleid richt zich op vijf pijlers. Daarmee bouwen we beleidsmatig belangrijke waarborgen in om onze eigen ICT- huishouding op orde te houden. De recente oorlog in Oekraïne is aanleiding om de Nederlandse veiligheidsbelangen scherp in de gaten te blijven houden. Het conflict kan verschillende effecten op Nederland hebben. Cybersecurity in relatie tot vitale infrastructuur is daarom ook een belangrijk argument om ook lokaal de digitale veiligheid te versterken.

Waarborgen zorg en veiligheid van kwetsbare personen
In het sociaal domein Haarlemmermeer werken organisaties volgens het principe van vraagsturing. Dit principe gaat uit van de inwoner die zelf een hulpvraag stelt. De inwoner staat centraal en houdt zoveel mogelijk zelf de regie. Wat inwoners zelf kunnen oplossen, regelen en organiseren wordt aan hen gelaten. De meeste inwoners zijn zelfredzaam en daarom werkt het principe van vraagsturing voor hen. Er zijn echter ook inwoners waarvoor de eigen regie onvoldoende werkt. Zonder een goede ondersteuning ontstaan er bij die inwoners problemen op het snijvlak van zorg en veiligheid. Dit is zichtbaar in vele vormen. Zo bestaat er een enorme druk op alle betrokken organisaties rond personen met complexe sociale vraagstukken, multi-probleem gezinnen, personen met verward gedrag, zorgmijders en mensen die niet op eigen kracht hulp kunnen vragen, kwetsbare inwoners met verminderde zelfredzaamheid en de dak- en thuislozen problematiek op Schiphol. Ook de effecten van de problematiek zijn divers en veelal casuïstisch. We noemen woonoverlast, relationeel geweld, schulden, verslavingen, werkloosheid, uithuiszettingen, risico's op betrokkenheid in de criminaliteit, intimidatie op straat, etc. De uiteenlopende problematiek vergt voor die verschillende doelgroepen allemaal hun eigen aanpak. Er zijn veel instellingen en organisaties betrokken bij de aanpak mede omdat op basis van diverse wet- en regelgeving verantwoordelijkheden, bevoegdheden en financieringsvormen elders zijn belegd. Een persoonsgerichte aanpak is een sleutel gebleken waarop we meer willen inzetten. De afgelopen jaren is al veel verbeterd in het versterken van de keten zorg en veiligheid. Er zijn veel nieuwe projecten, initiatieven en samenwerkingsverbanden opgezet, zowel lokaal, regionaal als bestuurlijk. Wat we binnen deze versterkte keten willen is dat zorg en veiligheid voor onze kwetsbare inwoners in diverse situaties ook wordt geborgd. Ook onze kwetsbare inwoners moeten mee kunnen doen en daarom kunnen rekenen op een overheid die daarin de regie neemt.

Aanpak georganiseerde ondermijnende criminaliteit

De problematiek van de jeugdcriminaliteit en de gedigitaliseerde criminaliteit hangen sterk samen met een zorgelijke ontwikkeling waaraan we de afgelopen jaren reeds prioriteit hebben toegekend. Kernproblemen hierbij zijn met name de productie en handel in drugs, witwassen van crimineel verkregen vermogen, maar ook diverse vormen van mensenhandel door in georganiseerd verband opererende criminelen. Dit alles met een ondermijnend effect op de samenleving. Door de verwevenheid tussen de onderwereld en de bovenwereld wordt de rechtsstaat ondermijnd evenals het vertrouwen van inwoners en ondernemers in de overheid. De afgelopen vier jaar hebben wij samen met onze partners gewerkt aan de prioriteit 'aanpak ondermijning/ georganiseerde criminaliteit' en wij vinden het noodzakelijk deze prioriteit voort te zetten en uit te bouwen. Onder andere door de samenleving meer te informeren en weerbaar te maken tegen ondermijnende criminaliteit. Landelijk, vanuit het ministerie van Justitie wordt op de aanpak van ondermijnende criminaliteit de komende jaren extra structureel geïnvesteerd. Voor het Programma Aanpak Ondermijning Schiphol (PAOS) houdt dit bijvoorbeeld in dat er extra middelen beschikbaar komen de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit op de luchthaven structureel voort te zetten. Het vereist ook volgens de minister van Justitie en Veiligheid een lange adem om het tij te keren. De voortzetting van de huidige prioriteit is alleszins logisch en ook terecht omdat het naar onze mening het bindende element is binnen verschillende sociale veiligheidsproblemen in onze gemeente.

Tegengaan van polarisatie, radicalisering en extremisme

Een verbonden inclusieve samenleving is een belangrijke basisvoorwaarde voor veiligheid. De afgelopen jaren, mede als gevolg van de pandemie, lijken de tegenstellingen in de samenleving echter groter te worden. Ook de normen en waarden en de omgangsvormen staan onder druk. Hierdoor ontstaat er meer polarisatie tussen de verschillende groepen. Dit is te zien in demonstraties in de openbare ruimte, provocaties en bewust niet naleven van regels, maar ook online worden tegenstellingen steeds prominenter. Ook zien we dat steeds meer jongeren extreemrechts gedachtegoed aanhangen. De afgelopen jaren is op basis van de prioriteit CTER een goede integrale samenwerking opgebouwd met verschillende interne- en externe partners. Dat netwerk kan nog verder verstevigd worden met niet-professionals, zoals sleutelfiguren van lokale gemeenschappen, verenigingen en buurtnetwerken. Hierdoor kunnen we meer zicht krijgen op welke polariserende groepen of individuen we moeten aanpakken. Het is belangrijk om polarisatie en radicalisering te voorkomen om een verbonden samenleving te kunnen blijven. Bijvoorbeeld het inzetten op weerbaarheid van jongeren is van belang om hen minder vatbaar te maken voor radicalisering. Daarbij hoort ook aandacht voor de aanpak van discriminatie. We investeren al in contact met religieuze en culturele organisaties en stichtingen, zij hebben een belangrijke functie in de samenleving en zijn belangrijke sparringpartners als er sprake is van spanningen en maatschappelijke onrust. Er is ook een regionale visie opgesteld voor de aanpak van CTER, die we nog lokaal willen implementeren. Het aantal CTER-casuïstiek is gering, maar inhoudelijk kan het, of heeft het een grote impact op de samenleving. Zeker wanneer subjecten niet op tijd onderkend worden. Het conflict in Oekraïne heeft ook een grote impact in onze regio. Die impact voert soms verder dan we dat wellicht in eerste instantie in beeld hebben. Zo is het ook vanuit CTER-perspectief van belang om de ontwikkelingen binnen ons werkgebied in de gaten te houden, bijvoorbeeld het gedachtegoed en de drijfveren van betrokken groeperingen. Denk aan inwoners die bijvoorbeeld willen deelnemen aan de strijd in de Oekraïne, een verdeling binnen het extreemlinkse spectrum tussen antifascisten en pro-communisten, maar ook de verschuiving van anti-vaccinatie naar pro-Rusland en het complot denken spelen een rol.

Landelijke veiligheidsagenda

Op 14-2-2022 hebben de Regioburgemeesters drie thema's benoemd voor de landelijke veiligheidsagenda, namelijk: verbonden samenleving, ondermijning en cybercrime/digitale criminaliteit. Deze zijn in lijn met de door ons voorgestelde lokale prioriteiten.

Overige strategische thema's

- We zullen de huidige werkwijzen handhaven bij het gebiedsgericht werken en in wijken waar dat qua leefbaarheid en veiligheid noodzakelijk is een focus leggen via informatie gestuurd handhaven en het uitvoeren van gebiedshandhavingsplannen.
- Uiteraard beperken we ons in het op te stellen IVP niet tot bovenstaande prioriteiten. Er zijn veel verplichte taken die wij in het belang van een veilig Haarlemmermeer uitvoeren. We wijzen hierbij bijvoorbeeld op de samenwerking op het gebied van fysieke veiligheid binnen de Veiligheidsregio

Kennemerland (VRK), waar crisisbeheersing en rampenbestrijding centraal staan en ook de organisatie van brandveiligheid. Intensivering is nodig bij de organisatie van een meer proactieve aanpak bij de crisisbeheersing. Zo leren de vluchtelingencrisis Oekraïne en de evacuees uit Afghanistan ons. Ook willen we verder anticiperen op de bewustwording van brandveiligheidsrisico's door de energietransitie.

IVP 2023-2026 en Uitvoeringsprogramma veiligheid (UP) 2023
Nadere uitwerking van de prioriteiten en de concretisering daarvan vindt eind dit jaar plaats in het IVP 2023-2026 en het UP 2023.

Veiligheidsportretten - Gesprekken over veiligheid in Haarlemmermeer

Veiligheidsportretten

- Gesprekken over veiligheid in Haarlemmermeer -

Deze publicatie is onderdeel van het participatietraject rond het nieuwe Integraal Veiligheidsplan 2023 - 2026 Haarlemmermeer

Uitgave van Podium voor Architectuur Haarlemmermeer en Schiphol
In opdracht van de gemeente Haarlemmermeer
Portretten en omgevingsfotografie Dylan Hoogeboom - PhotoGRaveNL
Omgevingsfotografie Polderfotograaf Kees van der Veer
Inhoud, vormgeving en beeldredactie Podium voor Architectuur
© januari - mei 2022

podium
voor architectuur
Haarlemmermeer
en Schiphol

is onderdeel van Het Cultuurgebouw

Burgemeester Marianne Schuurmans

Wanneer is een samenleving veilig? Hoe vóelt veiligheid en wat heeft men nodig om zich veilig te voelen? Het Podium voor Architectuur interviewde in opdracht van de gemeente Haarlemmermeer een aantal inwoners over dit vraagstuk.

Veiligheid wordt niet alleen bepaald doordat er bijvoorbeeld geen criminaliteit is. Jongeren die lol hebben met elkaar, hard praten en lachen, kunnen bedreigend overkomen. Gaan we ze daarvoor straffen, of kijken we of we ze een veilige plek kunnen bieden, waar ze elkaar kunnen ontmoeten. Een vraag, zo vertelt Fieke, een van de geïnterviewden, die ook bij de dorpsraad leeft. Ginger vertelt dat ze, als het gaat om veiligheid in haar horecazaak, ze regels moet handhaven die sommige mensen buitensluiten. Een zware gewetensvraag.

In zestien interviews vertellen Haarlemmermeerders uit de hele gemeente, jong en oud, hoe zij tegen veiligheid aankijken. Ze vertellen wat veiligheid voor hen betekent, en wat ze zelf doen om ervoor te zorgen dat zij en anderen zich veilig voelen. Ik heb de interviews met veel belangstelling, maar vooral ook met heel veel herkenning gelezen. Vooral de uitspraak van Joeri, een van onze skatecoaches, heb ik in mijn oren geknoopt: *'Uiteindelijk is veiligheid een samenspel van mensen onderling'.*

Deze interviews zijn een verkenning van hoe u in Haarlemmermeer de veiligheid ervaart en hoe het onderlinge samenspel van mensen in onze gemeente verloopt. Want, zo merkt Ginger op: *'Als de sociale verbinding minder wordt, neemt het aantal incidenten toe.'*

Dat onderlinge samenspel en de sociale verbinding: daar ligt mijn grootste prioriteit als burgemeester én als burgermoeder.

Voor nu hoop ik dat u deze interviews met net zoveel belangstelling leest als ik dat heb gedaan.

Marianne Schuurmans

Arrienne

Arrienne beheert het sociale media-gedeelte van de preventie-app in Lisserbroek en zet berichten over veiligheid op sociale media, als de boodschap vraagt om bredere verspreiding. Bijvoorbeeld om mensen te waarschuwen voor fraude. Want online veiligheid is heel belangrijk.

Hoe is die preventie-app er gekomen?
"Die begon alleen in Lisserbroek, maar is nu uitgebreid naar Lisse, Nieuw-Vennep en Abbenes. Er zijn twee appgroepen, beide met zo'n 200 leden. Mensen voelen zich niet zozeer onveilig, maar zien het bewaken van de veiligheid als hun burgerplicht. Een mooi voorbeeld zijn de waarschuwingen toen een verdachte figuur een tijdlang rondliep op de Lisserdijk."

"Mensen voelen zich niet zozeer onveilig, maar zien het bewaken van de veiligheid als hun burgerplicht."

Onderwerpen in de app
"Het gaat vaak om verdachte situaties of personen, maar ook wel om burenruzies of conflicten. Die worden vanuit de app aan de wijkagent doorgegeven, die dan beoordeelt of er extra aandacht nodig is. Is dat zo, dan wordt de kwestie op de sociale media geplaatst.
Over diefstal gaat het weinig in de app. Er was kortgeleden fraude met bankpasjes, waarbij mensen aan de deur zeiden dat de bewoner zijn bankpasje moest inleveren en dan zou de bank een nieuwe opsturen. Dat treft vooral ouderen, en die bereik je minder gauw via de app.

Er zijn wel verschillen tussen groepen, vooral in Nieuw-Vennep en Lisse. Daar zijn de wijken te verschillend. Dus niet voor elke wijk daar is deze app geschikt, daar hebben ze gescheiden berichten en apps."

Aandacht van politie en burgers
"In oktober vorig jaar is er een rondje door de wijken gemaakt met de politie en de gemeente: waar moeten die speciaal op letten? Er kwam uit dat milieuvervuiling een probleem is, maar denk ook aan gevaar als kinderen van de brug af springen terwijl er op de Ringvaart heel veel boten varen. Dus voor een veilige woon- en leefomgeving zijn verkeer en veilig kunnen spelen belangrijk.

Maar we moeten niet vergeten dat er ook criminaliteit op straat is. Drugsdealen is best een hot item, dat komt op meerdere plaatsen voor. We hebben wel hangjongeren, en onder hen zijn er die drugsdealen, ook op plaatsen waar kinderen komen. Bij de bewaking van deze veiligheid doen we een beroep op burgers, op de samenleving.''

Veiligheid is geen studieonderwerp van Arrienne, maar ze heeft zich er altijd mee beziggehouden, vanuit een behoefte om nuttig te zijn voor de samenleving. Zo heeft ze als kind gewerkt op een plek waar mishandelde pony's werden geholpen en heeft ze mensen bestreden die via slimme trucs probeerden honden van hun eigenaren te stelen. Arrienne heeft hiervoor op de sociale media gewaarschuwd en als tip gegeven: ''Laat je hond pas loslopen als hij goed onder de commando's staat."

"Ik heb me altijd erg met veiligheid beziggehouden, vanuit een behoefte om nuttig te zijn voor de samenleving."

Online veiligheid: een taak van maatschappij, bedrijven en overheid
"Maar het belangrijkste thema is toch online veiligheid. Bijna alles wordt tegenwoordig online of eventueel telefonisch geregeld. En daarbij is het veel makkelijker om mensen op te lichten. Hiertegen moeten verschillende organisaties samenwerken. En het gaat niet alleen om bestrijden, het gaat ook om goed voorlichten. Dat is vooral een taak voor de overheid, zeker bij mensen die niet zo ervaren zijn met sociale media. Laaggeletterden zijn kwetsbaar. Iets online regelen is natuurlijk makkelijk, maar omdat het zo snel gaat, zie je soms niet de gevaren."

OV-chipkaarthouders

“Al die controles die een bepaalde veiligheid zouden garanderen, werken contraproductief. Controle maakt niet per definitie veiliger.”

Ben

Ben heeft veertig jaar bij de politie gewerkt, waarvan de laatste twintig jaar als wijkagent in Nieuw-Vennep. Sinds zijn pensionering acht jaar geleden is hij lid van de Stichting Dorpsraad Nieuw-Vennep.

Veiligheid ervaren tijdens politiewerk
"Leefbaarheid en veiligheid in het algemeen vallen in Nieuw-Vennep wel mee, maar ieder heeft een eigen veiligheidsgevoel. Een groepje jongeren samen bij een winkelcentrum is niet per se onveilig, eerder lastig. Sommige mensen zullen zich dan onveilig voelen. Wat daar niet bij helpt, is dat er minder blauw op straat is. Vroeger was er zestig man politie, nu zijn er alleen drie of vier wijkagenten. Het politieapparaat werd steeds meer centraal geregeld, van gemeente naar regio en nog weer verder weg. Dan krijg je het effect van het kastje naar de muur. Dit wordt nu teruggedraaid, maar er is minder ruimte voor opleiding. En het is jammer dat de *boomers* nu met pensioen zijn en het vak niet meer kunnen overdragen."

Zelf heeft Ben niet het gevoel dat het door de jaren minder veilig is geworden. Woninginbraken had je altijd, en het zijn er niet duidelijk méér geworden. Toch is er genoeg te doen. Als corona weg is, heb je een probleem minder; het probleem dat de jeugd weinig te doen heeft.

Geen bonnenschrijver
Jongeren zijn af en toe best vervelend en ze maken een hoop rommel. Een voorbeeld: een groep scholieren liet zijn troep gewoon achter in een schoolportiek. Ben ging dan langs om met ze te praten, en daarmee werd het meestal opgelost. Hij was meer een prater dan een bonnenschrijver. Tussen de jeugd staan, niet erboven. Al moest je soms natuurlijk even wat strenger zijn. Hij maakte geen onderscheid tussen oorspronkelijke Nederlanders en nieuwe Nederlanders. Ook bij die laatste groep kon hij veel oplossen door te praten. Maar dat gaat nu niet zo makkelijk meer, want de wijkagent heeft weinig tijd en moet ook noodhulp rijden.

"De wijkagent is oog en oren van de politie en moet weten wat er in de buurt speelt. Dat betekent veel praten. Veel mensen vragen om oplossingen die ze ook zelf hadden kunnen bedenken, zo gaat dat nu eenmaal. In de praktijk is er vaak weinig aan de hand."

"Woninginbraken had je altijd, en het zijn er niet duidelijk méér geworden."

Pieken van onveiligheid
"Natuurlijk heb je wel eens pieken van inbraken of gevallen van mishandeling. Er is een keer een hausse geweest van gestolen autokatalysators. Maar dat kreeg je vrij snel in de greep. Het is best afschrikwekkend als er agenten rondrijden. Dat helpt echt tegen dieven, maar ook voor lastige jeugd.

Er wordt de laatste tijd weer meer vernield. Dingen die net even te ver gaan. Bijvoorbeeld bushokjes en brievenbussen met vuurwerk. Met Oud en Nieuw is de politiebezetting wel hoger, maar echt niet meer zoals vroeger.

En zijn veel fraudegevallen met bankpasjes. Mensen komen langs aan huis en zeggen dat de bewoner zijn bankpasje moet inleveren en dan via de bank een nieuwe krijgt. Hier zijn toch vrij veel – vooral oudere – mensen in getrapt."

"Het is een klein groepje dat de orde verstoort, maar ze krijgen vaak meer aandacht dan ze verdienen."

Sociale media en wappies
Vanuit de dorpsraad herinnert Ben zich een avond in het dorpscafé waarvoor de uitnodiging via Facebook was gegaan. Toen kwam een groep wappies de openbare orde verstoren. Het werd na veel gesteggel en inschakeling van BOA's afgehandeld. Toen Ben later weer op Facebook keek, zag hij daar een heel beschuldigend verhaal vanuit die groep over dit voorval. "Het is een klein groepje dat zo de orde verstoort, maar ze krijgen vaak meer aandacht dan ze verdienen. De lokale krant blaast het dan ook een beetje op. Dat kan een gevoel van onveiligheid geven, maar over het algemeen kunnen mensen dat wel plaatsen."

Top 3-veiligheid
"Dan toch jeugd en veiligheid als eerste, dan een (on)veilige woon- en leefomgeving. Cyberveiligheid (integriteit) heeft toch minder aandacht nodig."

Niet van alles wordt aangifte gedaan
"Natuurlijk zijn er wel wietplantages opgerold, dat heb je overal in Nederland. Ook al is dat niet zo veilig, daar merk je niet zoveel van. Met dealen is het wel een beetje anders: mensen zien dat er gedeald wordt en er is angst. Maar mensen melden het vaak niet, want ze denken dat er niets mee gedaan wordt. Aangifte kost ook erg veel tijd. Dat frustreert ook collega's."

“Verkeer moet als veiligheidsthema ook genoemd worden. Basisscholen zijn goed bezig met fietslessen, die heel belangrijk zijn.”

OV-fiets.nl

Foto uit privéarchief

Carina

Carina woont al sinds ze een jaar oud was in Nieuw-Vennep (met een korte onderbreking in Hoofddorp), was vijftien jaar politieagent bij Politie Kennemerland, werkte later bij de recherche en is sinds 2012 eigenaar van een particulier rechercherebureau, Inquirendum.

Eigen rechercheur
"Bij de politie kwamen er vaak mensen die we niet konden helpen: hun probleem was dan civielrechtelijk, terwijl de politie zich op strafrecht richt. Er werden dus mensen niet goed geholpen terwijl ze echt een probleem hadden. Er is één grensgeval, dat wel onder het strafrecht valt: stalking. Hier vullen particuliere bureaus een tekort aan capaciteit op."

De problemen van ondernemers
"Dat kun je als werkgever niet zomaar zeggen, al is het wel zo dat werknemers af en toe wat weerbaarder mogen worden. Werkgevers hebben ook te maken met werknemers die stelen, en dan gaat het niet om een pennetje of een pak papier. Denk aan goederen uit opslagloodsen, geld (even iets overboeken naar je eigen rekening) of hardware. In veel gevallen is de werknemer als vanzelf in de verleiding gebracht en ging het van kwaad tot erger. De werkgever heeft dan ook de verantwoordelijkheid om die verleiding tegen te gaan. Voorlichting is daarbij belangrijk: 'Weet je wel wat er gebeurt als je op fraude of diefstal betrapt wordt?'"

Afspraak bij het recherchebureau
Werkgevers kunnen het bureau van Carina bellen en bespreken wat precies het probleem is. ''Dan kun je al wel invoelen of je iets voor de beller kunt betekenen. Is dat zo, dan volgt een afspraak voor een gesprek ter plekke. Het is noodzakelijk documentatie te overleggen, om te kijken of de werkgever zelf wel genoeg gedaan heeft. Daarna wordt een plan gemaakt: urenberekening, klant akkoord, dan aan de slag.''

"Voorlichting is ook belangrijk: 'Weet je wel wat er gebeurt als je op fraude of diefstal betrapt wordt?"

Bewustwording
"Veiligheid is vooral veel bewustwording, ook op digitaal gebied. Je kunt mensen meer voorlichting geven, maar ze moeten ook zelf goed nadenken. Goed lezen, niet te snel op linkjes klikken."

Voor Carina persoonlijk heeft prettig wonen prioriteit, en de kinderen moeten veilig de deur uit kunnen. Verkeer moet als veiligheidsthema ook genoemd worden. Basisscholen zijn goed bezig met fietslessen, die heel belangrijk zijn.

"Veiligheid is vooral veel bewustwording, ook op digitaal gebied. Je kunt mensen meer voorlichting geven, maar ze moeten ook zelf goed nadenken."

Jeugdcriminaliteit, verleidingen?
"De verleidingen lijken steeds groter te worden, denk alleen al aan het in aanraking komen met verdovende middelen en alcohol. Je hoort verhalen van softdrugs en alcohol bij kinderen. Dus moeten we mensen beter beschermen, alert zijn. Voor weerbaarheid zorgen. Hoe pakken we dat op? Het is makkelijk om naar de politie te wijzen, maar de basis ligt echt bij de ouders en/of opvoeders." De politie is er voor handhaving. Alleen heeft de politie een capaciteitstekort. Als moeder en ex-agent vindt Carina dat geen goede ontwikkeling.

Menselijke maat
"De grenzen zijn wel aan het vervagen; mensen durven kinderen vaak niet meer terecht te wijzen, en dat is soms alarmerend. De samenleving verhardt. Sociale media spelen daarin een lastige rol, omdat ze zo laagdrempelig, anoniem zijn: geen face to face-contact. Heel vervelend is dat oude berichten er voor altijd op blijven staan... dat is misschien zelfs wel eng. Inmiddels zie je best vaak bedreigingen op sociale media geuit worden."

Stalking en privacy
Toch nog even terug naar het strafrecht: het aantal gevallen van stalking neemt toe, en ook dat hangt samen met de sociale media. Het is zo makkelijk om vanuit de anonimiteit iemand helemaal gek te maken met berichten. Carina heeft zaken onder handen gehad die bepaald niet fris waren. Privacy is natuurlijk wel goed, maar heeft ook zijn nadelen, omdat de onderzoeken daardoor moeilijker gemaakt worden.

"Dit is overduidelijk een digitaal verschijnsel. Het is zo gemakkelijk geworden om iemand helemaal met de grond gelijk te maken. Daarom neemt het ook toe. Het is een vorm van onveiligheid waarvan we als samenleving nog niet helemaal de consequenties doorhebben. Dit is een kwestie van bewustwording: mensen moeten echt weten wat er kan gebeuren."

Meer fysiek ontmoeten
"Voor jongeren is een digitale leefstijl inmiddels de gewoonste zaak van de wereld. Al zijn scholen wel bezig kinderen bewust te maken van de gevaren. We moeten vooral fysieke actie zoals sporten blijven stimuleren, en zorgen dat het niet te duur wordt. Er zijn genoeg mensen die hun kinderen niet op een sport kunnen doen. Terwijl je dáár juist je fysieke contacten kunt onderhouden, die zo belangrijk zijn."

“We moeten mensen beter beschermen, alert zijn. Voor weerbaarheid zorgen. Hoe pakken we dat op? Het is te makkelijk om naar de politie te wijzen, de basis ligt echt bij de ouders en/of opvoeders.”

Carla

Carla zet zich al jaren in met haar vrijwilligerswerk bij diverse verenigingen. Ze helpt bij activiteiten in het wijkgebouw en serveert daar avondeten. Ook organiseert ze elke donderdag een creaclub in Het Buurthuis in Getsewoud en werkt ze als vrijwilliger op kinderboerderij Dierenvreugd in Nieuw-Vennep waar ze wekelijks in de kiosk van de kinderboerderij staat. Het leverde haar in 2018 de titel 'dorpskoningin' op. Dat betekent dat ze onder meer de openingsdans danst op het Koningsbal voorafgaand aan Koningsdag en een dag later de rommelmarkt op Koningsdag opent. Daarnaast opent, jureert en bezoekt ze in de loop van het jaar ook andere evenementen. "Ik maak veel contact met mensen, het is altijd reuze gezellig. Ik ben een echt mensenmens."

Actie ondernemen en korte lijntjes houden

"Waar denk ik aan als ik aan veiligheid denk? Dat is een lastige vraag, want het is natuurlijk een heel breed onderwerp. Het eerste wat mij te binnen schiet is dat als ik melding maak van een situatie die ik als onveilig ervaar, dat daar op gehandeld wordt. En als daar dan niet op een goede manier naar wordt gehandeld, dan geeft dat mij een onveilig gevoel. Kijk, ik let altijd op in de buurt, en als er in mijn buurt dan wat gebeurt, dan probeer ik daar wat aan te doen. En als ik het zelf niet kan oplossen, dan maak ik een melding, bijvoorbeeld bij de wijkagent. Als die dan langskomt of wat vaker in de buurt komt surveilleren, dan voel ik me veilig. Dan zie je iets, dan handel je daarnaar en je voelt je gesterkt doordat andere partijen dat ook doet. Als er niks met je meldingen gebeurt, dan zwak je ook af in het doen van meldingen."

"Ik werk graag met korte lijntjes om de veiligheid te garanderen en klachten van bewoners om te zetten naar een veilige woonomgeving."

"Daar zijn tegenwoordig ook apps voor op je telefoon, hè. Als je bijvoorbeeld een losliggende stoeptegel ziet of als de gemeente een omgehakte boom in de groenvoorziening laat liggen waardoor je geen zicht meer hebt, dan kan ik een melding maken in de app. Dan maak ik een foto met een omschrijving en dan wordt het snel opgelost. Maar er zijn ook buurtapps die heel handig zijn om buurtgenoten te informeren of geïnformeerd te worden als er iets is. En ik sta in goed contact met de BOA's. Laatst was er een periode waarin honden werden gestolen. Die werden dan zo, hup in een busje gestopt. Als ik dan verdachte busjes zag rijden, dan seinde ik de BOA's in zodat ze wat vaker konden controleren in de buurt."

"Ik hou van direct aanpakken, in gesprek gaan, mensen bewustmaken en adviseren hoe ze dingen het beste kunnen aanpakken."

"Maar meestal probeer ik het in eerste instantie gewoon zelf op te lossen. Of het nou in de buurt is of tijdens het vrijwilligerswerk; als ik iets zie wat niet in de haak is, dan probeer ik daarnaar te handelen. Ik spreek de mensen aan, probeer ze bewust te maken van hun acties. Soms ook preventief, bijvoorbeeld bij ouderen, om te voorkomen dat ze opgelicht worden. Ik probeer mensen bewust te maken van hoe ze zo'n situatie kunnen herkennen en hoe ze ermee kunnen omgaan."

"Maar veiligheid gaat ook over andere dingen, merk ik bij mijn vrijwilligerswerk. In het Jeugdland zijn we daarom bezig om te investeren in het rolstoelvriendelijk maken van de speeltoestellen, zodat alle kinderen kunnen spelen. Als ik kijk naar m'n eigen veiligheid, dan voel ik me veilig als ik verzekerd ben wanneer ik ergens werk. Of dat je een VOG moet laten zien voordat je ergens vrijwilligerswerk kan doen."

"Lang geleden is er een keer bij mij ingebroken. In de tijd dat de kozijnen en voordeur nog makkelijk open te breken waren. Dat was wel eng. Dan kom je thuis en dan zie je dat je televisie weg is en dat het spaarpotje van de kinderen weg is en hun radio. Destijds kwam de rechercheur nog langs, en die heeft me toen keurig geholpen. Dat stelde me een beetje op m'n gemak, maar je bent je gevoel van veiligheid dan echt een tijdje kwijt. Het duurt even voordat dat veilige gevoel weer terug is. En je leert er ook van, want ik doe nu niet zomaar de deur open of neem niet zomaar een telefoontje aan. Want voor je het weet word je opgelicht of overrompeld. Inmiddels is er flink geïnvesteerd om de woningen inbraakveilig(er) te maken."

Investeer in de ontwikkeling van kinderen

"Ik vind dat er in de politiek niet veel wordt stilgestaan bij veiligheid. Althans, als ik kijk naar de programma's voor de gemeenteraadsverkiezingen staat er bijvoorbeeld wel 'meer blauw op straat', maar veiligheid is meer dan dat. Er moet bijvoorbeeld ook meer gedaan worden voor de jeugd. Zeker omdat ze nu meer dan twee jaar stil hebben gezeten."

"Het lijkt me goed als er op school meer aandacht wordt besteed aan gedeelde normen en waarden. Het is belangrijk dat alle kinderen onderwijs krijgen over normen en waarden, seksueel wangedrag, seksisme en andere vormen van ongelijke behandeling en over drugs- en drankgebruik. Je kan dat aan de ouders overlaten, maar daarin zitten grote verschillen. En die verschillen zijn niet erg, als de basis maar gelijk is."

"Kijk, sommige kinderen waren altijd te vinden bij de ingang van het winkelcentrum hier op de hoek. Die schreeuwden naar mensen of scholden voorbijgangers uit. Ik ben daar ook weleens uitgescholden, maar ik trek me daar niks van aan, want angst is een slechte raadgever. Het zijn puberende jongens en dan wil je stoer zijn. Dan ga je proberen te roken of drugs te gebruiken, want dan zou je stoer zijn. Nou, op school kan er geleerd worden dat je stoer bent als je respect hebt voor anderen of dat je stoer bent als je jezelf kan zijn en weerbaar bent."

"Ik denk dat je kinderen spelenderwijs al veel over weerbaarheid kan bijbrengen. Uiteindelijk moet die generatie het land weer voortzetten, dus dat vind ik wel belangrijk. Ik denk dat de gemeente en de scholen, en natuurlijk kost dat geld, wel meer sociale vaardigheden kunnen ontwikkelen en moeite kunnen doen om onderwerpen bespreekbaar te maken. Want ook als er iets bij die kinderen thuis gebeurt, waar er geen toezicht is van een leraar, dan moet een kind zich veilig voelen om dat toch te vertellen. Anders kan je er als samenleving niks aan doen."

Aalsmeerderdijk
STOP

Fieke

"De basale voorzieningen op microniveau zijn belangrijk voor het gevoel van veiligheid. Dat realiseerde ik me laatst toen de lantaarnpalen kapot waren."

Fieke woont een jaar of 25 in Vijfhuizen en is actief in de dorpsraad. Na een start in de redactieraad van het dorpsblad is er een jaar geleden een bestuursfunctie bij gekomen. Sinds Fieke gestopt is met haar baan als secretaresse / officemanager, werkt ze als invalkracht in verschillende functies. De dorpsraad heeft maatschappelijke betekenis en geeft Fieke extra binding met het dorp.

Het begrip veiligheid lijkt in het dagelijks leven van Vijfhuizen geen negatieve betekenis te hebben.
Dat besef benoemt Fieke als een luxe situatie in een land dat over het algemeen veilig voelt. Op het moment dat het interview plaatsvindt dreigt een Russische inval in Oekraïne. Voor een generatie die geen oorlog heeft meegemaakt, voelt dat bijna onwezenlijk en ver weg. Op lokaal niveau heeft de internationale dreiging geen betekenis. Op dorpsniveau heeft veiligheid een concrete definitie.

"Ik geloof dat ik mij heel veilig voel. En ik realiseer me dat dat een luxe situatie is, wonen en leven in een veilige omgeving, in een land dat veilig is. In ons land weten we dat het nog altijd goed geregeld is: als je ziek bent, weet je dat je wordt opgevangen, dat de gezondheidszorg goed is. Bijna alle inwoners kunnen redelijk wonen, in een veilige omgeving. We hebben in Nederland geen sloppenwijken en wel toegankelijke sociale voorzieningen. Dat is bepalend voor ons gevoel van veiligheid."

"Je veilig voelen zit vaak in kleine dagelijkse omstandigheden die invloed hebben op je welbevinden."

Welbevinden
"Op wijkniveau en binnen het dorp spelen soms gevoelens van onveiligheid. Het kan gaan om burengerucht, hangjongeren. Dat kan klein lijken, maar tast het gevoel van veilig zijn aan. Onveiligheid zit vaak in dagelijkse omstandigheden die invloed hebben op je welbevinden. Deze onderwerpen en de ervaringen van bewoners, daar spreken we over in de dorpsraad en we proberen er iets mee te doen. Het betreft thema's als verkeer, jongeren en kleinschalige obstakels in de directe leefomgeving, zoals losliggende stoeptegels en straatverlichting."

"Wat betreft de leefomgeving is verkeer een aandachtspunt. Doorstroom, bereikbaarheid, mobiliteit zijn van belang voor Vijfhuizen. Anderzijds, de verkeersaders lopen dwars door het dorp en binnen de kern zijn er momenten met grote verkeersdruk. Het is een ontwerpopgave, hoe los je dat op, hoe leid je de stromen in goede banen? Er liggen drie duidelijke opgaven."

"We hebben een school waar 's ochtends een soort heksenketel ontstaat door de hoeveelheid auto's waarmee de kinderen naar school worden gebracht. De dorpsraad verwacht dat de verkeersdrukte zal toenemen op verschillende locaties met de intensivering van de woningbouw bij Wickevoort in Cruquius. De Drie Merenweg is verkeersintensief en moeilijk om over te steken. Er wordt veel door rood gereden. Bij de voetgangersoversteekplaats moet je rennen want de verkeerslichten springen snel terug naar rood."

"Hoe kunnen we jongeren een plek bieden? Rondhangen is toegenomen tijdens de pandemie. Wat kan een veilige plek zijn die past bij hun leeftijd en behoeften, waar je iets kunt drinken, ontmoeten? Die vraag leeft ook bij de dorpsraad."

In gesprek blijven
"De dorpsraad is samen met Meerwaarde in gesprek met jongeren om te horen wat zij graag willen aan verblijfs- en ontmoetingsplekken. Jongeren vinden het heel vervelend dat ze alsmaar weggejaagd worden van plekken in de openbare ruimte, dat geeft een onprettig gevoel. Omgekeerd geldt dat voor bewoners die blikjes in hun tuin vinden of een grote mond krijgen. Het loopt nooit uit de hand, maar het gaat om het gevoel. Mensen lijden het meest aan de vrees."

"We hebben hier de Jungle, een soort jeugdhonk, dat bestaat al 30 jaar. Daar was vroeger veel belangstelling voor. Sinds de alcoholwet mag daar niet meer gedronken worden en daarmee is de belangstelling afgenomen, want de jongelui willen wel iets drinken. Het dorp heeft jonge kinderen veel te bieden maar pubers heel weinig."

“Ook jongeren moeten zich geborgen en veilig voelen. Zijn er voldoende faciliteiten en is er genoeg te doen? Het is vervelend om alsmaar weggejaagd te worden. Dergelijke vragen krijgen meer betekenis in een periode van corona.”

“Een vervolgprobleem is dat jongeren hier niet kunnen wonen. Als je hier geboren bent, moet je hier ‘gewoon’ weggaan als je op jezelf wilt gaan wonen. Er is amper een locatie om te bouwen. Jongeren willen vaak wel een tijdje weg uit het dorp, een tijd wonen in de stad, het ‘echte leven’, maar dan willen ze na een paar jaar toch graag terug. Het punt is echter: je kunt nergens een woning krijgen. Dat speelt natuurlijk niet alleen hier, dat is een landelijk probleem. Ik zou dat zelf niet onveilig noemen, maar het is wel heel triest en vervelend dat je óf bij je ouders moet wonen óf drie hoog achter in een klein kamertje.”

“De identiteit van Vijfhuizen is heel belangrijk. Hoewel je niet namens alle inwoners kunt spreken, is er bij veel mensen het gevoel van veilig en warm.”

“Alles bij elkaar opgeteld zijn er veel ingrediënten in het dorp om veiligheid te bewerkstelligen. Kinderen kunnen in het dorp al op jonge leeftijd op voetbal en tennis. Voor ouderen zijn er een ouderensoos, de kerk, er zijn laagdrempelige maaltijden in het dorpshuis en de kerk, alles georganiseerd door vrijwilligers. Als je het een beetje uitkient, kun je drie- tot viermaal per week gezamenlijk eten. Over het algemeen let men op elkaar, er wordt naar je omgekeken. Als er iemand wordt gemist, gaat er iemand langs. Mensen hebben de sleutel van elkaar. We hebben een feestweek waar je elkaar kunt leren kennen en samen doorgroeit. Per jaar komen er steeds meer clubjes die mee willen doen. Dat geeft een band.”

“Alles bij elkaar is er een behoorlijk lokaal sociaal vangnet en daarnaast geldt het praktische principe ‘wat kun je zelf’ en waar heb je hulp nodig van de lokale overheid.”

Wisselende schaalniveaus

“Op dit moment, na twee jaar pandemie, voel ik in de samenleving dat we aan onze grenzen komen. De meeste van mijn vriendinnen hebben kinderen en kleinkinderen en maken zich daar veel zorgen over. Ik ben wel getrouwd maar heb geen kinderen. Door de grote zorgen, de wereld en het klimaat, de stemming op de sociale media, word ik minder direct geraakt. Als ik over twintig jaar doodga, hoef ik me over niemand meer zorgen te maken.

Het gebied van onze zorgen en onze veiligheid lijkt klein in vergelijking met het schaalniveau daarboven met klimaat, cyberaanvallen, oorlogsdreiging. Maar dichtbij dreigt de groeiende kloof die ontstaat door bijvoorbeeld de coronacrisis, verharding en financieel kunnen meedoen in de samenleving. Ik denk dat het heel moeilijk is om die verharding tussen die verschillende groepen te bestrijden vanuit de gemeente.”

“Het lijkt erop dat de waakzaamheid er wel is in onze gemeente, met de zorg dat alle partijen hun zegje kunnen doen. Zodat we de democratie in de gemeente bewaken.“

Ginger

Ginger is geboren in Hoofddorp en is daar nooit weggeweest. Ze kent het dorp en haar bewoners erg goed, ook doordat ze sinds jaar en dag in de horeca werkt. Tegenwoordig is ze bedrijfleidster bij de horecazaak van haar schoonvader: een restaurant met een cocktail- en wijnbar eraan vast om voor of na het eten nog wat te drinken.

Verantwoordelijk voor veiligheid
In de zaak staat veiligheid voorop. Het is belangrijk dat gasten zich veilig voelen en het personeel veilig kan werken. Dus daar besteedt zij veel aandacht aan. Zeker in de horeca kun je elke avond overvallen worden, iemand kan doordraaien of een situatie kan escaleren. Dus je bent toch alert als je aan het werk bent. Je kan de kans op zulke onveilige situaties wel zo klein mogelijk maken door maatregelen te nemen. Niet alleen is hun veiligheid de verantwoordelijkheid van de eigenaar, het draagt ook bij aan een ontspannen en goede werksfeer.

"Het is een gewetensvraag als het gaat om veiligheid en uitsluiting. Om veiligheid te creëren, moet je regels handhaven die sommige mensen buitensluiten. Dat is soms heel lastig."

Ginger heeft ook maatregelen genomen om de sfeer veilig en gezellig te houden voor de gasten. Het gebeurde vroeger best vaak dat jongeren in de zaak voor irritaties zorgden of vechtpartijtjes veroorzaakten, soms doordat ze te veel gedronken hadden. Daarom is er nu een strenger deurbeleid. Dat is soms heel lastig, want je wilt niemand uitsluiten en niemand het gevoel geven minder te zijn. Maar helaas heeft het verleden bewezen dat regels nodig zijn om een goede sfeer te creëren. Dat kan met die bewakers en dat deurbeleid. En voor het personeel is het goed om te weten dat er iemand is die weet hoe te handelen in vervelende situaties. Zo iemand was vroeger niet nodig.

Veranderende sociale verbindingen
Geboren en getogen in Hoofddorp, ziet ze de verandering die het dorp heeft doorgemaakt. Vroeger was het echt een dorp, waar de mensen elkaar kenden, waar de sociale verbinding groot was. De afgelopen tien, vijftien jaar is het enorm gegroeid. Er zijn er veel mensen van buitenaf gekomen, waardoor de sociale verbinding automatisch minder is geworden. "Het kan toeval zijn, maar tegelijktijd zie je dat er de afgelopen jaren meer incidenten waren. Natuurlijk gebeurde er vroeger ook wel wat, maar het was wel anders dan nu."

"Misschien is het toevallig, maar je ziet dat de sociale verbinding minder wordt en ook het aantal incidenten toeneemt."

Vroeger, toen Hoofddorp nog nachthoreca had, waren er regelmatig akkefietjes. Een tijdlang was het elk weekend raak, en soms liep het de spuigaten uit met echt heftige vechtpartijen. Eén keer zelfs een schietpartij. Maar die generatie is nu ouder en wijzer geworden."

Doordat het horeca-aanbod in Hoofddorp is afgenomen en je vrijwel geen nachthoreca hebt, zijn er nu minder heftige gebeurtenissen. Toch lijkt het over het algemeen niet veiliger geworden. Kijk je naar die man die vorig jaar tijdens het pinnen werd neergestoken door zestienjarige jongens, dan is dat natuurlijk een extreem incident, maar het is wel waar dat er voor jongeren bijna geen aanbod is. Dus de kans is groot dat ze dan op straat gaan hangen. Ze zullen soms het randje opzoeken met kattenkwaad, en heel af en toe gaan er een paar over dat randje. Tegelijkertijd heeft deze groep de afgelopen coronajaren stilgezeten qua sociale ontwikkeling.
"Het is de vraag hoe dat straks gaat, als ze weer alle vrijheid hebben. Vroeger ging dat geleidelijker, er werden voor elke leeftijd wel activiteiten en feestjes georganiseerd. Op die manier kon je langzaam je sociale kant ontwikkelen en ontplooien. Dat is wel minder nu, helemaal doordat ze twee jaar stil hebben gestaan."

“Ik denk dat er meer aandacht moet zijn voor activiteiten voor jongeren en dat we initiatieven meer moeten ondersteunen en stimuleren. Als er meer te doen is, ook kleinschalig, kunnen jongeren zich geleidelijk ontwikkelen. Daar zijn ook feestjes voor verschillende leeftijden voor nodig, zoals Up To You.”

Veiligheid is voor haarzelf niet zo’n ding, zij voelt zich niet vaak onveilig. Toch bestaan er zorgen. Bijvoorbeeld over de steeds grotere verdeeldheid op actuele thema’s. Die discussies zijn soms zo heftig, best beangstigend. Toen het restaurant verplicht was om coronapassen te controleren, stuurden mensen mails dat ze het belachelijk vonden, verschenen er slechte recensies op het internet, zeiden mensen nooit meer terug te komen. Vaak op een agressieve manier. Beveiligers werden uitgescholden omdat ze iemand weigerden vanwege een QR-code. Dat werkt wel intimiderend. Het was al keihard werken om de boel draaiende te houden, en dan had je ook nog veel onduidelijke regels die continu werden aangepast. Eerst mocht je niet binnen, maar wel buiten zitten. Dan mocht je weer wel binnen blijven maar niet staan. Vervolgens mocht je wel buiten zitten, maar niet binnen naar de wc, en dan weer wel. Natuurlijk was dat allemaal voor de veiligheid van het personeel en van je gasten, maar het was wel vermoeiend voor iedereen. De gasten kregen steeds meer lak aan de regeltjes, maar die werden de horeca ook maar opgelegd. Hopelijk is dit nu echt afgelopen.

Veiligheid in het dagelijks leven

Ginger woont in een kindvriendelijke buurt. Daar is een keer een kinderfiets gestolen, dat is eigenlijk het ergste wat er gebeurd is. In de buurt kunnen kinderen veilig spelen en als je er ‘s avonds een rondje loopt voel je je ook niet onveilig. Wel lijkt het haar onprettig als haar kinderen bij de Toolenburgerplas gaan spelen, terwijl dat vlakbij is. Er zijn daar meerdere incidenten geweest met stalkers en vandalisme. Maar je kunt hier rustig je kinderen veilig naar school laten gaan. Twee jaar geleden waren er wel incidenten rondom haar zoon. Hij werd gepest omdat hij andere interesses heeft dan sommige van zijn leeftijdsgenootjes. Het is een heel ondernemende en maatschappelijk betrokken jongen. Hij is actief op school en zit bijvoorbeeld ook in de jongerengemeenteraad. Dus het is misschien geen doorsnee puber. En dan komt er altijd wel een treiterkop die je eruit pikt en op je af gaat geven. Het was heel knap van haar zoon dat hij dat toen heeft verteld. Ze heeft contact gehad met de schoolleiding en die pakte het best groot aan. Een les werd stilgelegd, de pesters werden geconfronteerd met de gevolgen van hun gedrag. Haar zoon moest vertellen hoe het voelde om gepest te worden. Sindsdien gaat het eigenlijk goed en dat geeft wel een veilig gevoel.

“Veiligheid is ook dat je kan zijn wie je bent en dat er wat aan wordt gedaan als dat niet kan.”

EazzyPark
Schiphol

John

John schakelt van globaal naar lokaal niveau, passend bij de internationale positie van Haarlemmermeer en zijn functie als General Manager van het Ramada Hotel, op een paar verkeerslussen afstand van Schiphol.

Ramada Amsterdam Airport Schiphol is circa dertig jaar in Haarlemmermeer gevestigd. Voorheen bekend als Dorint en Novotel is het hotel door jaren heen van naam en eigenaar gewisseld. Sinds een jaar of drie opereert het onder de naam Ramada, een Amerikaanse keten. Een Duitse investeringsmaatschappij is eigenaar van het vastgoed. John werkt ruim vijf jaar als GM bij Ramada en is sinds vier jaar ook betrokken inwoner van Badhoevedorp, want in zijn vrije tijd is hij voorzitter van de businessclub Badhoevedorp en tevens voorzitter van de Koninklijke Horeca Haarlemmermeer.

John kiest zijn woorden zorgvuldig als het over het begrip veiligheid gaat. ''Ik denk dat je pas weet wat veiligheid is, als het niet veilig is. Ik denk dat dat het is. Het kan gaan om een situatie waarin je je niet veilig voelt of dat je een onveilige situatie kunt omschrijven. Dat beschrijven doen wij binnen onze organisatie. Dat doen we in samenwerking met externe partijen. We benoemen de situaties in het hotel die niet veilig zijn, of die als niet veilig gezien kunnen worden."

"Aan de ene kant heb je de beleving van de gasten. Waarbij veiligheid ook de betekenis heeft van geborgenheid. Aan de andere kant van de lijn spreken we vanuit de veiligheid van de medewerker, de fysieke veiligheid, de werkomstandigheden. Daarmee begeven we ons in de richting van de Arbowetgeving. In de afgelopen periode is helder geworden dat er ook een ontastbare veiligheid is. Veilig voelen, dat betreft zowel baanbehoud en het veilig voelen op de werkvloer, in situaties die niet fysiek zijn."

"We benoemen veiligheid per deelgebied. Een goed voorbeeld is brandveiligheid, waar protocollen voor zijn opgesteld. Er is uiteraard samenwerking met de brandweer en er zijn interne trainingen. Dat geldt ook voor de verplichte BHV (bedrijfshulpverlening), waar de meeste medewerkers hun certificering voor hebben. Wij doen aan risico-inventarisatie, met externe bedrijven. Daartoe behoren de fysieke risico's in veiligheid als vallen en uitglijden. Op deze manier brengen we de organisatie systematisch in kaart. Op het moment dat een bepaalde situatie zich voordoet, handelen we naar het protocol. Daarbij proberen wij zowel de gasten als de medewerkers een zo veilig mogelijk verblijf of werkomgeving te bieden."

"Dat is een heldere structuur. Al die gelaagdheid voor gasten, voor werknemers, protocollen, wet- en regelgeving. Het is goed om ons te realiseren dat dat een gegeven is in ons land. Het waarborgt dat we op een bepaald niveau verzekerd zijn van die beschreven veiligheid.''

"Er zijn mensen die echt een onveilig leven leiden. Dat kunnen wij ons gelukkig vaak niet voorstellen. Als je de mensen ziet die uit een onveilig gebied komen... Dan besef je pas wat de betekenis van veiligheid is."

"Onveiligheid, ik maak misschien een bijzondere stap. Maar sinds december verleden jaar werken wij samen met het COA (Centraal Orgaan Asielzoekers) aan de opvang van vluchtelingen. We hebben dat als hotel gedaan in samenwerking met de gemeente Haarlemmermeer. Als je dan de mensen ziet die uit een gebied komen waar zij in onveilige omstandigheden leven: daar kunnen wij ons geen voorstelling van maken. Als je hen in de ogen kijkt, dan besef je pas wat veiligheid is, en dat dat heel bijzonder is, de veiligheid die we hebben, dat we in ieder geval geen onveiligheid voelen in Nederland."

"Als ik terugschakel naar lokaal niveau, naar het kleinschalige niveau, kun je dorpse veiligheid benoemen. Als voorzitter van de businessclub Badhoevedorp ben ook in gesprek met de gemeente en gebiedsontwikkelaars. Dan zie je dat de gemeente Haarlemmermeer een heel bijzondere gemeente is, met 31 kernen. De gemeente krijgt te maken met, wat is een passend woord, groeistuipen. In de korte tijd dat ik hier woon, zie je dat Haarlemmermeer wil en moet groeien, met enerzijds de economie en een belangrijke rol voor Schiphol tegenover anderzijds de complexiteit van het enorme gebied. De dorpsveiligheid staat door de ruimtelijke ontwikkelingen onder druk. De gemeentelijke gebiedsmanagers houden zich onder andere bezig met dergelijke aspecten. In de afgelopen twee jaar met corona was dat natuurlijk lastig, maar op de veiligheid in Badhoevedorp valt winst te behalen.
Badhoevedorp heeft een winkelcentrum dat weg moet, daarover zijn we het eens. In de tussenliggende periode, op weg naar een nieuwe invulling, is ook veiligheid op korrelniveau van belang, dat wil zeggen een veilige omgeving om boodschappen te doen.
Het gaat bijvoorbeeld om gebroken stoeptegels of een lantaarnpaal. Ik begrijp heel goed de rol van de

gemeente en het beheersprobleem op dit niveau maar het gaat om het alledaagse, om basisveiligheid, om risico's met vallen."

"Voor jongeren zijn er weinig faciliteiten waar ze kunnen rondhangen. Rondhangen in het winkelgebied bezorgt inwoners van andere leeftijden geen veilig gevoel. De vraag is wat we de jongeren bieden aan verblijfsruimte en een goed gevoel."

"Hoe kunnen we de ligging van Badhoevedorp, ten opzichte van Schiphol, zo veilig mogelijk maken? Daar moet echt kritisch naar gekeken worden."

"Verkeersveiligheid is een ander heikel punt. De A9 is gelukkig weg. Niet vergelijkbaar in omvang en overlast, lijkt de Schipholweg daarvoor in de plaats gekomen, met veel verkeersdruk. Op veel plekken is een onveilige verkeerssituatie ontstaan. Het dorp groeit, ter hoogte van Quatre Bras en aan de andere kant Corendon. We hebben veel toeristen en mensen die gaan sporten. De ligging van Badhoevedorp, ten opzichte van Schiphol, daar moet echt kritisch naar gekeken worden voor alle typen verkeersstromen."

"Terugkerend naar de feiten en cijfers vanuit het perspectief van de hotelbezetting; het aantal hotels in Haarlemmermeer groeit. De stijgende vraag naar hotelkamers in de metropool Amsterdam en de ligging ten opzichte van Schiphol hebben bijgedragen tot deze groei. Met een mogelijke krimp van Schiphol en de impact van corona is het de vraag of deze groei wel gerechtvaardigd is."

"Bij Hoofddorp ligt aan de Zuidtangent De Hoek. Het gelijknamige bedrijfsterrein transformeert naar een hotelstrip. Dat betekent voor het noordelijke deel van Haarlemmermeer een toenemend aantal hotelgasten met bijkomende vervoersstromen. Opgeteld bij de bestaande hotels Ramada en Corendon in Badhoevedorp en met Park Plaza in Lijnden zijn dat bij elkaar zo'n 1000 hotelkamers, met 2000 personen die van A naar B moeten. Daar wordt niet altijd op voorhand over nagedacht, dat vraagt beleid en ontwerp. Wat is de bereikbaarheid, hoe komen de gasten bij Corendon, bij het busstation en vanuit mijn hotel naar Badhoevedorp?"

"Nederland heeft de naam van een goed georganiseerd land. Dan moeten reizigers kunnen vertrouwen op veilig vervoer van en naar de luchthaven."

"Vervoer en bereikbaarheid raken de kern van het spanningsveld met toerisme in Haarlemmermeer. Aan de ene kant willen we heel graag de regio goed op de kaart zetten en we hebben toeristen nodig vanwege de inkomsten. Daar staat tegenover dat er meer menskracht nodig is om die veiligheid aan te pakken. Een concreet voorbeeld is taxivervoer vanaf Schiphol. Je komt vermoeid aan in een vreemd land en je betaalt de hoofdprijs naast een welkom met waarschuwingen voor malafide praktijken. Is dit onveilig? Niet in de hoogste gradatie maar het draagt zeker niet bij aan een veilig gevoel. De reiziger mag verwachten dat Nederland met de naam van een goed georganiseerd land, deze basale voorzieningen van vervoer naar het hotel goed en betrouwbaar geregeld heeft."

"Op de schaal van veiligheid, vanuit het perspectief van COA en asielzoekers, gaat het om peanuts maar goed en veilig vervoer zit vooraan in de keten."

"De ligging van Ramada is een spannende plek te noemen. Niet een plek waar je zomaar naartoe gaat. Het is sterk afhankelijk van het seizoen en het licht. In de zomermaanden is het prima maar in de wintermaanden is het afgelegen."

"De afgelopen twee jaar lag de bezetting lager, er was minder verkeer, er waren minder mensen, het gebied lag er verlaten bij."

"We hebben op een gegeven moment besloten dat auto's niet meer tot voor het hotel mochten komen, vanuit veiligheid. Preventief, ter observatie, hebben we veiligheidsrondes ingezet, via een extern beveiligingsbureau. Situaties kunnen zich voordoen met lachgas, hangjongeren of prostitutie. In de realiteit blijkt dat er niets gebeurt. Wordt dit voorkomen door de bewaking? Dat is niet te achterhalen. Voor de medewerkers voelt het veilig in de nacht, dus we houden de bewaking."

“In de periode van gebiedsontwikkeling en groei is de dorpsveiligheid op microniveau belangrijk, van gebroken stoeptegels tot een plek voor jongeren.”

“Een bijzondere ervaring was de nu bekende ‘omikronvlucht’ in december waarvan we onvoorziene gasten ontvingen. Dat brengt een ander type in- en externe beveiliging met zich mee, van politie of marechaussee. Daarbij moet worden opgemerkt dat zowel de samenwerking met de gemeente Haarlemmermeer als met de marechaussee heel goed verloopt. Dat baseer ik op mijn tegengestelde ervaring elders.”

“Met een omweg terugkerend naar het vervoer: We werken samen met een lokale partner die gratis shuttlevervoer voor de medewerkers verzorgt, zodat zij op de shift veilig van en naar knooppunt Schiphol kunnen reizen. Van daaruit kun je overal naar toe, met de kanttekening dat je over het algemeen lang onderweg bent in de regio.”

“Een blijvend aandachtspunt vormen de shuttlebussen die gasten van en naar Schiphol brengen. Sinds langere tijd wordt er reeds gewerkt aan zero-emissievervoer. Het vraagt samenwerking tussen de verschillende gemeenten, Schiphol en de hotels in de regio op de vraag: hoe kunnen we kosten neutraal het vervoer van en naar de luchthaven regelen zodat gasten een comfortabel en veilig gevoel ervaren? Daarmee link ik terug naar die taxichauffeurs, waarmee we er niet van verzekerd zijn dat we kwalitatief goed vervoer geregeld hebben.”

“Concluderend kunnen we zeggen: de basis is er en de verhoudingen zijn goed. Vanuit de opschaling en de aanstaande groei van de gemeente kan het beter.”

Jouri

Jouri komt net thuis van het skatepark waar hij sinds kort met een aantal anderen is aangesteld als skatecoach. Een skatecoach houdt het reilen en zeilen van de openbare skatevoorziening in Floriade in het oog. "En dat was hard nodig. Vanmorgen was het rustig maar dat is ook wel eens anders."

"Samen met een aantal andere gasten ben ik een van de aangestelde skatecoaches op het skatepark in Floriande. Een skatecoach probeert onveilige situaties te voorkomen. Dat kan bijvoorbeeld gaan om intimidatie door een groepje jongeren, maar ook het voorkomen van ongelukken. We hebben bijvoorbeeld EHBO."
Het team met skatecoaches bestaat uit vijf vrijwilligers die ervoor moeten zorgen dat het skatepark netjes en begaanbaar blijft voor de skaters. "In feite betekent skatecoach zijn dat ik daar lekker kan rondskaten, mijn ding doe en ondertussen in de boel in de gaten houd. Dat is voor mij ideaal."

"Voor mij betekent veiligheid dat je geen angst hoeft te hebben als je buiten bent. Dat je jezelf comfortabel kunt voelen in situaties, ook thuis. Maar veiligheid is meer, dus het is ook lastig te definiëren. Je hebt naast veiligheid op straat en thuis bijvoorbeeld ook veiligheid in het verkeer. Al die verschillende dingen kan je niet op een hoop gooien. Het ene onderwerp is anders dan het andere en de ene situatie is de andere situatie niet. Ik kan me goed indenken dat het voor mensen fijn is als er straatverlichting is, maar voor mij maakt het niet veel uit. Daarom is het om lastig te definiëren wat veiligheid is. Want ik denk dat gevaar er altijd is, op veel manieren, maar voor een heel groot deel ligt het bij de mensen zelf. Een stoeptegel die losligt kan al onveilig zijn als je erover struikelt. Er zullen vast mensen zijn die dat al als onveilig bestempelen."

"Ik ben niet echt iemand die zich snel onveilig voelt, andere mensen kijken er natuurlijk anders naar. Het gaat denk ik vooral om rekening houden met elkaar."

Sinds de komst van de skatecoaches is de veiligheid van het skatepark behoorlijk verbeterd. "Met de coaches is de sfeer enorm veranderd. Tot niet lang geleden waren er vechtpartijen, bedreigingen of diefstallen. Er hingen daar groepjes jongeren rond die niet echt leuk bezig waren. Die waren erop uit om mensen een beetje te treiteren. Als er bijvoorbeeld een tas stond van iemand die aan het skaten was, dan gingen ze daar met z'n allen omheen staan. Dat is niet erg, maar als het jouw tas is, dan is het wel vervelend. En soms escaleerde dat soort situaties ook."

Lokale en regionale media berichtten vaker over situaties op en rond het skatepark, bijvoorbeeld over het messengebruik onder jongeren. "Maar nu heb ik wel het idee dat het de juiste kant op gaat, en dat vind ik fijn. Dat skatepark ligt bij mij om de hoek, dus gaat zo'n plek gaat mij, als bewoner en als skater, aan het hart."

"Als wij vroeger aan het skaten waren, kan ik me best voorstellen dat het intimiderend overkwam op sommige mensen. Toen waren wij de 'hangjongeren'. Dan dronken we een biertje of we experimenteerden met drugs. Toen werden wij, net als de jongeren van nu, ontweken door bewoners. Maar er waren ook bewoners die er relaxed mee omgingen. Er was bijvoorbeeld een oudere man die langs kwam om de lege bierflesjes op te halen en wat met ons te praten. Voor hem waren wij niet intimiderend. Zelf ben ik ook meer van zo'n benadering; mensen op een vrolijke manier aanspreken. En natuurlijk, soms vertrouw je een groepje mensen niet, maar ik probeer ze altijd positief aan te spreken. Dan haal je de angel eruit, heb je de situatie ontladen en iedereen gaat weer over tot de orde van de dag. Je weet nooit zeker of ze daar op een normale manier op reageren. Ik heb een keer meegemaakt dat iemand onder invloed van lachgas helemaal doordraaide nadat ik hem aansprak. Dan kan je die situatie niet ontladen en dan onttrek ik me er snel weer aan."

"Er is altijd een reden te bedenken om je onveilig te voelen, maar het is lang niet altijd nodig."

Persoonlijke aanpak
"Dat is wat en hoe ik het doe op het skatepark. Ik zie dat dat helpt en dat het de goede kant op gaat. Dat vind ik fijn om te zien. Ik probeer te praten met de jongeren, want uiteindelijk zijn het gewoon pubers. En pubers nemen niet altijd de juiste beslissing. Ik ben ook jong en onbezonnen geweest en uiteindelijk ben ik goed terechtgekomen. Ik denk dat het grootste deel van de jongeren die nu als vervelend worden bestemd uiteindelijk ook goed terecht komt."

PRED
ATOR

"Wel maak ik me zorgen over het feit dat steeds meer jongeren met messen rondlopen. Dat speelt altijd wel in m'n achterhoofd als ik met ze in gesprek ga. Want voor je het weet flipt er eentje en dan ben je zelf het haasje. Al probeer ik altijd te de-escaleren, er is een bepaalde spanning in zo'n situatie. En dat gebeurt echt niet alleen met jongeren. Ook volwassenen bedreigen en beledigen mij als ik ze aanspreek op de onveilige situatie die hun driejarige kind met driewieler veroorzaakt op het skatepark. Ik heb zelf m'n elleboog gebroken omdat ik een klein kind moest ontwijken dat daar vrolijk aan het spelen was. Hoewel het duidelijk op de borden staat aangegeven, laten ouders het toch toe. Daar spreek ik ze wel op aan. Altijd vanuit het oogpunt van veiligheid voor de kinderen. Maar die ouders kunnen dan echt losgaan tegen mij. Er is zoveel onbegrip terwijl ik juist probeer bewustwording te kweken."

"Als ik kijk naar de gemeente Haarlemmermeer, dan denk ik dat ze goed bezig zijn. De handhaving, politie, jongerenwerkers, Meerwaarde en de buurthulp werken samen. Dat werkt naar mijn idee echt heel goed en dat draagt bij aan de veiligheid. Wat ze doen is intensief uitzoeken wie die jongeren zijn. In kaart brengen uit welke individuen de groep bestaat en waarom zij die onveilige situaties creëren."

"Ik vind het positief dat wordt uitgezocht wat de beweegredenen zijn en hoe we die jongeren kunnen helpen op een veilige manier deel te laten nemen aan de maatschappij. Want puberende jongeren zullen nooit in hun eentje overlast veroorzaken. Maar als zij in een groep zijn wel. Daarom moet je erachter komen, wat is de dynamiek in die groep? Zijn er jongeren met problemen thuis? Vervelen ze zich? Dat is echt goed opgepakt door de gemeente, maar we moeten er niet in doorslaan. Want niet elke groep is een verschrikkelijke groep jongeren. Het nieuws verspreidt zich supersnel en daarmee zijn vooroordelen sneller gemaakt. Als je op het nieuws hoort dat jongeren steeds meer messen bij zich dragen, dan betekent het niet dat elk groepje jongeren messen op zak heeft. Het messengebruik is wel degelijk een aandachtspunt. Daar zijn zeker stappen in te maken, maar je kan uiteindelijk slechts tot op een zekere hoogte garanderen dat iemand geen (steek) wapen bij zich draagt. Het gaat er dus ook om hoe jij zelf naar die groep kijkt. Als je de hele dag hoort dat jongeren onveilig zijn, dan ben je er ook mee bezig. Dan ga je van elke willekeurige puber denken dat-ie een mes bij zich draagt. Dat is natuurlijk helemaal niet zo."

"Uiteindelijk is veiligheid een samenspel van mensen onderling."

Loubna

Loubna komt oorspronkelijk uit Amsterdam. Ze woont sinds 2017 in Hoofddorp (Floriande) met haar man en twee kinderen, een jongen van zeven en een meisje van zes. Loubna studeerde hbo farmakunde in Utrecht (een schakel tussen apotheek en apotheekassistente), werkte lang in de farmaceutische industrie, maar stopte na de geboorte van haar tweede kind.

Inmiddels heeft ze het werken weer opgepakt. Ze werkt drie halve dagen per week in Het Cultuurgebouw, bij Pier K. Het leuke daaraan is dat je veel met scholen te maken hebt, wat haar vanwege haar eigen kinderen sterk interesseert.

Floriande is een heel fijne wijk, waar je je kinderen rustig op straat kan laten spelen. Loubna is super tevreden, het is allemaal goed geregeld. Achter de woning ligt een speelbuurtje waar geen auto's komen. Als daar een ouder bij zit, en het hoeft er maar één te zijn, heb je er geen omkijken naar. De buurt is heel kindvriendelijk met op elke hoek een speeltuin en heel veel scholen bij elkaar. Er is een zwemschool in de buurt en er zijn veel naschoolse activiteiten.

"Achter de woning ligt een speelbuurtje waar geen auto's komen. Als daar een ouder bij zit, en het hoeft er maar één te zijn, heb je er geen omkijken naar."

De buurt heeft een Nextdoor-app, die goed werkt. Als iemand iets verdachts ziet, stuurt hij of zij meteen een bericht. Dit sluit goed aan op hoe Loubna de veiligheid in de buurt ervaart; ze vindt die app heel prettig. Inbraken worden er ook in gemeld. Zo krijg je echt een buurtgevoel.

Loubna bekijkt in een buurt eerst de scholen, de supermarkt en het groen. Voor de kinderen maar ook voor haarzelf en haar man. Mooi dat er voetbalvelden zijn waar haar zoon vrij kan spelen. Pubers hangen daar niet rond. Verderop ligt een skatecourt. Als je daar langs loopt voel je je ook niet onveilig, en dat geldt net zo voor de middelbare school aan de rand van de buurt. Hoofddorp heeft veel minder hangjongeren dan Amsterdam, zoveel minder dat ze haar eigenlijk nooit waren opgevallen. Bij de supermarkt en het winkelcentrum komen wel heel veel jongeren. Scholieren halen bijvoorbeeld pizza's bij de Turkse winkel. Ze heeft één keer gehoord van een vervelende gebeurtenis bij een restaurant, met ingegooide ruiten; dit werd gedeeld in de app. Dat geeft haar toch een beetje zorgen voor als haar eigen kinderen gaan puberen. Je hoopt dat ze een tussenweg vinden tussen rondhangen en het gezinsleven. Eigenlijk moet je proberen om ze op die middenweg te krijgen.

Met cybercrime heeft ze weinig te maken. Eén keer was er iemand aan de deur die zei: "ik ben van Ziggo" en zich heel verdacht gedroeg. Hij deed dat bij verschillende mensen. Loubna heeft hem gelijk afgekapt en toen was hij weg. Het zijn kleine incidenten, maar je moet wel op je hoede zijn. De buurt is blijkbaar aantrekkelijk voor kwaadwillenden. Maar dat maakt het gevoel van veiligheid niet meteen minder.

Het zou kunnen dat in Hoofddorpse wijken met meer jongeren wat meer onveiligheid gevoeld wordt. Maar dat weet ze eigenlijk niet, want ze komt er nauwelijks. Het eigen winkelcentrum van de buurt is in elk geval heel veilig.

"Ik maak me toch een beetje zorgen: als mijn eigen kinderen gaan puberen, hoop ik dat ze een weg vinden tussen rondhangen en het gezinsleven. Eigenlijk moet je ze op die middenweg krijgen."

Dat ze als moslima in deze omgeving woont, heeft haar nooit last gegeven. Ze herinnert zich geen enkel geval van racisme. Langzaam komen er trouwens meer moslims in de buurt wonen.

Als buren feestjes geven waarschuwen ze netjes, ook al heeft zij er zelf geen last van. Agenten en buurtcoaches is ze nooit tegengekomen, terwijl je die in Amsterdam overal zag. Het is mooi als het blijft zoals het nu is, maar het zou wel prettig zijn als zich een buurtcoach meldde bij de buurt. Dat geeft een nog beter gevoel. "Af en toe denk je wel eens aan de nachten dat je alleen thuis bent: wat moet je doen als er iets ernstigs gebeurt?"

Met Amsterdam is het echt een groot verschil, daar kom je drukte, hangjongeren tegen, meer types die je wel verdacht vindt. Gevaarlijke situaties, en op sommige plekken durf je 's avonds niet te komen. Hoofddorp heeft dat niet, ook het centrum niet. Vanuit Amsterdam probeert ze 's avonds toch altijd snel weer thuis te komen.

"Het zou wel prettig zijn als zich een buurtcoach meldde bij de buurt. Dat geeft een nog beter gevoel."

Martijn

Martijn is een ondernemer uit Burgerveen. Hij heeft de rozenkwekerij van zijn opa overgenomen. Inmiddels is de kwekerij uitgebreid met een horecazaak. Martijn heeft een eigen filosofie op de tuinbouw ontwikkeld en inspireert mensen met zijn inzichten. "We zijn steeds verder van de natuur af gaan staan, terwijl iedereen zo dicht mogelijk op de natuur wil zitten. In biologisch telen is de balans het allerbelangrijkste. In het menselijk leven ook."

"Als je vrij bent, dan ben je verlost van regels."

Vrijheid en veiligheid

"Veiligheid is een belangrijk onderwerp voor mij. Belangrijk omdat veiligheid tegenover vrijheid staat. Als je veel veiligheid wilt creëren, dan ontneem je anderen de vrijheid. Dat zie je eigenlijk in alles terug. Neem nou de speeltuintjes waar mijn kinderen spelen. Dat is een gecontroleerde en veilige omgeving, waar niet veel kan gebeuren. Dus daarvan kan je zeggen; dat is veilig. Maar alle spanning voor spelende kinderen is eruit gehaald. In mijn tijd kon je vrij spelen in stukjes onbeheerd land, maar de mogelijkheid om zelf te ontdekken in de natuur is er niet meer. Kinderen worden geciviliseerd om te leven met regels. En die effecten zullen we later terugzien."

"Kinderen worden ook op school steeds meer gecontroleerd en constant getoetst. Het zorgt ervoor dat een leraar geen leraar kan zijn en een kind geen kind meer kan zijn. Wat je ook ziet is dat er vervolgens een focus komt te liggen op de onderdelen waar een kind slecht op scoort, in plaats van op de vakken waar een kind juist goed in is. Dus het niveau van een kind wordt aangepast naar daar waar hij het slechtste in is. Vervolgens wordt geprobeerd om van die 5 een 6 te maken, in plaats van te stimuleren om van een 8 een 10 te maken."

"Als je kan doen waar je goed in bent, dan ga je doen waar je zin in hebt. Dan pas krijg je vrijheid. Je bent zelf verantwoordelijk, maar je moet wel een kans krijgen. Sommige werkgevers willen niet dat werknemers fouten maken, maar ik hoef niet te weten of ze een fout maken. Ik vertrouw erop dat ze handelen op de manier waarop ze kunnen handelen. En dat kan, omdat ik iedereen in zijn kwaliteit inzet. Als ik iedereen vrijlaat, hoef ik ook niet veel te regelen. Terwijl onze maatschappij is doorgeslagen om uit voorzorg van alles te regelen."

"Zowel op school als in zijn vrije tijd wordt de vrijheid van een kind om zichzelf te ontplooien steeds meer beperkt. En wat staat daar tegenover? Meer 'veiligheid'? Maken regels daadwerkelijk veilig?"

Verstoorde energiebanen

"Je ziet het willen controleren ook terug in het telen, plagen willen onderdrukken, je productiedoeleinden halen. Het telen is bijna een proces dat uit de computer komt, er is eigenlijk geen ruimte meer voor de natuur, want die is niet controleerbaar. Door deze gemaaktheid is er steeds meer spanning op de plant ontstaan, wat weer ziektes brengt waarvan we vroeger geen last hadden. Wij hadden bijvoorbeeld last van wolluis, iets waar mijn vader en opa vroeger nooit last van hadden. Wolluis is een beestje dat lastig te bestrijden is en waar je eigenlijk niet vanaf komt. Toen heb ik besloten de rozen weer te gaan telen zoals we ze vroeger teelden. Het nieuwe telen is telen in een substraat(kunstbodem); dit heb ik weggehaald en ben de rozen weer ouderwets in de grond gaan telen. Vanaf de dag dat de rozen in de grond staan heb ik nooit meer wolluizen gehad. De natuur willen controleren zorgt voor spanning. Je ziet in de tuinbouw steeds meer nieuwe ziektes en infecties ontstaan en hoe reageren wij? We gaan nog sterieler en nog meer gecontroleerd te werk. Ziekte is nooit toeval. Het zijn exacte wetmatigheden en als je je er niet aan houdt, dan tikt de natuur je op de vingers. De natuur, of God als je gelovig bent, is niet maakbaar."

Martijn beschrijft een balans tussen veiligheid en controleren enerzijds en vrijheid en het leven anderzijds. Met meer vrijheid is er minder veiligheid, maar met te veel veiligheid is er geen vrijheid. Alleen, in plaats van op zoek te gaan naar de juiste balans, is er een trend ingezet waarin vrijheid steeds meer wordt ingeruild voor veiligheid. "Je ziet het ook bij een stukje land hiertegenover waar ik graag iets wilde ontwikkelen voor en door de gemeenschap. Dan kan je daar bijvoorbeeld een oud vliegtuig neerzetten, verwijzend naar de geschiedenis. En dieren laten rondlopen, zodat kinderen daar niet bang voor worden. Een groentetuin met barbecueplek, zodat mensen samen groenten konden verbouwen en konden samenkomen om te eten. Maar dan doe je een voorstel aan de gemeente, en dan krijg je gelijk een hele lijst met eisen terug. Ik mocht geen groente verbouwen, want dan zou het een moestuin worden. Als ik iets wilde ontwikkelen, waren er allerlei veiligheidseisen."

Doorslaan in controle

"Je hebt wel van die mensen die zeggen dat als het een zooitje wordt als iedereen gaat doen waar ie zin in heeft. Maar waar het om gaat is dat een politieagent een politieagent moet kunnen zijn, en niet het merendeel van zijn of haar tijd bezig moet zijn met het invullen van formulieren en rapporten. Een leraar moet een leraar kunnen zijn en niet voortdurend werken aan maandelijkse (Cito)toetsen en andere afvinklijsten. Dat is zo gedreven door veiligheid dat alle ziel en vreugde uit het vak wordt gehaald. Controle willen hebben is tegenwoordig de invulling van veiligheid."

"Al die controles, die een bepaalde veiligheid zouden moeten garanderen, werken contraproductief. Die controles maken het niet velliger én je laat mensen niet doen waar ze goed in zijn. Het maakt mensen ongelukkig."

"Eigenlijk voel ik mij nooit onveilig. Misschien zit dat ook niet in mijn aard. Ik ben een ondernemer, ik zie kansen en mogelijkheden en denk niet in gevaren. Natuurlijk stoot je je dan weleens, ik ben ook weleens in de maling genomen. Maar daar leer ik dan weer van. Angst is een slechte raadgever."

"Natuurlijk, als je kijkt naar vroeger was het schoner en veiliger dan nu. Maar nu is alles te gecontroleerd, te gemaakt, is geprobeerd om het te veilig te maken. Corona is daar een goed voorbeeld van. We leggen een heel land plat, van ouderen tot jongeren en kleine kinderen, alleen maar om niet ziek te worden. We leverden vrijheid in om veiligheid te krijgen. Ik denk dat de wal het schip binnenkort een keer keert. Mensen willen dat controleren niet meer. De leraar wil jonge mensen opleiden, geen checklists invullen. De horecaondernemer wil gasten vermaken, geen QR-codes controleren, een huisarts wil gewoon zorg kunnen verlenen en niet allerlei bureaucratische rompslomp doorwerken, en zo kan ik nog wel een tijdje doorgaan."

"We worden niet meer uitgedaagd om te leren, te leven en lief te hebben. We worden niet meer uitgedaagd om te praten, zachtere kwaliteiten te ontplooien en tijd te hebben voor filosofische ontwikkeling. We worden verantwoordelijk gemaakt voor veiligheid door controles uit te voeren."

"Je ziet het willen controleren ook terug in het telen, plagen willen onderdrukken, je productiedoeleinden halen. Het telen is bijna een proces dat uit de computer komt, er is eigenlijk geen ruimte meer voor de natuur, want die is niet controleerbaar."

Pien

Pien Stroethoff is nu bijna vier jaar onderwijsdirecteur van Altra College Haarlemmermeer. De school helpt een passende en duurzame vervolgplek te vinden voor leerlingen die zijn uitgevallen in het reguliere onderwijs. Deze jongeren hebben vaak het vertrouwen in een goede toekomst al verloren. Op Altra College Haarlemmermeer mogen zij in een veilige leeromgeving ontdekken wat zij wél kunnen.

Wat betekent veiligheid voor Altra College Haarlemmermeer?
"De leerlingen die bij ons op school komen hebben in hun leven te vaak gehoord wat zij niet kunnen. Zij hebben daardoor het vertrouwen in zichzelf verloren. Op onze school geven we samen jongeren de kans aan het zelfvertrouwen te werken. Dit doen we door op zoek te gaan naar hun talenten. Als we bij de jongeren versterken wat zij in zich hebben, dan hebben zij meer kans op een succesvol vervolgtraject.
We gaan met de jongeren aan de slag met vragen als: Waar ligt je kracht? Hoe kunnen we jou daarbij helpen? Waar ben je succesvol in? Om antwoord te durven geven op deze vragen is een veilig leerklimaat nodig. Dat betekent voor onze school een sfeer met elkaar creëren waarbij mensen zich op hun gemak en gesteund voelen, waar ieder zich kwetsbaar durft op te stellen."

"Een veilig leerklimaat betekent voor onze school een sfeer met elkaar creëren waarbij mensen zich op hun gemak en gesteund voelen, waar ieder zich kwetsbaar durft op te stellen."

Hoe creëer je een veilig leerklimaat op school?
"Veel leerlingen van onze school leven op straat. De straat kent eigen spelregels, waardoor het voor de jongeren vaak ook overleven is in een onveilige omgeving. Als iemand zich onveilig voelt, dan zie je dat terug in het gedrag. Voor onze school is het belangrijk om dat te begrijpen en daar goed mee om te gaan. Ons schoolteam met onder andere docenten, pedagogisch medewerkers en zorgcoördinatoren begeleidt de jongeren in de zoektocht naar hun eigen kracht. We doen dit concreet door nadruk te leggen op voorspelbaarheid en afspraken nakomen. We zien de leerlingen écht en we spelen in op wat ze nodig hebben om tot leren en ontwikkelen te komen. Het is belangrijk om de jongeren niet te veroordelen op hun gedrag. Is een leerling nog niet in staat om te leren, dan passen we het aanbod aan, al naar gelang wat het kind op dat moment nodig heeft. Heb je een leerling die moeite heeft met prikkels? Zorg dan voor een stiltepauze; een moment waarop alle prikkels even uitgeschakeld zijn. En met sommige leerlingen doen we een check-in, zodat zij de overstap kunnen maken van thuis naar school en voorbereid worden op de schooldag. Als je niet aansluit op de motivatie van de leerling en teveel eist, dan creëer je juist onveiligheid."

"Ook de samenwerking met onze netwerkpartners rondom de kinderen en het gezin is noodzakelijk om veiligheid te bieden. Denk aan de politie, het Samenwerkingsverband Amstelland en de Meerlanden, de gemeente en hulpverleners. Veiligheid is voor ons dat jongeren vertrouwen hebben in onze school."

"Als je niet aansluit op de motivatie van de leerling en teveel eist, dan creëer je juist onveiligheid."

Kan je wat meer vertellen over talentontwikkeling?
"Talentontwikkeling is heel divers. Het gaat ook over sport, theater, tekenen. De jongeren op onze school hebben nooit de kans gehad op succes met hun eigen talent. Dat moeten wij hier organiseren: faciliteiten op school gebruiken, jongeren bezig laten zijn met dingen die ze interessant kunnen vinden. We kunnen daarvoor nog wel wat meer handen op de school gebruiken. De afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in een groene buitenruimte. Er is bijvoorbeeld een mooie kas gekomen. Nu zoeken we nog vrijwilligers om bij leerlingen de eventuele groene vingers te ontwikkelen. Een goed cultureel programma hebben we ook nog op onze wensenlijst staan."

"Met onze jongeren is het echt noodzaak om regelmatig *out-of-the-box* te denken. Bijvoorbeeld: heeft deze leerling genoeg schoolse vaardigheden om op school te zitten of past een stage beter? Ook buiten de school kunnen leerlingen leren en zich ontwikkelen."

Hoe kijk je tegen inclusief onderwijs aan?
"Een leerling in het reguliere onderwijs heeft een beter toekomstperspectief dan een leerling in het speciaal onderwijs. Onze school wil daarom samen met de scholen uit het Samenwerkingsverband uitval uit het reguliere voortgezet onderwijs voorkomen en zorgen voor een passend onderwijsaanbod in de buurt van waar ze wonen. Onze expertise ligt op gedrag. Wij kunnen het reguliere voortgezet onderwijs helpen om in contact te blijven met de jongeren die dreigen uit te vallen. Vaak zit het in hoe je met een leerling praat en hoe je naar de leerling kijkt. Stel dat een leerling vaak verzuimt, dan helpt het niet om geïrriteerd te raken en te dreigen met maatregelen. Ga in gesprek met de jongere en stel de vraag: 'Waarom lukt het jou niet om naar school te komen?' Ook is het belangrijk om de thuissituatie mee te nemen in het beeld van de leerling. Wij ervaren dat je door vroegsignalering, dus wanneer een jongere nog op het reguliere onderwijs zit, en preventieve maatregelen flinke stappen kunt zetten in inclusief onderwijs."

"Stel dat een leerling vaak verzuimt, dan helpt het niet om geïrriteerd te raken en te dreigen met maatregelen. Ga in gesprek met de jongere."

Ramin

Ramin woont in Floriande, Hoofddorp. Hij is geboren in Iran, woonde in Amsterdam, heeft een Nederlandse stiefvader en is Iraans-Nederlands opgevoed. Ramin heeft commerciële economie gestudeerd (marketing & sales). Hij woont nog thuis en is op zoek naar een marketingbaan, het liefst in de (sociale) media & entertainment.

Tijdens zijn studie liep hij stage bij BNNVARA, maar het is moeilijk daar werk te krijgen. Hij maakt ook muziek (zingen, schrijven) en heeft een interviewshow *Ramin in gesprek* met op YouTube/Instagram en als podcast op Spotify. Het is eigenlijk een uit de hand gelopen hobby.

Geen persoonlijke gevoelens van onveiligheid
Ramin voelt zich veilig in zijn woonomgeving, al merk je wel dat Floriande langzaam wat meer hangjongeren krijgt. In Hoofddorp is ooit iemand met een mes aangevallen bij een pinautomaat, best een enge gedachte. Maar hijzelf heeft niet zo'n probleem met veiligheid.

Omdat hij op jongens valt, denkt hij wel aan gevaren rondom homohaat, maar dat is niet specifiek voor Hoofddorp. Hij heeft er niet zozeer slechte ervaringen mee, maar ziet het natuurlijk wel op tv. Hij mijdt wel een kapper waar hij homofobe uitspraken hoorde, al had hij er persoonlijk geen last van. Ook bij de sportschool heeft hij geen ervaring met slechte bejegening.

Wel leest hij enge dingen op sociale media, ook doordat hij muziek maakt: nog steeds worden er wel dingen als 'kuthomo' geroepen. Hij ziet hier geen kwestie van veiligheid in. Hij reageert ook minder vaak omdat de roependen daar juist op zitten te wachten.

Onveilig doordat je anders bent?
Hij had zich voorgesteld dat het moeilijk zou worden, uit de kast komen. Maar hij heeft nooit echt iets heftigs meegemaakt. Wel online. Dat is trouwens voor hem geen reden voor gevoelens van onveiligheid. Ramin is heel sociaal, komt makkelijk met mensen in contact. Misschien dat een homo die als een 'trukendoos' de deur uit gaat andere dingen ervaart, maar dat heeft hij dus niet. Sowieso moet je je niet daardoor laten weerhouden. Best kans dat hij meer à la drag queen gaat lopen, maar ook dan verwacht hij geen problemen.

"Nog steeds worden er wel dingen als 'kuthomo' geroepen. Ik zie hier geen kwestie van veiligheid in. Ik reageer ook minder vaak omdat de roependen daar juist op zitten te wachten."

Wat hij soms wel merkt: "Er wordt naar me gekeken, ook vanwege mijn achternaam." En in een omgeving met alleen maar witte mensen komt het nog wel eens voor dat hij zich niet helemaal veilig voelt. Of hij merkt dat mensen juist overdreven netjes tegen hem doen.

Ramin bouwt wel een voorbehoud in: als hij op zichzelf gaat wonen, zou het wel eens anders kunnen zijn. Het is meer een vagelijk gevoel dan een duidelijk vermoeden. Misschien omdat hij dan ook een vriend heeft. Hij heeft geen slechte gevoelens bij Hoofddorp, met de kanttekening dat het misschien in Bornholm of Graan voor Visch anders is dan in Floriande. Of Eiland 2, waar hij eerst woonde.

"In een omgeving met alleen maar witte mensen komt het nog wel eens voor dat ik me niet helemaal veilig voel. Of ik merk dat mensen juist overdreven netjes tegen me doen."

Top 3 veiligheidskwesties
Gevraagd naar een top 3 van wat hij nou belangrijk vindt in veiligheid, dan begint het toch met de straat en de woonomgeving. Cyberveiligheid zou hij op nummer 2 zetten, en uiteindelijk komt dan de jeugd op 3. Maar nergens vindt hij het verontrustend.

OCEAN

Foto uit privéarchief

Raymond

Raymond woont in Nieuw-Vennep. Geboren in Appingedam, ging hij via Winterswijk en Almelo – waar hij zijn jeugd doorbracht – naar Wageningen voor een studie Dierwetenschappen. Na veel omzwervingen kwam hij bij de KLM, als productmanager bij het dierenvervoer.

Zelf heeft hij ook veel dieren weggebracht, hij reisde bovendien vaak naar conferenties. Dieren houden is een hobby. Hij heeft papegaaien, schildpadden, kippen, vogelspinnen en honden. Bij de KLM houdt hij zich nu meer bezig met de coördinatie van het vervoer in het algemeen.

Het veiligst buiten de deur
Raymond voelt zich juist veilig als hij weg kan. Vanuit Nieuw-Vennep is hij zo op de snelweg. Dan gaat hij bijvoorbeeld naar het strand met zijn honden, of naar vrienden. Dat is prettiger dan in je eigen omgeving blijven. Hij maakt zich minder druk over vragen als *"is er wel genoeg straatverlichting?"*.

"Ik voel me veilig als ik snel weg kan, daarom woon ik hier zo graag."

Die ultieme vrijheid. Niet alleen met de snelweg, ook met Park21 en de Venneperhout. Open stukken. De horizon zien. Vrienden die in de stad wonen zeggen wel eens het uitzicht te missen. In bijvoorbeeld New York is je wereld veel kleiner met al die gebouwen om je heen, net als in São Paulo en Chinese steden. Het parkachtige Sydney is bijvoorbeeld veel prettiger.

Dit heeft van alles te maken met de veiligheidskwesties die hij tegenkomt op het werk. Nadenken over veiligheid thuis doet hij daarom graag zo min mogelijk.

Meer gebouwen, minder veilig
"Haarlemmermeer wordt wel langzaam voller met gebouwen, en vooral met lelijke blokkendozen. Zoals bij de Nelson Mandeladreef, of als je Nieuw-Vennep binnenrijdt. Zo'n mooie open polder, bouw dan eens iets moois. Mooier is de fouragehandelaar aan de Hoofdweg: die heeft bijgebouwd zonder dat het je opvalt. Dat is een heel andere tak van veiligheid: bedreiging van een open landschap."

Veiligheid, geborgenheid wordt dan bedreigd. Een plek waar je je prettig voelt. En dan staat er zomaar opeens iets "in je achtertuin". Zelf heeft Raymond daar op dit moment geen last van, hij heeft een vrij gebied rondom zijn huis. Er zijn ambitieuze plannen om er woningen omheen te bouwen, maar dat is al een paar keer uitgesteld.

"In groen moet je lekker je gang kunnen gaan, tekeer kunnen gaan. Dat is hier zo. Er lopen hier over het algemeen geen enge figuren rond. Als je het vergelijkt met steden wereldwijd, dan is dit echt een dorpje." Hij heeft zijn schuttingdeur soms ook gewoon open staan. Hij voelt zich duidelijk veilig. "Nou helpen die papegaaien ook wel, die kunnen snel gaan gillen. Maar in elk geval hoeven niet altijd alle deuren op slot."

"Dat is een heel andere tak van veiligheid: bedreiging van het open landschap."

Sociaal cement in je woonomgeving
Raymond heeft er eigenlijk nooit zo over nagedacht – wat wel iets zegt over zijn veiligheidsgevoel – maar als je het dorp zo uit kunt, kan een dief of andersoortige misdadiger er ook makkelijk in. "Dan kun je wel op je buren rekenen. Die bellen je als ze iets ongewoons merken. De buren zijn wel 45+, maar niet allemaal 65+. Ze mogen elkaar graag, kunnen makkelijk bij elkaar binnenkomen. Daarom helpen, ondersteunen we elkaar, lenen elkaar ook makkelijk dingen. Dus sociaal cement, eenheid in een buurt. We komen graag bij elkaar iets drinken, en dat komt ook goed uit want het dorp heeft niet zoveel te bieden. Dan rijd je er liever uit."

"Natuurlijk kun je je onveilig voelen als er jongeren samenklonteren, maar omgekeerd: hoe voelen zij zich nou eigenlijk als ze altijd zo bekeken worden? We mogen best wat meer beschermend tegen de jeugd zijn. Dat rondhangen deden we op die leeftijd allemaal."

Veiligheid in de wereld
Op nationaal of wereldniveau gebeurt wel veel waarin veiligheid onder druk staat, maar in Nieuw-Vennep zie je daar niet zo gauw iets van. De toestand in de wereld is best zorgelijk, maar Raymond zelf raakt dat niet echt. Oorlogen elders in de wereld zullen wel economische gevolgen hebben, maar dat betekent niet direct een gevoel van onveiligheid.

Afsluitend: verkeersveiligheid
Toch nog een puntje om te noemen: "Als je naar Schiphol fietst, moet je best veel stoppen, goed kijken. Daar word je ongeduldig van. Het zou echt een stuk veiliger zijn als er een aparte fietsroute was. Een probleem zijn ook de losse stoeptegels, die blijven vaak maar liggen. Dat geeft geen veilig gevoel. Net als fietsen op de vele wegen zonder fietspaden."

NP
NP
NP

Meerlanden

K-210-BR

COOPER

EIGEN TERREIN

King
lifter

ERBERG
EXCELLE

Rosa & Daniel

Rosa kwam in 2005 naar Nederland uit de Dominicaanse Republiek. Na twee jaar in Haarlem is ze in 2007 naar Graan voor Visch in Hoofddorp verhuisd. Rosa werkt als zelfstandig kapster aan huis. Dat doet ze nu bijna negen jaar.

Rosa voelt zich veilig in Haarlemmermeer, woont hier prettig. Hoewel het begin niet heel gelukkig was. In 2008 werd ingebroken, in het hele huizenblok trouwens. Haar huis kwamen de inbrekers niet binnen, de ramen en deuren waren net gemoderniseerd. Het was overdag, zij en haar man waren niet thuis. In de veertien jaar daarna is er nooit meer zoiets gebeurd, en de ervaring heeft geen sporen in haar hoofd nagelaten. Extra maatregelen hebben ze ook niet genomen.
Daniel, nu 16, was toen nog heel klein. Hij speelde op die leeftijd heel graag buiten. Eén keer heeft een groep grotere jongens hem van zijn speelplaats weggejaagd. Het deed hem heel veel pijn, maar hij kon weinig anders dan naar huis gaan. Het was wel de enige nare ervaring met buitenspelen. Ook voor hem was het dus alleen in het begin even moeilijk.

Games
Nu zit Daniel volop in de gamewereld, wat Rosa eigenlijk minder veilig vindt dan als hij zijn vrije tijd op straat doorbrengt. Ze heeft er geen probleem mee dat hij zelf de deur uit gaat, hij moest al op zijn negende met de bus naar school. Haar man heeft er iets meer moeite mee, maar niet veel. Daniel gaat ook alleen naar de bioscoop. Hij hangt niet met anderen rond, voor zover zijn ouders weten.

“Nu zit Daniel volop in de gamewereld, wat ik eigenlijk minder veilig vind dan als hij zijn vrije tijd op straat doorbrengt. Ik heb er geen probleem mee dat hij zelf de deur uit gaat.”

Maar hij komt niet heel vaak buiten. Hij kan ook weinig sporten – hij voetbalt graag – omdat hij aan zijn been geopereerd moet worden.

Wat het gamen betreft: echt zorgen maakt zij zich niet, maar hij wordt zelf wel meer agressief en dat is niet altijd prettig. Gelukkig niet tegen de familieleden, tot nu toe is hij een lieve jongen. En hij is 16, dus de kans dat het nog anders wordt is al niet zo groot meer.

In haar buurt kan je veilig buiten lopen, ook als je met dure spullen loopt. Dat zou ze in haar land van herkomst niet doen. Ook in Amsterdam niet trouwens. Maar hier is het geen probleem. Er is geen buurtapp. Haar man heeft veel geholpen in de buurt, maar er bestaat geen waarschuwingsapp.

Cyber-onzin
Ze herinnert zich nog wel dat ze haar via de telefoon probeerden op te lichten, en het is een keer misgegaan via Marktplaats. Dat was echt een vervelende ervaring: een paar honderd euro geskimd. De telefoontjes kwamen uit India, dat hebben veel mensen een tijd gehad. Op dit moment komen er nog wel sms’jes binnen, van: je moet je pakket ophalen, terwijl je niets besteld hebt. Bij e-mails kijkt ze goed of de naam van de afzender wel klopt en checkt ze dat op Google: daar is nog nooit iets verkeerd mee gegaan.

Van die diefstal op Marktplaats heeft ze wel aangifte gedaan, maar van de politie krijg je daarna geen reactie. Er lopen ook geen agenten rond. Wel vaak parkeerwachten. Haar straat is een blauwe zone, je mag er maar twee uur staan. Dat was al zo toen ze hier kwamen wonen, omdat het dicht bij Schiphol en het station is.

Hangjongeren zijn er wel, vooral kinderen die in de flats in de buurt wonen. Zij hebben minder zelfcontrole, maken vooral herrie, zorgen voor onrust maar plegen geen geweld. Ze staan wel te roken bij de supermarkt, met energiedrank erbij. Rosa voelt zich er niet heel veilig bij. Daniel heeft dit trouwens zelf ook wel gedaan, het hangen (niet dat roken). Haar dochter van negen zou ze niet alleen laten spelen hier, dan toch liever wat dichter in de buurt. Ze speelt hier wel met het buurmeisje, maar ook zij is geen buitenkind. Ze laat haar dochter niet alleen thuis, of alleen héél kort.

“Hangjongeren zijn er wel, vooral kinderen die in de flats in de buurt wonen. Zij hebben minder zelfcontrole, maken vooral herrie, onrust, maar plegen geen geweld.”

De buurt is multicultureel, discriminatie en *no go-areas* zijn er eigenlijk niet. Of in elk geval niet in haar beleving, zij betrekt boosheid of agressie niet op zichzelf en ervaart niet dat ze gediscrimineerd wordt. Wel krijgt ze vaak een beetje flauwe vragen als: "Waarom ben je uit dat tropische paradijs weggegaan?"

Veilig voor een zestienjarige
Daniel voelt zich gewoon prima als hij in Hoofddorp loopt of fietst. Er zijn niet echt plekken waar hij wil rondhangen. Hij voelt zich prettig op zijn school, het KSH, en heeft daar geen problemen. Nergens in Hoofddorp is hij ooit iets echt vervelends tegengekomen.

Bij games heeft hij nooit een rare vraag van een andere gamer gekregen. Als kind vond hij dat wegjagen bij het spelen wel vervelend, maar goed, het kwam maar één keer voor. Een speelterrein delen is nooit heel leuk, maar je kunt niet anders. Hij heeft nog niet echt nagedacht over de toekomst, het lijkt erop dat hij nog een tijdje thuis zal blijven wonen.

De kinderen kunnen rustig de straat op, verkeersveiligheid is geen probleem. Haar geboortestad Santiago is ook vrij rustig, maar de hoofdstad Santo Domingo is best hectisch. Verkeersregels worden niet gerespecteerd en het is toch wel een onveiliger gevoel met dreiging van diefstal. Niet te vergelijken met haar woonplaats hier.

Integriteit het belangrijkst, ook het gevaarlijkst
Van de vijf typen veiligheid vindt Rosa integriteit en veiligheid het belangrijkste. Belangrijke informatie moet veilig zijn, daar mag niemand zomaar toegang toe hebben. En ze hoopt dat haar foto's op sociale media niet worden gehackt. Dat is haar tot nu toe niet gebeurd, maar ze kent wel mensen wie dat overkomen is. Zij gebruikt socials ook voor haar werk. Daar zit wel een beetje gevaar in en daarom heeft ze liever klanten via via. Ze heeft haar eigen website. Toch komen er soms zomaar mensen aan de deur, terwijl ze altijd alleen op afspraak werkt.

"Ik gebruik socials ook voor mijn werk. Daar zit wel een beetje gevaar in en daarom heb ik liever klanten via via."

Vanwege corona zit een deel van het gezin nu boven in quarantaine en kan zij geen klanten ontvangen. Dat wordt dan niet vergoed, ook niet tijdens de lockdowns. Het is wel een tijdlang overleven geweest. Dat is natuurlijk best stressvol, dat voelt onveilig. Maar toch: belangrijker is dat ze uiteindelijk gezond zijn gebleven.

“We moeten vooral fysieke actie zoals sporten blijven stimuleren, en ervoor zorgen dat het niet te duur wordt. Er zijn genoeg mensen die hun kinderen niet op een sport kunnen doen. Terwijl je dáár juist je fysieke contacten kunt onderhouden die zo belangrijk zijn.”

Tyrell

Tyrell studeert aan het Nova College in Hoofddorp. Hij loopt stage bij een kinderopvang. In de auto onderweg naar een voetbalwedstrijd van zijn broertje vertelt hij over veiligheid.

Geen zorgen

"Veiligheid betekent voor mij dat je alles kan doen zonder dat je daar echt bij hoeft na te denken. Veiligheid is dat je je nergens druk over hoeft te maken. Als ik het daarover heb, dan gaat het bijvoorbeeld over dat kinderen veilig buiten kunnen spelen. Maar het betekent ook dat je je fiets of scooter zorgeloos ergens kan neerzetten."

"Als je hard werkt voor je spullen, dan moeten anderen daarvan afblijven: Veiligheid betekent dat je je daar over geen zorgen hoeft te maken."

"Een paar jaar geleden was mijn scooter kapot. Een vriend van me zei dat hij het wel kon maken. Dus ik had m'n scooter bij hem in de buurt gezet en ik had 'm met een ketting nog extra goed vastgezet. De volgende dag kwam de politie bij mij aan de deur om te melden dat de scooter kapotgemaakt was. Dat was niet zo'n leuk bericht natuurlijk. Toen heb ik voor de zekerheid m'n scooter verplaatst, en niet veel later was m'n scooter in de fik gestoken."

"Dat is geen veilige situatie. Het zijn toch je spullen waar je hard voor werkt. En het was niet een incident, want mijn nieuwe scooter die ik daarna had gekocht is ook al weer kapotgemaakt."

"Inmiddels weet ik de plekjes waarvan je weet dat je spullen daar kapot gemaakt worden, bijvoorbeeld bij een bushalte. Dat wordt niet in de gaten gehouden, er zijn geen camera's in de buurt en er is ook weinig sociale controle. Als je het hebt over veiligheid, dan is het dus onveilig dat je spullen op straat zomaar kapotgemaakt worden."

"Andere plekken waar het soms wat onveilig is, heb je in de horeca. Vooral als mensen wat gedronken hebben. En er zijn eigenlijk maar twee plekken waar je 's avonds terecht kan. En daar komt de politie vaak langs, omdat er ruzies zijn. Vroeger waren die tenten altijd tot 4.00 uur open, maar nu gaan ze vaak rond 1.00 uur al dicht, want het is juist tussen die tijden dat de boel escaleert. En vaak door dezelfde mensen. Die mensen verpesten het voor anderen. Ik ga graag naar het café om een biertje te drinken, maar als er mensen zijn die het verzieken, dan is het geen fijne plek meer. Laatst was ik wat aan het drinken met een goede vriendin. Zij kreeg ruzie met iemand die haar sloeg. Toen kwam de beveiliger er gelukkig tussen, maar in de periode daarna ontving ze wel intimiderende berichten op sociale media. Bij haar zorgde dat ervoor dat ze de deur een tijdje niet uit ging."

"Ik weet niet hoe je het beter kan doen, maar je moet je spullen zonder zorgen neer kunnen zetten. Daar kan soms wel meer op gecheckt worden. Misschien ook bij de horeca meer beveiliging."

"School is een veilige plek. Op de middelbare school had ik niet echt problemen. Op het Nova College heb ik wel wat problemen gehad. Er was een andere scholier die gepest werd door klasgenoten. Dat is bij de schoolleiding kenbaar gemaakt en zij gaven aan dat ze er extra op gingen letten. Maar uiteindelijk is daar niks aan gedaan. En als zij er niks aan doen, dan moet je zelf een oplossing vinden. Ik vind dat je gewoon normaal met elkaar om moet gaan. Dus als iemand dat niet doet en vanuit de school wordt er niks aan gedaan, dan wil ik het wel oplossen. En dat kan wel hard tegen hard gaan, ook al is dat niet mijn intentie."

"Als het om veiligheid gaat, dan gaat het om vandalisme, diefstal en geweld. Je moet hier altijd een beetje voorzichtig zijn, je moet echt niet de verkeerde tegenkomen."

P
amsterdam
outlets

Wim

Wim zit thuis op de bank, de benen gestrekt vanwege een operatie aan de knie. Inmiddels is hij alweer beperkt mobiel, met krukken. Vanochtend heeft hij buiten een rondje gelopen. In zijn vertrouwde buurt in Zwanenburg waar hij al zijn hele leven woont. Er was net een vriend op de koffie. "Even kijken hoe het gaat, meegevoetbald, vriendengroep. Dat is het dorp, betrokken bij elkaar."

Veilig in een betrokken dorp en een dorpshuis met huiskamers
"Ik word dit jaar 69 en woon bijna 69 jaar in het dorp, want ik was pas vier weken oud toen ik hier kwam wonen. Wat dat betreft ben ik een echte Zwanenburger, met een grote vriendenkring, waarmee ik op de lagere school heb gezeten. Door de jaren ben ik actief betrokken geweest bij de voetbal- en later bij de tennisvereniging, en weer later bij de ontwikkelingen van het nieuwe dorpshuis."

"De aanloopfase had participatietrajecten met de gemeente. Op een gegeven hebben we de bestuurlijke rol overgenomen van het dorpshuis de Olm. Op die locatie staat nu een supermarkt."

"We zijn trots en blij met het nieuwe dorpshuis van Heren5 architecten dat in 2020 is opgeleverd. Het is een thuis in het dorp met een grote huiskamer. Het was een vreemde start midden in de coronatijd met wisselende openstelling. Bij het dorpshuis hebben we af en toe wel kleine dingen waar we contact over hebben met de politie."

"Voor het dorpshuis ligt een mooi plein met banken en stallingsplaatsen voor de fiets. Misschien kan de gemeente daar wel wat halfpipes neerzetten. Dan maak je een actieve plaats voor jongeren in het dorp en hoef je voor ontmoeting en beweging niet naar parkjes buiten de kern."

"Generaties vertonen verschillende types gedrag, zoals hangjongeren. Dat kan je koppelen aan een gevoel van onveiligheid óf zorg over hun thuissituatie. Hoe voelen die jongeren zich? Dat is een punt van aandacht."

''Met veiligheid ben ik tot aan deze vraag nauwelijks bezig geweest. Dat betekent dat ik me op persoonlijk vlak veilig voel. We zijn zelfredzaam. Met het ouder worden kijk je iets anders naar je omgeving en bijvoorbeeld het gedrag van jongeren die op straat hangen. Daar kan ik niet aan koppelen dat ik me minder veilig voel. Dat gaat over een ander type gedrag van generaties. Je kan dat koppelen aan overlast en een gevoel van onveiligheid of zorg over hun thuissituatie. Hoe voelen die jongeren zich? Dat is een punt van aandacht."

Volgende maand is Wim 45 jaar getrouwd met Rineke. Hun twee zoons wonen tot groot genoegen met hun gezin in de buurt. Het ene gezin met twee jongetjes in Halfweg, het andere in Haarlem vlak bij het station. Wim en Rineke zijn altijd actief geweest in Zwanenburg. Rineke heeft twintig jaar les gegeven op basisschool De Meerbrug, daarna in Amsterdam. Wim heeft managementfuncties gehad in de automatisering, daarna in de financiële sector. Bij banken waarvan een aantal inmiddels niet meer in naam bestaat.

"Een dorpshuis, een verenigingsleven zorgt voor sociaal cement. Een fundament onder het gevoel van veiligheid."

''Zwanenburg heeft een actief verenigingsleven, dat zie ik mijn hele leven en eens temeer nu ik bij het dorpshuis ben betrokken. Dat zorgt voor sociaal cement. Het is een fundament onder het gevoel van veiligheid. We hebben een goed aanbod van verenigingsleven, sport, jeugdbewegingen. Met name voor de ouderen, die intensief gebruik maken van het aanbod. Koren, verenigingen, inloop, koffiedrinken als ze gewandeld hebben. Klaverjassen, bridgen, dat proberen we met het dorpshuis allemaal te bieden. Het geeft een gevoel van veiligheid, en dan vooral het thuiskomen in zo'n accommodatie. De architect heeft zich vanaf de aanloop gericht op de huiskamer, de centrale ruimte. Als je je ergens goed moet voelen is het in de huiskamer. Het gevoel van thuis. De basis van geborgenheid. Veiligheid, dat ben je zelf. En de architect heeft daar heel goed vorm aan gegeven."

Ruimte voor ontmoeting

Wim vertelt met veel ervaring over het belang om de basisvoorzieningen intact te houden. Voorzieningen die ervoor zorgen dat iedereen die dat wil toegang heeft tot een sociaal leven, kan leren, kan lezen, kan sporten, kan ontmoeten. “De basis klopt. We zijn in Zwanenburg een aantal jaren geleden geconfronteerd met het opheffen van een stichting op sociaal-cultureel vlak. Gelukkig is een deel overgenomen door Christofoor met sport en Pier K met cursussen. Sommige docenten zijn voor zichzelf doorgegaan. De continuïteit van die activiteiten is redelijk geborgd. Daar zit wel een risico met bezuinigingsrondes op sociaal-cultureel terrein. Het is belangrijk dat dit soort activiteiten gecontinueerd worden met subsidie van de gemeente.
Dat geldt ook voor onze ‘klanten’ zoals de Zonnebloem en de Seniorenvereniging die ruimtes huren, die op hun beurt ook op subsidie draaien. De kosten gaan voor de baten uit. Dat is van wezenlijk belang. Daarmee leg je een solide, veilige basis.
Er zijn vele vrijwilligers die maaltijden voor ouderen organiseren en daarmee ook sociale controle hebben. Er wordt gewerkt met een bellijst. Dat is een soort sociale controle vanuit de groep. Als er iemand niet reageert, dan weet je het toch wel snel. We hebben het niet geïnstitutionaliseerd’’.

“Die kleinschaligheid kenmerkt alle kernen in Haarlemmermeer, die maat van kleine omgevingen moeten we bewaken, omdat het veiligheid op een natuurlijke wijze regelt. Het gaat eigenlijk vanzelf, als je de basisvoorziening als een dorpshuis regelt en in stand houdt.”

“In een dorp heb je een gemeenschappelijk verleden. Dan zit ik met wat oudere mannen te praten, blijk je op dezelfde lagere school te hebben gezeten. Een oude tuinder, die kende weer die en die. Veel langdurige vriendschappen stoelen op een gedeeld verleden. Dat geldt ook voor de eetgroep en de koren.
Er zijn natuurlijk ook nieuwkomers, en jongeren. Ik weet niet precies hoe die zich tot elkaar verhouden, we zitten allemaal in onze leeftijdsbubbel met aanhaking door de kinderen en kleinkinderen.”

“De groep van tussen dertig en zestig jaar is druk met het arbeidsproces, die zien we minder in het dorpshuis. Het jonge spul zien we wel, sportgerelateerd, en de bibliotheek heeft een belangrijke rol. Daar lopen alle leeftijden binnen. De sportvereniging heeft basketbal, handbal, zaalvoetbal, die draaien op een heel actieve groep van wisselende leeftijd.”

Wim heeft vanuit zijn arbeidsverleden veel ervaring met veiligheid en privacygevoeligheid.

In zijn kringen in Zwanenburg hoort hij nauwelijks verhalen vanuit die hoek. ‘’Vakmatig was cybersecurity een issue maar in mijn omgeving hoor ik relatief weinig van cyberonveiligheid. Uiteraard heeft iedereen te maken met het systeem van klant volgen gericht op informatie over interesse en aankoopgedrag.

Het kan beter, veiliger, efficiënter. Het volgen neemt de overhand met controles, ook vanuit school. Is dat nodig? Wij worden 69; als ik wat uitgevreten had, dan hoorden mijn ouders het later wel.

Veiligheid en gevoel van privacy, dat moet ook aan kinderen gegund worden. Je moet een keer kunnen spijbelen, kotsen in de heg. De wereld blijven ontdekken ook als je wat ouder bent. Niet alles gecontroleerd door bedrijven en de overheid. Dat is wel iets van veiligheid. Het wordt nu een beetje een hoogdravend verhaal, maar daar verliezen we wel het een en ander op. Je identiteit komt in het geding.”

“Een keer heb ik een presentatie bij de bank gekregen van een man van wie de identiteit gestolen was, dat wil je niet hebben. Dramatisch. Dat zijn excessen, maar je moet ook niet weten wat ‘ze’ allemaal van ons weten en wie ‘ze’ zijn.”

“Het gebied van onze zorgen en veiligheid lijkt klein in vergelijking met het schaalniveau van klimaat, cyberaanvallen en oorlogsdreiging. Maar dichtbij dreigt de groeiende kloof die ontstaat door bijvoorbeeld de coronacrisis, verharding en financieel kunnen meedoen in de samenleving. Het lijkt erop dat de waakzaamheid er wel is in onze gemeente, met de zorg dat alle partijen hun zegje kunnen doen, zodat we de democratie kunnen bewaken.”

Kijkwijzer

In deze publicatie verwoorden zestien inwoners van Haarlemmermeer hun persoonlijke beleving en definitie van veiligheid. Podium voor Architectuur heeft in opdracht van het Cluster Veiligheid deze verkenning gemaakt, die past in een reeks participatiegesprekken over de polderlinten, verdichting en de pandemie.

Deze publicatie portretteert inwoners en de veiligheidsvelden. Het lijkt een breed begrip, dat door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) concreet is ingedeeld in vijf velden: Veilige woon- en leefomgeving | Jeugd en veiligheid | Bedrijvigheid en veiligheid | Fysieke veiligheid | Integriteit en veiligheid.

De participanten benoemen nagenoeg alle velden, met een overlap. In reactie op de vraagstelling zien we zorgvuldig geformuleerde antwoorden vanuit betrokken burgerschap. Waar mensen samen leven hebben we allemaal de verantwoordelijkheid om de leefomgeving samen leefbaar en veilig te houden. Er is waardering voor de gemeente, die zorg heeft voor veiligheid op de diverse niveaus, van stoeptegels, een groene omgeving, verkeer, wonen, werken tot sociale veiligheid. Dat maakt veiligheid tot een tastbare en belangrijke ontwerpopgave, omdat zij onze leefomgeving betreft. Dat geldt ook voor deze publicatie met portretten en verbeelding van veiligheid.

Hoe is veiligheid goed te verbeelden? Met situaties die niet goed voelen of met de veelheid aan factoren in onze omgeving? Podium voor Architectuur heeft gekozen voor een kijkwijzer met een diversiteit aan voorbeelden in het alledaagse leven: OV toegankelijk maken, deelnemen aan het verkeer over gemarkeerde wegen, bewegen door het groen dat de omgeving verzacht en de zichtlijnen open houdt. Sporten in een bewoonde omgeving, de onderleggers van veilige vervoersvormen, het lichtdesign bij Sugar City, de zorgvuldig ontworpen en gefaciliteerde dorpshuizen die een veilig sociaal netwerk garanderen. Zodat je je thuis kunt voelen. Daar gaat veiligheid over. Een primaire behoefte.

Yvonne Lub,
namens het team van Podium voor Architectuur